

**DZIAŁALNOŚĆ ORGANÓW
GMINY SOKÓŁKA
W KADENCJI
2002 - 2006**

SOKÓŁKA PAŹDZIERNIK 2006

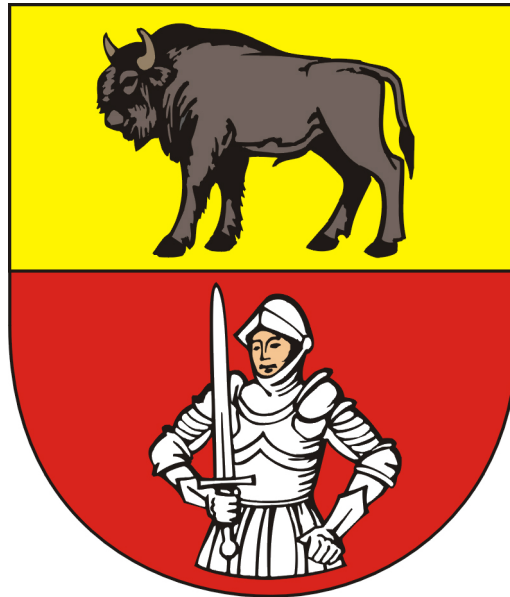
Dane do niniejszego opracowania pochodzą ze zbiorów Urzędu Statystycznego w Białymstoku, wydziałów Urzędu Miejskiego w Sokółce oraz zakładów i jednostek funkcjonujących na terenie gminy Sokółka.

Opracowanie:

Kierownicy wydziałów, pracownicy Urzędu Miejskiego w Sokółce,
dyrektorzy i pracownicy jednostek organizacyjnych gminy Sokółka

Redakcja:

Czesław Sańko - Zastępca Burmistrza Sokółki

Szanowni państwo !

Głównym celem długotrwałych działań samorządu gminy Sokółka jest stała poprawa warunków życia oraz dążenie do zrównoważonego i harmonijnego rozwoju społeczności jej mieszkańców zarówno w sferze materialnej, jak i niematerialnej.

Dobiegła końca kolejna, już czwarta, kadencja gminnego samorządu, pora więc na próbę podsumowania. Przedłożone opracowanie zawiera informacje o ważniejszych przedsięwzięciach podejmowanych w minionym czterolecium przez samorząd i jego organy, daje obraz zmian jakościowych i ilościowych, jakie zaszły i sędzę, że pozwala na ocenę obecnego stanu – wyjściowego dla przyszłych władz, wybranych w wolnych wyborach wolą całej społeczności.

Sędzę, że będzie ono przydatne dla czynnych uczestników zmian jakie zaszły w latach 2002 - 2006 tj. dla radnych Rady Miejskiej, pracowników Urzędu Miejskiego i jednostek oraz zakładów podległych samorządowi, jak również dla nowo wybranych radnych, jako materiał analityczny pozwalający zapoznać się z całym bogactwem problemów jakim zajmuje się samorząd. Pomogą w tym zamieszczone dane statystyczne i syntetyczne wyliczenia.

Działalność samorządu w latach 2002 - 2006 poddamy ocenie społeczności lokalnej.

Burmistrz Sokółki
Stanisław Kozłowski

SPIS TREŚCI

I.	Organizacja gminy Sokółka.....	5
II.	Ludność.....	17
III.	Rynek pracy.....	20
IV.	Działalność gospodarcza.....	23
V.	Budżet gminy.....	26
VI.	Środki pozabudżetowe i unijne.....	29
VII.	Infrastruktura komunalna.....	33
VIII.	Ochrona środowiska.....	36
IX.	Gospodarka przestrzenna.....	39
X.	Gospodarowanie mieniem komunalnym.....	42
XI.	Wieś i rolnictwo.....	44
XII.	Pomoc społeczna.....	45
XIII.	Oświata i edukacyjna opieka wychowawcza.....	57
XII.	Kultura.....	63
XIII.	Sport i turystyka.....	67
XIV.	Bezpieczeństwo publiczne.....	69
XV.	Ochrona zdrowia.....	73
XVI.	Sprawy obywatelskie.....	74
XVII.	Zakończenie.....	76

I. ORGANIZACJA GMINY SOKÓŁKA

Mieszkańcy gminy Sokółka tworzą z mocy prawa wspólnotę samorządową. Wyodrębnienie tejże wspólnoty następuje na zasadzie terytorialnej i polega na powierzeniu wyłoniomym w wyborach organom, bezpośredniego zarządzania sprawami tego terenu. Samorząd nie powstaje w drodze swobodnego aktu członków – założycieli i nie może też być rozwiązany aktem ich woli, a przynależność do niego wynika z mocy prawa i trwa tak długo jak długo dana osoba stale tam zamieszkuje.

Gmina Sokółka jako jedna z 2478 gmin w Polsce jest wspólnotą, którą zamieszkuje 26 504 członków na obszarze 313 km².

Gmina posiada swój herb i flagę miejską przyjęte uchwałami Rady Miejskiej Nr XLIII/343 – 344/98 z dnia 24 marca 1998 roku.

Herb Sokółki

Flaga Sokółki

Podstawową formą podejmowania rozstrzygnięć w gminie jest referendum, czyli powszechne głosowanie mieszkańców gminy lub wykonywanie władzy w systemie demokracji przedstawicielskiej – za pośrednictwem organów gminy. Referendum obligatoryjne zwoływane jest w dwu kategoriach: samoopodatkowania mieszkańców na cele publiczne oraz odwołania rady gminy przed upływem kadencji. Referendum fakultatywne może być przeprowadzane w każdej innej sprawie ważnej dla gminy.

W okresie kadencji 2002-2006 mieszkańcy Gminy Sokółka nie podejmowali rozstrzygnięć w formie referendum.

O ustroju naszej gminy stanowi statut przyjęty Uchwałą Nr VI/35/03 Rady Miejskiej z dnia 27 lutego 2003r., opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego Nr 21 poz.538. Statut był w ciągu kadencji 2002-2006 zmieniany trzykrotnie. Zmiany te miały głównie na celu rozszerzenie ustawowej zasady jawności działania organów gminy. Rada Miejska postanowiła, że będzie głosować jawnie w sposób imienny, a protokoły z obrad sesji i posiedzeń Komisji zostały udostępnione w Biuletynie Informacji Publicznej.

ORGANY GMINY

Organami gminy Sokółka są: Rada Miejska - organ stanowiący i kontrolny oraz Burmistrz - organ wykonawczy.

IV kadencja Rady Miejskiej w Sokółce na lata 2002-2006 rozpoczęła się w dniu 27 października 2002 roku. Mieszkańcy wybrali 21 radnych (poprzednio liczba radnych wynosiła 28) w osobach:

Ancypo Jan, Anusewicz Wojciech, Bieszczad Władysław Kazimierz, Budrowski Witold, Cydzik Antoni, Czaplejewicz Antoni, Gieniusz Waldemar, Garbuz Andrzej, Kazimierowicz Jerzy, Kowalczuk Adam Marian, Lisowski Marian, Kozłowski Stanisław, Małachwiej Stanisław, Mucuś Stanisław, Pałusewicz Stanisław, Sańko Czesław, Szczesiul Waldemar, Siergiej Tadeusz, Olchowik Zbigniew, Woronowicz Romuald, Zabłudowski Jan

Jednocześnie zostały przeprowadzone bezpośrednie wybory burmistrza na podstawie ustawy z dnia 20 czerwca 2002 roku. Jednakże z uwagi na fakt, że w głosowaniu żaden z kandydatów nie otrzymał więcej niż połowy ważnie oddanych głosów, głosowanie zostało powtórzone w dniu 10 listopada 2002 roku. W wyniku drugiej tury wyborów Burmistrzem Sokółki został wybrany Stanisław Kozłowski.

Wyniki wyborów burmistrza spowodowały zmiany składu Rady Miejskiej. Rada Miejska Uchwałą Nr I/3/02 z dnia 20 listopada 2002r. stwierdziła wygaśnięcie mandatu radnego Stanisława Kozłowskiego w związku z wyborem na burmistrza Sokółki, a Uchwałą Nr I/4/02 wygaśnięcie mandatu radnego Czesława Sańko w związku z powołaniem na stanowisko zastępcy burmistrza Sokółki. Stwierdzono jednocześnie wstąpienie w skład rady w miejsce Stanisława Kozłowskiego – Macieja Dariusza Szomko, a w miejsce Czesława Sańko – Ireny Wiszniewskiej.

Radni na Przewodniczącego Rady Miejskiej w Sokółce wybrali Tadeusza Siergieja ,a Jana Ancypa i Władysława Bieszczada na Wiceprzewodniczących. Skład Rady Miejskiej w okresie kadencji nie ulegał zmianie.

Rada Miejska w Sokółce powołała następujące komisje:

- ❖ Finansów i Rozwoju Gospodarczego
- ❖ Rolnictwa
- ❖ Infrastruktury, Ochrony Środowiska i Porządku Publicznego
- ❖ Oświaty, Kultury, Opieki Zdrowotnej i Sportu
- ❖ Rewizyjną

W komisjach pracowali:

- na 47 posiedzeniach Komisji Finansów i Rozwoju Gospodarczego: Stanisław Pałusewicz – Przewodniczący, Marian Lisowski – Zastępca Przewodniczącego; Członkowie: Waldemar

Gieniusz, Adam Kowalczyk, Waldemar Szczesiul, Maciej Szomko, Wojciech Anusewicz (odwołany ze składu na własną prośbę).

- na 41 posiedzeniach Komisji Rolnictwa: Waldemar Szczesiul – Przewodniczący, Witold Budrowski – Zastępca Przewodniczącego; Członkowie: Jan Ancypo, Andrzej Garbuz, Waldemar Szczesiul, Stanisław Mucuś, Stanisław Małachwiej (odwołany ze składu na własną prośbę)

- na 39 posiedzeniach Komisji Infrastruktury, Ochrony Środowiska i Porządku Publicznego: Antoni Czaplejewicz – Przewodniczący, Jan Zabłudowski – Zastępca Przewodniczącego; Członkowie: Władysław Bieszczad, Jerzy Kazimierowicz, Maciej Szomko, Irena Wiszniewska, Romuald Woronowicz.

- na 39 posiedzeniach Komisji Oświaty, Kultury, Opieki Zdrowotnej i Sportu: Adam Kowalczyk – Przewodniczący, Irena Wiszniewska – Zastępca Przewodniczącego; Członkowie: Władysław Bieszczad (odwołany ze składu na własną prośbę), Zbigniew Olchowik, Antoni Cydzik, Wojciech Anusewicz, Stanisław Małachwiej.

- na 31 posiedzeniach Komisji Rewizyjnej: Jerzy Kazimierowicz – Przewodniczący, Andrzej Garbuz – Zastępca Przewodniczącego; Członkowie: Antoni Czaplejewicz, Stanisław Pałusewicz, Marian Lisowski, Jan Zabłudowski, Stanisław Małachwiej.

Rada Miejska w kadencji 2002-2006 do 30 września 2006 obradowała na 46 sesjach i powzięła 340 uchwał.

W trakcie kadencji Rada Miejska oprócz stałych tematów obrad (podatki i opłaty lokalne, budżet gminy i jego zmiany, gospodarka mieniem gminy) zajmowała się taką problematyką jak:

- nadanie statutów sołectwom i osiedlom,
- uchwalenie statutów Ośrodka Pomocy Społecznej, Biblioteki Publicznej, Ośrodka Sportu i Rekreacji w Sokółce, Sokólskiego Ośrodka Kultury,
- przyjmowała corocznie Wieloletni Program Inwestycyjny Gminy Sokółka,
- wybór ławników do sądów,
- Program i Karta Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi,
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Sokółka,
- zasady monitoringu i aktualizacji programu gospodarczego „Strategia Rozwoju Miasta i Gminy do roku 2015”,
- Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2010,
- regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Sokółka,
- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sokółka,
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Sokółka i części gminy Sokółka,
- programy ochrony środowiska Gminy Sokółka.

Organem wykonawczym gminy jest burmistrz. Do 2002 roku organem wykonawczym gminy był zarząd miejski. Burmistrz wykonuje uchwały Rady Miejskiej i zadania gminy określone przepisami prawa.

Do jego zadań należało w szczególności:

- przygotowywanie projektów uchwał rady gminy,
- określanie sposobu wykonania uchwał rady gminy,
- gospodarowanie mieniem komunalnym,
- wykonywanie budżetu,
- zatrudnianie i zwalnianie kierowników gminnych jednostek organizacyjnych.

Burmistrz reprezentuje gminę na zewnątrz, kieruje jej bieżącymi sprawami. Jest kierownikiem Urzędu Miejskiego oraz zwierzchnikiem służbowym kierowników gminnych jednostek organizacyjnych.

W okresie kadencji 2002-2006 Burmistrz Sokółki wydał 499 zarządzeń w różnych sprawach (stan na dzień 30 września 2006r.)

Jako reprezentant gminy Sokółka czynnie uczestniczył w pracach:

- Związku Miast Polskich – jako członek Komisji Rewizyjnej,
- ogólnopolskich konferencji wójtów, burmistrzów i prezydentów zwoływanych przez poszczególne organizacje samorządowe,
- jako członek Podlaskiego Komitetu Monitorującego Kontrakt Wojewódzki na lata 2001-2003 oraz Program Phare edycja 2002-2003 Spójność Społeczna i Gospodarcza
- jako członek Stowarzyszenia Samorządów Ziemi Sokólskiej

Burmistrz Sokółki wykonuje również obowiązki zgromadzenia wspólników gminnych spółek: Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Sokółce, Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Sokółce, PPUH „Agromech” Sp. z o.o. w Sokółce.

JEDNOSTKI POMOCNICZE

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym gmina może tworzyć jednostki pomocnicze – sołectwa oraz dzielnice, osiedla i inne. W gminie Sokółka funkcjonowały dotychczas 54 sołectwa. Na wniosek mieszkańców wsi Wierzchłowce, po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami sołectwa Geniusze, Rada Miejska w dniu 30 czerwca 2004r. zdecydowała o utworzeniu nowego - 55 sołectwa – Wierzchłowce. Sołectwu nadano statut, a sołtysiem został wybrany Bronisław Sawko.

Wraz z rozpoczęciem kadencji 2002-2006 Burmistrz Sokółki zarządził przeprowadzenie we wszystkich sołectwach wyborów sołtysów i rad sołeckich na nową kadencję. W jej trakcie nastąpiły dwie zmiany sołtysa - we wsi Bogusze – w miejsce Kazimierza Kondrata, który złożył rezygnację, wybrano Alicję Kułak i we wsi Orłowicze – w miejsce zmarłego Mariana Sawickiego wybrano Helenę Sawicką.

W pozostałych sołectwach wybrano na sołtysów:

- Janusz Bergiel - Bachmatówka
- Robert Gieniusz - Bilwinki
- Wojciech Rećko – Bobrowniki
- Marek Stankiewicz- Bohoniki
- Stanisław Masłowski - Drahle
- Piotr Tur – Dworzysk
- Lucjan Zarachowicz - Geniusze
- Wiesław Greś - Gliniszczce Małe
- Waldemar Szczesiul - Gliniszczce Wielkie
- Zdzisław Wysocki - Hałe
- Halina Czarnowicz - Igrzyły
- Ryszard Amielan - Jałówka
- Adam Grynczel - Janowszczyzna
- Bożena Cizewska - Jelenia Góra
- Wojciech Matuk - Nowa Kamionka
- Władysław Borowski - Stara Kamionka
- Wacław Sadanowicz - Kantorówka
- Mieczysław Czaplejewicz - Kraśniany
- Albert Kundzicz – Kundzicze
- Stanisław Małachwiej – Kundzin
- Anna Chomutnik – Kurowszczyzna
- Edward Deputat – Lebiedzin
- Kazimierz Winsko – Lipina

Antoni Adamczuk – Malawicze Dolne
Grażyna Zaniewska – Malawicze Górne
Antoni Dobrzyński – Miejskie Nowiny
Marek Sosinowicz – Moczalnia
Kornel Rabczko – Nomiki
Stanisław Dowgiert – Pawelki
Andrzej Kondrat – Plebanowce
Grzegorz Gruszewicz – Podkamionka
Mikołaj Stepaniuk – Polanki
Danuta Kacunel – Poniatowicze
Zdzisław Puciłowski – Puciłki
Halina Rećko – Planteczka
Stanisław Miakisz – Nowa Rozedranka
Eugeniusz Wróblewski – Stara Rozedranka
Krzysztof Biziuk – Słojniki
Zbigniew Sitko – Smolanka
Stanisław Mucuś – Sokolany
Zygmunt Zajko – Stary Szor
Stanisław Macutkiewicz – Straż
Stanisław Kuźbiel – Szyndziel –Gilbowski
Zofia Szarkowska – Szyszki
Marek Wróblewski – Wierzchjedlina
Jarzy Naumczyk – Wojnachy
Sławomir Grabowicz – Woroniany
Antoni Kuryłowicz – Wysokie Łaski
Bogdan Klej – Zadworzany
Piotr Wróblewski – Zaśpicze
Maria Taudul – Zawistowszczyzna
Marian Drożdżewicz – Żuki - Sierbowce

Odbyły się również wybory zarządów i przewodniczących zarządów osiedli w mieście Sokółka. Na czele zarządów osiedli w kadencji 2002-2006 stanęli:

Nr 1 – Grzegorz Łazarewicz
Nr 2 – Zofia Mazur
Nr 3 – Irena Wiszniewska
Nr 4 – Maciej Wierzbicki
Nr 5 – Roman Gryszko
Nr 6 – Zygmunt Koziejko
Nr 7 – Witold Nasuto

JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE

W czasie rozpoczęcia kadencji w gminie Sokółka istniały następujące jednostki organizacyjne:

Jednostki budżetowe:

- Szkoła Podstawowa Nr 1 w Sokółce
- Szkoła Podstawowa Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi w Sokółce
- Szkoła Podstawowa Nr 4 w Sokółce
- Szkoła Podstawowa w Boguszach
- Szkoła Podstawowa w Geniuszach
- Szkoła Podstawowa w Janowszczyźnie
- Szkoła Podstawowa w Starej Kamionce

- Szkoła Podstawowa w Lipinie
- Szkoła Podstawowa w Malawiczach Dolnych z Filią w Nomikach
- Szkoła Podstawowa w Starej Rozedrance
- Gimnazjum Nr 1 w Sokółce
- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Sokółce, w skład którego wchodzi: Szkoła Podstawowa Nr3 i Gimnazjum Nr 2
- Ośrodek Pomocy Społecznej

Zakłady budżetowe:

- Przedszkole Samorządowe Nr 1
- Przedszkole samorządowe Nr 2
- Przedszkole Samorządowe Nr 3
- Przedszkole Samorządowe Nr 4
- Przedszkole samorządowe Nr 5 z Oddziałem Żłobkowym
- Sokólski Ośrodek Kultury
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy
- Ośrodek Sportu i Rekreacji
- Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej

Spółki gminne:

- ❖ Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.
- ❖ Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.
- ❖ PPUH „Agromech” Sp. z o.o.

W trakcie kadencji 2002-2006 nastąpiły następujące zmiany:

- ❖ wygasła działalność Szkoły Podstawowej Nr 4;
- ❖ dokonano likwidacji Szkoły Podstawowej w Malawiczach Dolnych Filii w Nomikach;
- ❖ założono przy Szkole Podstawowej Nr 2 Gimnazjum Integracyjne i utworzono Zespół Szkół Integracyjnych;
- ❖ Ośrodek Sportu i Rekreacji przekształcono w jednostkę budżetową.
- ❖ Biblioteka Publiczna i Sokólski Ośrodek Kultury stały się instytucjami kultury.

URZĄD MIEJSKI

Organizację Urzędu Miejskiego w Sokółce określa statut nadany uchwałą Nr XLV/331/06 Rady Miejskiej w Sokółce z dnia 31 sierpnia 2006r. w sprawie nadania statutu Urzędowi Miejskiemu w Sokółce oraz Regulamin Organizacyjny określony w Zarządzeniu Nr 490/06r. Burmistrza Sokółki z dnia 4 września 2006r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Sokółce.

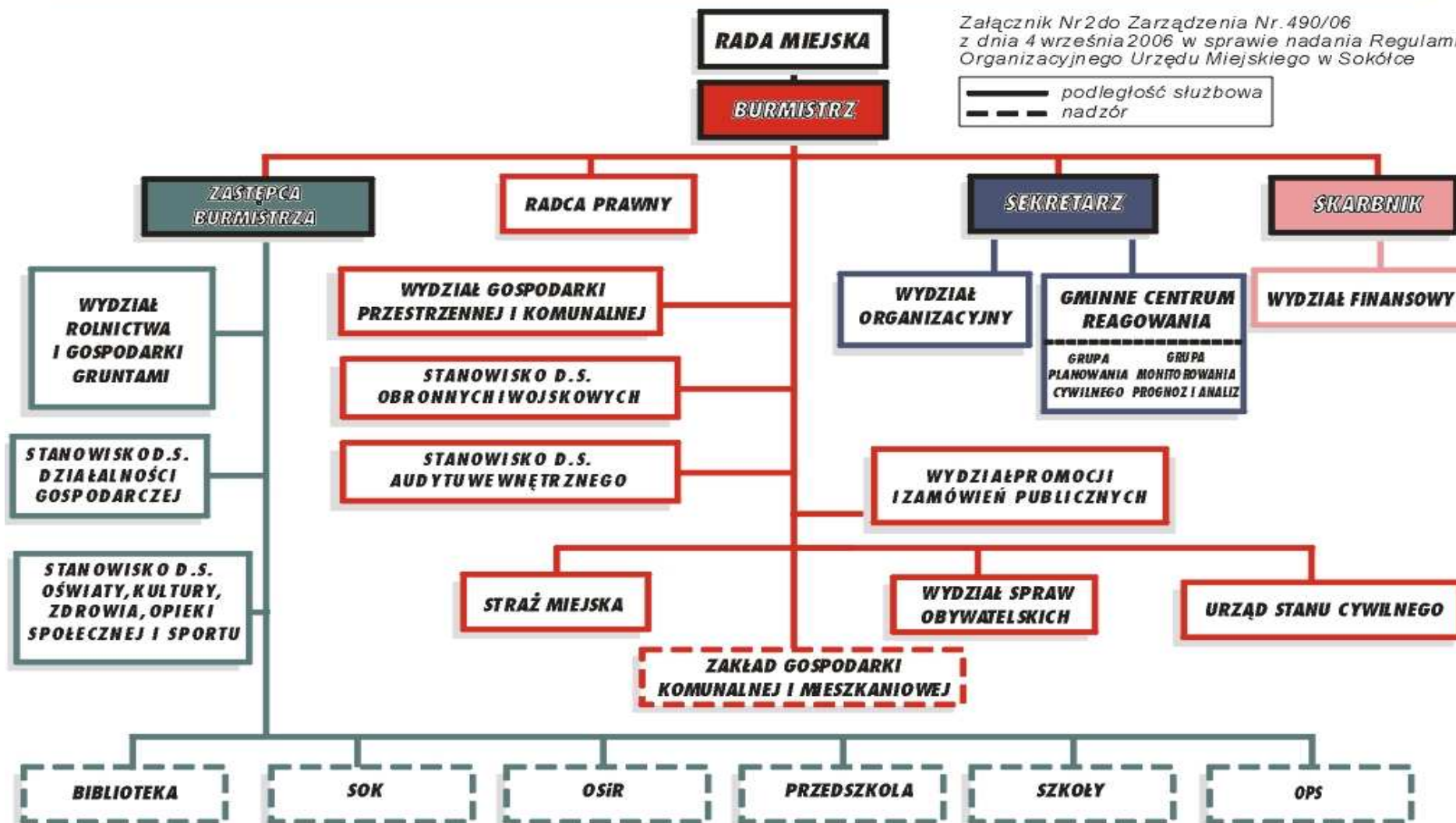
Prawa i obowiązki pracowników i pracodawcy określa Regulamin Pracy zatwierdzony zarządzeniem wewnętrznym Nr 3/04 Burmistrza Sokółki z dnia 1.04.2004 r. w sprawie Regulaminu Pracy Urzędu Miejskiego w Sokółce.

Postępowanie pracowników oparte jest na fundamentalnych wartościach : uczciwości, sprawiedliwości, szacunku, prawdzie, godności i lojalności określone w Kodeksie Etyki – zarządzenie nr 252/04 Burmistrza Sokółki z dnia 22 października 2004r. w sprawie przyjęcia Kodeksu Etyki Pracowników Urzędu Miejskiego w Sokółce oraz w Kodeksie Postępowania Etycznego - zarządzenie Nr 253/04 Burmistrza Sokółki z dnia 22 października 2004 r. w sprawie przyjęcia Kodeksu postępowania Etycznego Pracowników Urzędu Miejskiego w Sokółce. Nabór pracowników w Urzędzie Miejskim odbywa się zgodnie z zasadami określonymi zarządzeniem Nr 462/06 Burmistrza Sokółki z dnia 9 maja 2006r. w sprawie ustalenia procedury naboru na wolne stanowiska urzędnicze w Urzędzie Miejskim w Sokółce. Aktualną strukturę organizacyjną urzędu przedstawia schemat na str. 12.

Schemat graficzny STRUKTURY ORGANIZACYJNEJ URZĘDU MIEJSKIEGO W SOKÓŁCE

Załącznik Nr 2 do Zarządzenia Nr. 490/06
z dnia 4 września 2006 w sprawie nadania Regulaminu
Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Sokółce

— podległość służbowa
- - - nadzór

Tabela nr 1. Zatrudnienie w Urzędzie Miejskim w przeliczeniu na etaty wg stanu na dzień 31.12. w latach 2002-06

Rok	2002	2003	2004	2005	2006 (30.06)
Liczba etatów	52	54	54	55	55
w tym:- administracja	41,5	42,5	42,5	43,5	43,5
- obsługa	5,5	6,5	6,5	6,5	6,5
- straż miejska	5	5	5	5	5

Tabela nr 2. Liczba pracowników, korzystających z wymienionych form podnoszenia kwalifikacji

Rok	2002	2003	2004	2005
Studia wyższe	10	6	9	6
Studia podyplomowe	-	1	1	1

Tabela nr 3. Liczba osoboszkoleń w latach:

Rok	2002	2003	2004	2005
Liczba osoboszkoleń	83	181	130	100

Urząd otrzymał od Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej w Białymstoku nagrody za aktywność w szkoleniach pracowników w latach: 2002,2003, 2004, 2005.

W roku 2006r. zakończono remont wewnątrz budynku przy Palcu Kościuszki 1 i wszystkie wydziały i ich pracownicy mieszczą się w jednym budynku, co ułatwia mieszkańcom załatwianie spraw. Na parterze budynku urządzono salę obsługi interesantów, a korzystając z projektu wdrażania elektronicznych usług dla ludności w województwie podlaskim doposażono stanowiska pracy w sprzęt komputerowy. Przekazano dwa serwery i planuje się wprowadzenie elektronicznego obiegu dokumentów on-line, co pozwoli mieszkańcom uzyskać potrzebne dokumenty i informacje za pomocą Internetu. Każde stanowisko pracy jest wyposażone w komputer. Zbudowano infrastrukturę sieci komputerowej. Zmodernizowano sieć telefoniczną i instalację elektryczną

Niezbędna jest dalsza kontynuacja remontu budynku: wykonanie zewnętrznej elewacji, remont parkingu i zagospodarowanie otoczenia budynku.

W roku 2004 gmina Sokółka z udziałem 15 gmin i jednego powiatu uczestniczyła w krajowym projekcie „Przejrzysta Polska” organizowanym przez Gazetę Wyborczą, Fundację Demokracji Lokalnej, Polsko-Amerykańską Fundację Wolności, Program Przeciw Korupcji Fundacji im. Stefana Batorego, Centrum Edukacji Obywatelskiej i Bank Światowy.

W programie realizowano trzy zasady dotyczące sposobu organizacji działania urzędu, ustalające wartości nadrzędne, których przestrzeganie uważa się za ważne i które wpływają na sposób podejścia do realizacji zadań publicznych .

Realizowano zasady :

- ❖ przejrzystości,
- ❖ partycypacji społecznej,
- ❖ braku tolerancji dla korupcji.

Trzy kolejne zasady mające zastosowanie w realizowaniu przez administrację zadań publicznych , których przestrzeganie w zasadniczy sposób, ogranicza zachowania korupcyjne w urzędach, to zasady:

- ❖ fachowości,
- ❖ przewidywalności
- ❖ rozliczalności (odpowiedzialności)

Następnie także przedstawiciele innych samorządów, które przystąpiły do akcji „Przejrzysta Polska” z województwa podlaskiego, tj. gminy: Białystok, Brańsk, Czarna Białostocka, Czyże, Drohiczyn, Giby, Gródek, Łomża, Mały Płock, Narew, Narewka, Nowy Dwór, Poświętne, Siemiatycze, Sokoly, Suwałki, Szczuczyn, Sztabin, Zambrów, Zawady; i powiaty: augustowski, hajnowski, łomżyński brali udział w regionalnych spotkaniach konsultacyjnych organizowanych w Sokółce.

Gmina Sokółka zaliczyła wszystkie zadania obowiązkowe akcji „Przejrzysta Polska”, a Urząd Miejski w Sokółce otrzymał certyfikat ukończenia akcji z wyróżnieniem za wdrożenie sześciu zasad.

Urząd Miejski w Sokółce został wyróżniony w rankingu pisma samorządu „Wspólnota” za zajęcie I miejsca w kraju w kategorii najniższych wydatków bieżących na administrację przeliczonych na jednego mieszkańca w kategorii miast powiatowych w latach 2002-2004. Wydatki na jednego mieszkańca w naszej gminie wyniosły 102 zł na 1 mieszkańca rocznie.

W roku 2005 Urząd otrzymał, przyznany przez kapitułę pod przewodnictwem Wojewody Podlaskiego, tytuł „Podlaski Urząd Przyjazny Przedsiębiorcom”.

Każdego roku w Urzędzie uczniowie szkół średnich i studenci wyższych uczelni odbywają praktyki zawodowe. Wielu studentów korzysta z materiałów Urzędu przy pisaniu prac licencjackich i magisterskich.

Tabela nr 4. Ilość osób odbywających praktyki w Urzędzie Miejskim

Rok	2002	2003	2004	2005	2006
Ilość praktykantów	25	40	34	36	13

Urząd współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Sokółce, zatrudnia bezrobotnych w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych i stażystów.

Tabela nr 5. Ilość osób zatrudnionych w wyniku współpracy z PUP

Rok	2002	2003	2004	2005	2006
Prace interwencyjne	2	5	3	3	5
Roboty publiczne		4	3	-	7
Staż	3	5	4	7	6

STRATEGIA ROZWOJU GMINY

Gmina Sokółka w latach 2002-2006 realizowała zadania społeczno – gospodarcze w oparciu o przyjętą przez Radą Miejską w Sokółce uchwałą nr XLV/292/02 z dnia 25 kwietnia 2002r. „Strategię Rozwoju Miasta i Gminy Sokółka do roku 2015”.

Ważnym dokumentem strategicznym, niezbędnym do ubiegania się o fundusze pomocowe UE był przyjęty chwałą nr XXIII/170/04 Rady Miejskiej w Sokółce z dnia 30 czerwca 2004r. „Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Sokółka na lata 2004-2006”. W oparciu o powyższy dokument, Gmina Sokółka wnioskowała o pomoc z funduszy strukturalnych UE na projekty inwestycyjne.

W 2003 roku Rada Miejska w Sokółce przyjęła uchwałą pierwszą edycję Wieloletniego Programu Inwestycyjnego Gminy Sokółka, który każdego roku jest aktualizowany. Obecnie podjęta została uchwała nr XLVI/320/06 Rady Miejskiej w Sokółce z dnia 26 września 2006r. w sprawie przyjęcia Wieloletniego Programu Inwestycyjnego Gminy Sokółka na lata 2007-2011.

PROMOCJA I WSPÓLPRACA

Gmina Sokółka jest członkiem związków i stowarzyszeń samorządowych:

1. Związku Miast Polskich od czerwca 1995 roku.
2. Związku Gmin Wiejskich Województwa Podlaskiego od 28 września 2000 roku.

Utrzymywany jest nawiązany w 2002 roku kontakt z rejonem Solecznickim na Litwie, w którym większość mieszkańców stanowią Polacy. W wyniku nawiązania w 1999 roku współpracy z miastem Rochlitz w Niemczech, kontynuowano dalsze partnerstwo polegające na wzajemnych wizytach przedstawicieli obu samorządów z dużym uczestnictwem młodzieży gimnazjalnej. Z oboma miastami zawarte są umowy o partnerstwie i współpracy.

W wyniku współpracy miast bliźniaczych z Polski, Niemiec i Litwy w 2005 roku gmina Sokółka w ramach europejskiego projektu „Poznajmy się – razem w Zjednoczonej Europie” zorganizowała kilkudniowe spotkanie młodzieży (mitingi, zawody sportowe, wycieczki turystyczne, warsztaty zajęciowe), w którym wzięło 150 osób. Na organizację spotkania gmina uzyskała dofinansowanie w wysokości 7,5 tys. euro z Komisji Europejskiej. Rok wcześniej 50-cio osobowa delegacja młodzieży z Sokółki gościła w Rochlitz na „Mini-olimpiadzie”. Utrzymywane są nadal kontakty sportowe i kulturalne z Niemcami, Litwą i Białorusią.

Urząd Miejski w Sokółce w 2005 roku wydał biuletyn – „Budżet Gminy Sokółka 2005” W pierwszym wydaniu tej bezpłatnej broszury przedstawiony był projekt budżetu naszej gminy na 2005r. wraz z opisem zagadnień finansowych samorządu. W roku 2006 w drugiej edycji broszury przedstawiono wykonanie dochodów i wydatków budżetu w roku 2005 i ich plan na rok 2006.

Ważną funkcję w promocji Gminy pełni strona internetowa. W 2005 roku Urząd Miejski w Sokółce otrzymał od Marszałka Województwa Podlaskiego wyróżnienie „Wrót Podlasia” za najciekawszą nie komercyjną witrynę internetową regionu www.sokolka.pl; za bogate informacje na temat Sokółki i Ziemi Sokólskiej, aktualność strony oraz jej czytelny układ.

W ramach informacji internetowej prowadzone są:

1. bieżący, stale aktualizowany miejski internetowy serwis informacyjny www.sokolka.pl (około 300 podstron internetowych).
2. Biuletyn Informacji Publicznej (około 100 podstron internetowych).

W ramach działań promocyjnych projektowane były i przygotowywane materiały promocyjne gminy, takie jak: foldery i ulotki: Sokółki, Janowszczyzny, wsi sokólskich, koszulki, czapeczki, kurtki i „smycze” z napisem: www.sokolka.pl, wykorzystywane następnie na imprezach promocyjnych w Warszawie i Wilnie, materiały promocyjne reklamujące gminę Sokółka w prasie i innych wydawnictwach.

Od 2004 roku gmina Sokółka uczestniczy w festynach wystawowo-promocyjnych na Placu Zamkowym w Warszawie organizowanych przez Związek Gmin Wiejskich Województwa Podlaskiego. W 2006 roku uczestniczyliśmy w dwóch festynach zorganizowanych w miesiącu czerwcu i wrześniu promując wyroby kulinarne wytwarzane na terenie naszej Gminy.

24 września 2006 roku w Wilnie odbyła się prezentacja podlaskich gmin wiejskich w której uczestniczyła także nasza gmina. Przeprowadzono ją w dniu litewskiego święta Księcia Giedymina – obchodzonego pierwszego dnia jesieni. W programie prezentacji oprócz stoisk z wyrobami rękodzieła ludowego oraz tradycyjnych lokalnych specjałów znalazły się także koncerty podlaskich zespołów folklorystycznych. Festyn organizowany był przez Związek Gmin Wiejskich Województwa Podlaskiego.

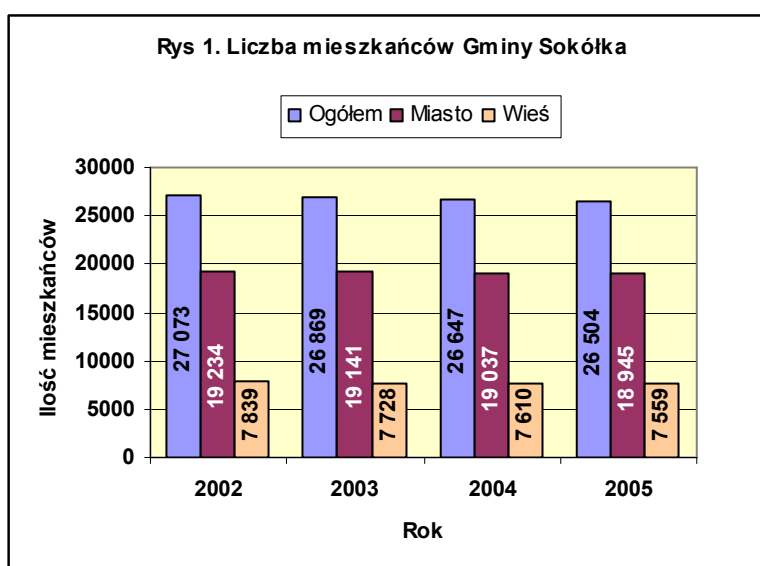
Na terenie gminy odbywa się wiele imprez kulturalnych i sportowych, które cieszą się dużą popularnością wśród uczestników i widzów. Tradycyjnie co roku w czerwcu odbywają się „Dni Sokółki”, zakończone wielkim festynem „Studio Lato Radia Białystok”, w którym uczestniczą tłumy mieszkańców i gości. Także obchody świąt państwowych, czy dożynek mają właściwą rangę przy dużej frekwencji widzów. Odbywa się też wiele imprez lokalnych organizowanych przez instytucje sportu i kultury, szkoły, fundacje, czy inne organizacje pozarządowe.

Miejscowi twórcy otrzymują pomoc ze strony samorządu przy wydawaniu swoich książek i utworów. Wsparcie takie otrzymali w minionym czterolecu: Tadeusz Gajdzis – pisarz i historyk amator dziejów najnowszych sokólszczyzny, Leonarda Szubzda – poeta, zespół muzyczny „Vidmo” przy wydaniu płyty.

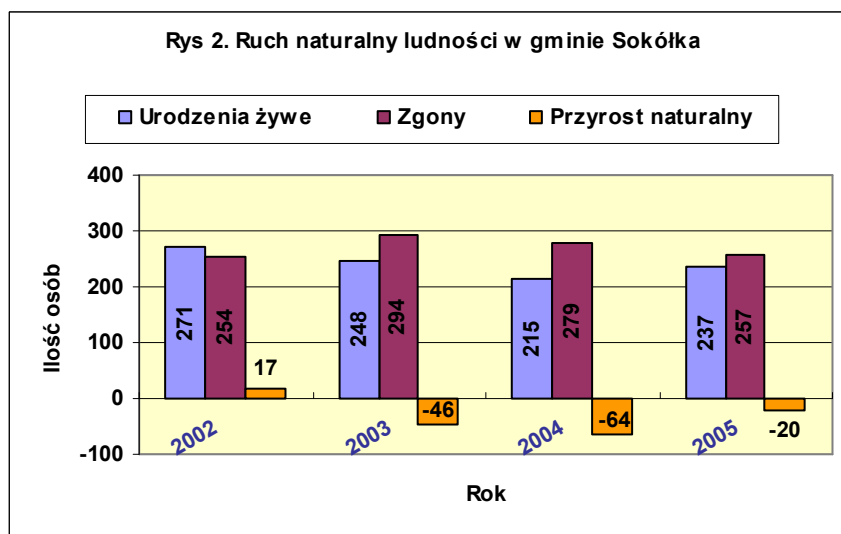
II. LUDNOŚĆ

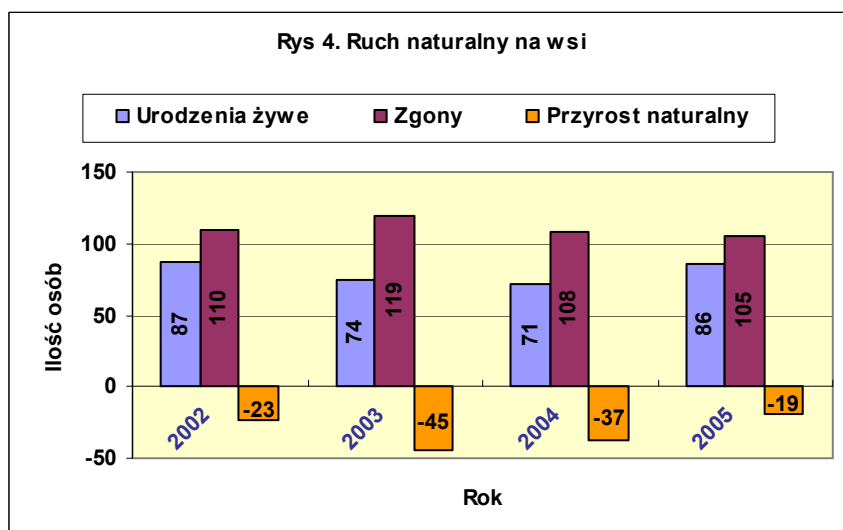
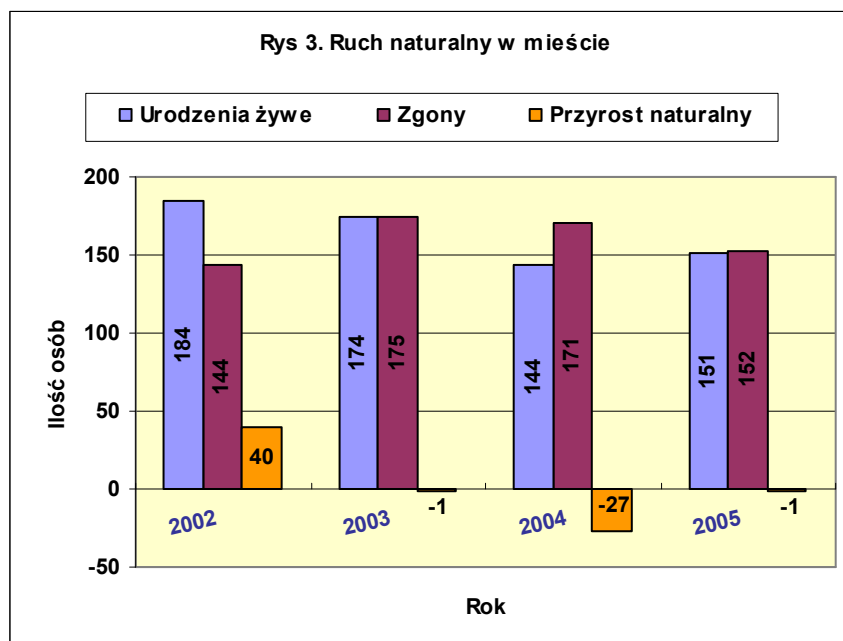
Gmina Sokółka zajmuje powierzchnię 313 km², w tym miasto 18 km². Według stanu na 31 grudnia 2005 r gminę zamieszkiwało 26 504 mieszkańców, z czego w mieście 18 945 osób (71,5%) i na terenie wsi 7 559 osób (28,5%). Powierzchnia gminy stanowi 15,3% powierzchni powiatu sokólskiego i 1,6% powierzchni województwa podlaskiego. Ludność gminy stanowi 36,4% ludności zamieszkałej na terenie powiatu i 2,2% mieszkańców województwa. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 85 osób na km², w mieście 1052 osób na km², a na wsi 26 osób na km². Na 100 mężczyzn przeciętnie wypada w naszej gminie 105 kobiet, ale w mieście 107 kobiet, a na wsi 99 kobiet.

Zmiany w liczbie mieszkańców gminy na przestrzeni lat 2002-05 przedstawia rys 1. Należy zwrócić uwagę na stały trend zmniejszania się liczby ludności, zarówno w mieście jak i na wsi, nieprzerwanie od roku 1995, kiedy to zamieszkiwało gminę 28 620 mieszkańców.

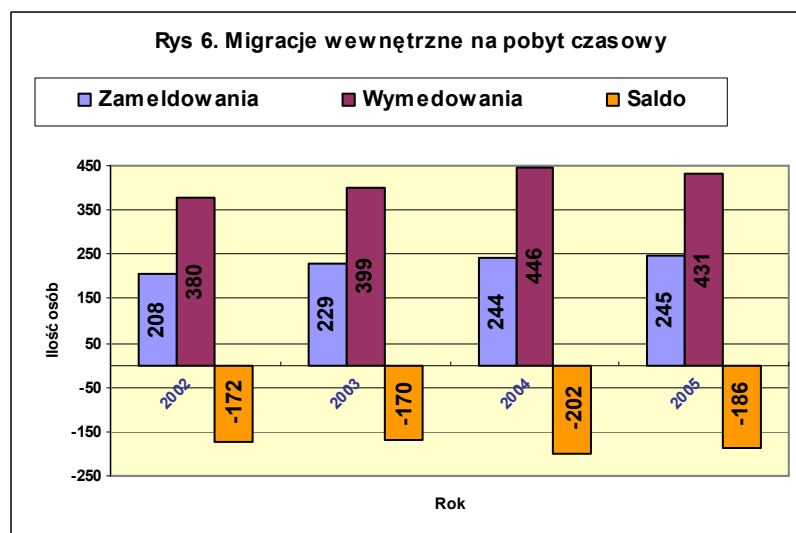
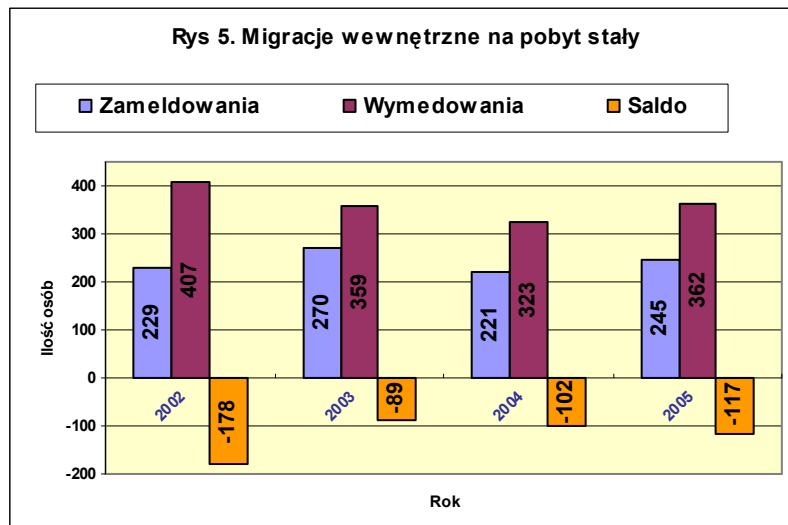
W minionym czteroleceniu zanotowano ujemny przyrost naturalny; zgonów było w sumie więcej o 113 więcej niż urodzin (rys 2). W mieście stan jest bliski równowagi (rys 3), natomiast na terenie wsi jest wyraźnie więcej zgonów niż urodzin(rys 4).

Nie korzystne jest również saldo migracji ludności na pobyt stały (rys 5) i na pobyt czasowy ponad 2 miesiące (rys 6) – więcej osób wyjeżdża niż przybywa.

Po wejściu Polski do Unii Europejskiej i otwarciu granic, nasiliły się wyjazdy naszych mieszkańców - szczególnie młodych i wykształconych, do krajów Europy Zachodniej. Wyjazdy w zdecydowanej większości związane są z poszukiwaniem pracy. Najwięcej osób wyjeżdża do Londynu i Brukseli, ale również do Niemiec, Włoch, Francji i innych krajów. W zdecydowanej większości osoby wyjeżdżające nie dokonują czynności meldunkowych, przez to nie ma statystycznych narzędzi do pomiarów wielkości tego zjawiska. Jednak jest ono znaczne. Okres pobytu za granicą jest różny. Niektórzy wyjeżdżają na sezonowe roboty przy zbiorach owoców i warzyw. Studenci, przeważnie w okresie wakacji, na kilka miesięcy wyjeżdżają w celach zarobkowych, aby „dorobić” do studiów. Są jednak osoby, a nawet całe rodziny, które osiedliły się za granicą przed kilku czy nawet kilkunastu laty, ale na stałe są nadal zameldowane w naszej gminie. Świadczą o tym zgłaszane akty urodzenia ich dzieci pochodzące z Wielkiej Brytanii, czy Belgii. Według różnych szacunków zagranicą przebywa od 1000 do 2000 mieszkańców naszej gminy.

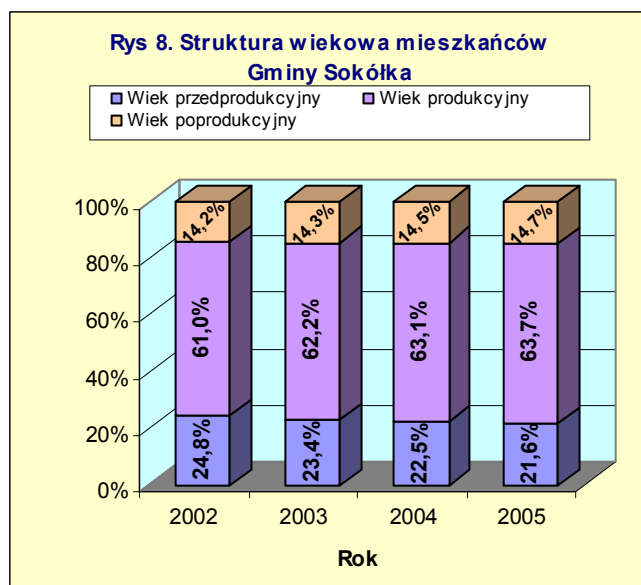
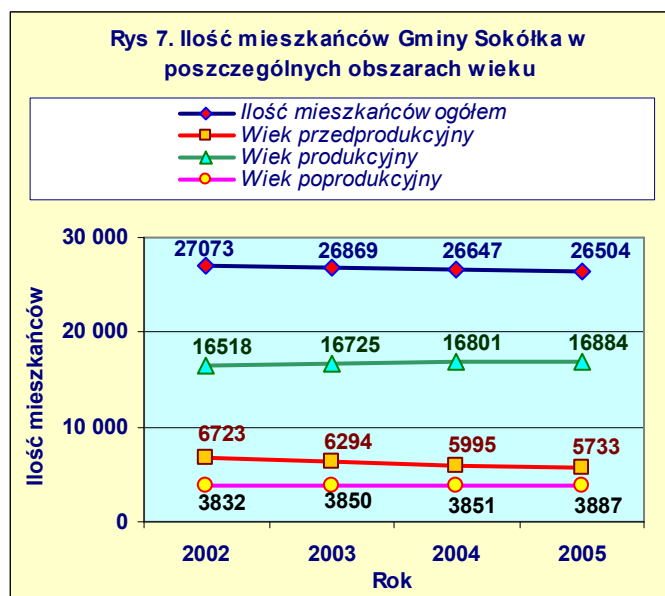
Znaczny wpływ na sytuację demograficzną ma mała ilość zawieranych małżeństw. Tabela nr 6 podaje ilość zawartych związków ze względu na miejsce zamieszkania męża. Należy dodać, że obecnie średni wiek osób wchodzących w trwałe związki jest większy niż przed kilkunastu laty i małżonkowie mają mniej dzieci.

Tabela nr 6. Ilość małżeństw

Rok	Ogółem	Miasto	Wieś
2002	145	102	43
2003	180	129	51
2004	151	114	37
2005	143	111	32

W wyniku malejącego przyrostu naturalnego, ujemnego bilansu migracji stałej i czasowej, małej ilości małżeństw i innych wyżej wymienionych czynników następuje, w ostatnich latach, stały spadek ilości mieszkańców gminy. Gmina nasza nie jest wyjątkiem, gdyż podobna sytuacja jest w całym województwie.

Widoczne przesunięcia zachodzą w strukturze wiekowej społeczeństwa (rys. 7 i 8). W ciągu minionych 4 lat o blisko 1000 osób zmniejszyła się grupa osób w wieku przedprodukcyjnym (0-18 lat). Jest to oczywisty efekt małej ilości urodzeń – średnio około 250 rocznie, podczas gdy w latach osiemdziesiątych rodziło się przeciętnie ponad 500 dzieci w ciągu roku. Następuje proces starzenia się społeczeństwa; przy malejącej ogólnie liczbie mieszkańców systematycznie wzrasta ilość osób w wieku poprodukcyjnym i maleje procent osób w wieku przedprodukcyjnym.

Tendencje te jeszcze bardziej będą widoczne w latach przyszłych. Niż demograficzny jest już mocno odczuwalny i będzie nadal, szczególnie w szkołach i przedszkolach, w postaci z roku na rok malejącej liczby uczniów i oddziałów. Rosnąca liczba osób w starszym wieku, będzie wymagała różnych form wsparcia i opieki.

W swoich przyszłych działaniach samorząd gminy musi uwzględniać wyraźne zmiany zachodzące w demografii.

III. RYNEK PRACY

Tabela nr 7. Bezrobotni w gminie Sokółka w latach 2002 – 2006

Data	Bezrobotni zarejestrowani w PUP				
	Ogółem	W tym			
		Miasto	Wieś	Kobiety	Z prawem do zasiłku
31.12.2002	2752	2128	624	1424	255
31.12.2003	2531	1940	591	1336	202
31.12.2004	2260	1761	499	1170	155
31.12.2005	2153	1649	504	1142	192
30.09.2006	1799	1380	419	999	107

Podstawowym wskaźnikiem oceny sytuacji na rynku pracy jest ilość zarejestrowanych bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy (tab. nr 7). W latach 2002 – 2005 utrzymywał się wyraźnie niższy poziom bezrobocia, niż w poprzednim czterolecu. Ilość zarejestrowanych

bezrobotnych z roku na rok malała i na koniec 2005 roku była niższa o 816 osób niż na koniec roku 2001, kiedy to zanotowano 2969 bezrobotnych. W tym samym czasie o ponad 300 osób wzrosła ilość mieszkańców w wieku produkcyjnym (rys.6). Na spadek ilości osób poszukujących pracy niewątpliwym wpływ ma również migracja zarobkowa do krajów zachodnich, szczególnie młodych ludzi, która się nasiliła po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej. Skala tego zjawiska nie jest dokładnie rozpoznana.

Urząd Statystyczny w Białymstoku w swoich biuletynach zamieszcza dane o ilości pracujących osób wg faktycznego miejsca pracy, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (tabela nr 8).

**Tabela nr 8. Pracujący w Gminie Sokółka w latach 2001-2004
(stan w dniu 31.12.)**

Rok	Ogółem	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybołówstwo i rybactwo	Przemysł i budownictwo	Usługi	
	Ogółem			rynkowe	nierynkowe
2004	4 462	35	1 674	1 176	1 577
2003	4 505	12	1 666	1 294	1 533
2002	4 303	17	1 423	1 251	1 612
2001	4 509	59	1 644	1 191	1 615

Z powyższej tabeli wynika, że ogólna ilość osób zatrudnionych u większych pracodawców w poszczególnych latach jest dość stabilna i nie podlega dużym wahaniom. Większość osób jest zatrudniona w usługach; w przemyśle i budownictwie nieco mniej niż 40%. Pracownicy nie uwzględnieni w tabeli są zatrudnieni w mniejszych zakładach pracy, w rolnictwie lub prowadzą własną działalność gospodarczą.

Biorąc pod uwagę kryterium sezonowości, najwięcej osób poszukujących pracy jest w miesiącach styczeń i luty, a najmniej we wrześniu i październiku.

Sytuację niepracujących pogarsza fakt, że coraz mniejsza grupa bezrobotnych posiada prawo do zasiłku – mniej niż 10% ogółu zarejestrowanych.

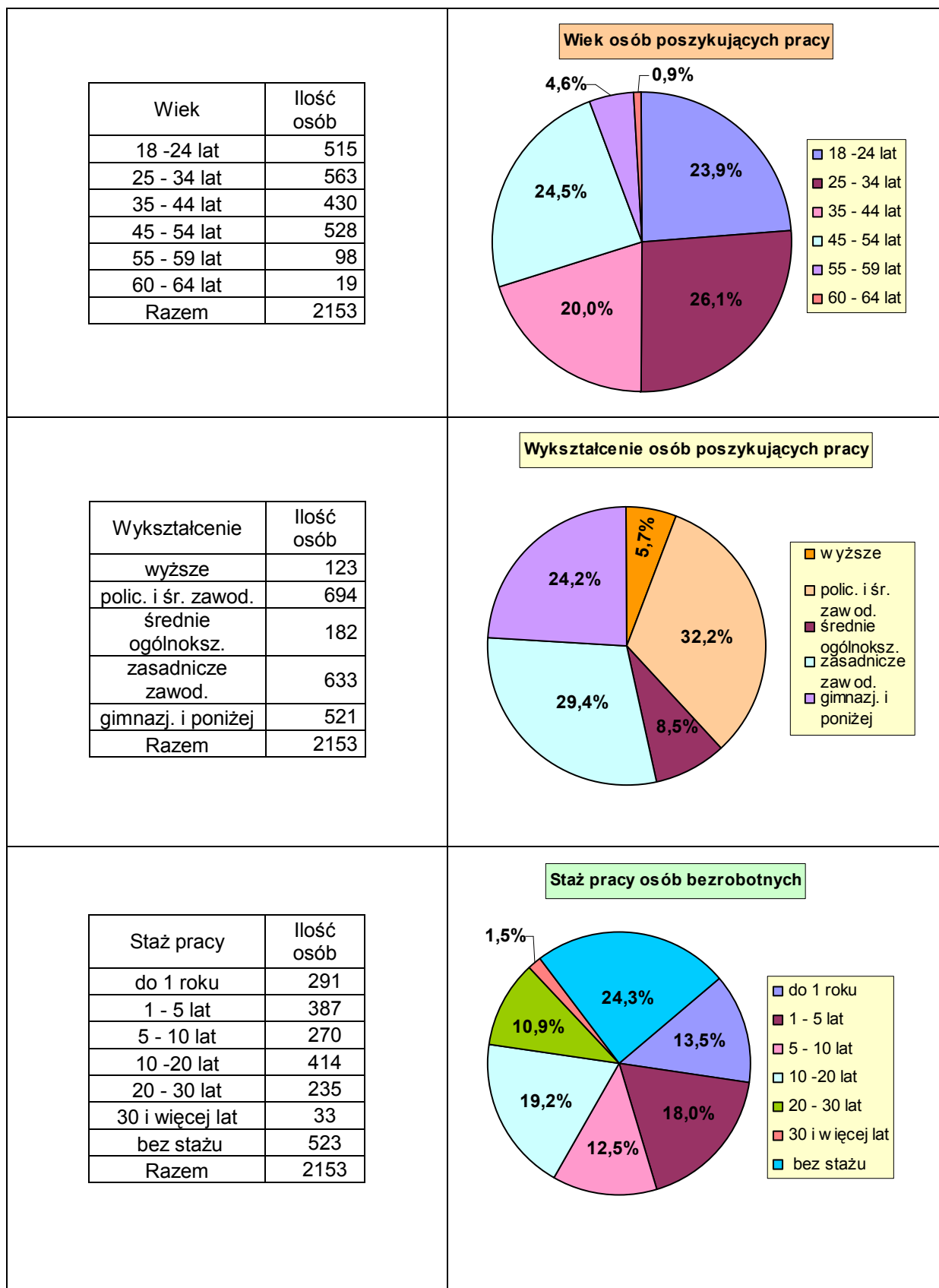
Zdecydowana większość bezrobotnych mieści się w szerokim przedziale wieku od 18 do 54 lat, starsi stanowią ok. 5% ogółu zarejestrowanych. Biorąc pod uwagę wykształcenie, najliczniejszą grupę stanowią osoby posiadające wykształcenie policealne i średnie zawodowe. W latach poprzednich dominującą grupą były osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Zmiana ta jest skutkiem reformy oświaty, która praktycznie zlikwidowała w naszej gminie szkolnictwo zawodowe na poziomie zasadniczym.

Największe problemy z zatrudnieniem mają osoby bez stażu, tj. absolwenci szkół i uczelni, ale także osoby ze stażem do 5 lat i w przedziale 10-20 lat pracy.

W minionym czterolecu państwo mniej środków przeznaczało na aktywne formy walki z bezrobociem tj. roboty publiczne i prace interwencyjne. Więcej absolwentów skorzystało ze stażów refundowanych dla pracodawców przez PUP.

Problem bezrobocia, mimo jego spadku, jest nadal dominującym problemem społecznym w naszej gminie i przyczyną ubożenia pewnych grup mieszkańców, korzystających na ogół z wsparcia przez pomoc społeczną. Samorząd gminny w warunkach wolnej gospodarki rynkowej posiada ograniczone możliwości stymulacji rynku pracy. Jednym z nich jest polityka podatkowa. Podatki od nieruchomości w gminie Sokółka są od lat jednymi z najniższych w województwie i sprzyjają przedsiębiorczości, a tym samym wzrostowi zatrudnienia.

Tabela nr 9. Struktura bezrobotnych w gminie Sokółka na dzień 31.12.2005r.

IV. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Według danych Urzędu Statystycznego w Białymstoku na koniec grudnia 2005 roku na terenie Gminy Sokółka prowadziło działalność 1693 podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON. Biorąc pod uwagę formy organizacyjno prawne struktura ich przedstawiała się następująco:

- Przedsiębiorstwa państwowe – 1
- Spółdzielnie – 13
- Spółki handlowe razem – 67
  - w tym z o.o. – 54
- Spółki cywilne – 49
- Pozostałe - 1563

Zdecydowana większość podmiotów działała w sektorze prywatnym (tab. nr 10)

Tabela nr 10. Podmioty gospodarki narodowej wg sektorów własności w latach 2002- 2005

Rok	Ogółem	Sektor własności		
		Publiczny	Prywatny	
			Razem	W tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
2002	1940	59	1881	1634
2003	1988	67	1921	1676
2004	1764	68	1696	1485
2005	1693	72	1621	1409

Profile działalności gospodarczej podmiotów przedstawia tab. nr 11. Zarówno w ilości jak i w profilach działalności w poszczególnych latach następują przesunięcia. Są one skutkiem zmian zachodzących na rynku produkcji i usług, ale również zmian przepisów podatkowych i dotyczących działalności gospodarczej, które doprowadzają w efekcie do zmian form organizacyjnych poszczególnych podmiotów gospodarczych.

Tabela nr 11. Podmioty gospodarki narodowej wg wybranych sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD)

Wyszczególnienie	Rok			
	2002	2003	2004	2005
Ogółem	1940	1988	1764	1693
w tym:				
➤ Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	94	109	80	78
➤ Przetwórstwo przemysłowe	210	212	204	204
➤ budownictwo	191	193	174	173
➤ Handel i naprawy	661	657	565	525
➤ Hotele i restauracje	33	33	31	32
➤ Transport, gospodarka magazynowa i łączność	144	152	123	116
➤ Pośrednictwo finansowe	106	117	111	98
➤ Obsługa nieruchomości i firm	213	222	190	173
➤ Edukacja	35	#	#	50
➤ Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	107	#	#	99
➤ Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	124	#	#	125

- brak danych w biuletynach US

W minionym czteroleceniu ilość podmiotów uległa zmniejszeniu; zaostrowana konkurencja powoduje wypadanie przedsiębiorstw nie mogących jej sprostać. Największy spadek ilości podmiotów zanotowano w handlu.

Większość zakładów należących do osób fizycznych jest rejestrowana w Urzędzie Miejskim, który jako organ ewidencyjny, po uiszczeniu opłaty skarbowej, wydaje zaświadczenia o podjęciu określonej działalności, dokonuje na życzenie zmian w jej zakresie, oraz wykreśleń po zakończeniu lub zaniechaniu działalności.

Tabela nr 12. Ilość przedsiębiorstw (osób fizycznych) prowadzących działalność Gospodarczą ewidencjonowanych przez Urząd Miejski

Rok	Stan na początku roku	Ilość zarejestrowanych	Ilość wykreślonych	Wzrost w ciągu roku	Ilość zmian w zgłoszonej działalności
2002	1531	155	142	+13	138
2003	1544	167	170	- 3	177
2004	1541	161	305	- 144	702
2005	1397	181	205	- 24	184
2006	1373				

Nie wszystkie zakłady osób fizycznych zarejestrowane w systemie REGON są ewidencjonowane przez Urząd Miejski, nie jest między innymi działalność rolnicza.

W roku 2004 nastąpił wyraźny wzrost wykreśleń podmiotów i zmian w zakresie działalności. Był to skutek wprowadzonych w życie nowych przepisów szczegółowych w ustawie o zawodzie lekarza, które spowodowały wykreślenie podmiotów prowadzących indywidualne praktyki lekarskie. Taki sam skutek miały zmiany w przepisach dotyczących ubezpieczonych w KRUS- ie i prowadzących działalność gospodarczą.

Profile działalności podmiotów zarejestrowanych w Urzędzie Miejskim na koniec 2005 roku są następujące:

- Handel – 439 podmiotów (32%)
- Usługi – 384 podmiotów (28%)
- Produkcja – 79 podmiotów (5,8%)
- Gastronomia – 16 podmiotów (1,1%)
- Wielobranżowa – 455 podmiotów (33,1%)

Urząd Miejski wydaje również licencje na przewóz osób taksówkami, łącznie na koniec sierpnia roku 2006 licencje takie posiadało 28 osób.

Obowiązkiem Urzędu jest również wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Uchwałą Rady Miejskiej jest określona dopuszczalna maksymalna liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych z wyjątkiem piwa, która wynosi:

- Do spożycia poza miejscem sprzedaży – 60 punktów (na koniec roku 2005 wykorzystanych – 52)
- Do spożycia w miejscu sprzedaży – 20 punktów (na koniec roku 2005 wykorzystanych – 10)

Analizując zachodzące zmiany w zakresie szeroko pojętej działalności gospodarczej w powiązaniu z rynkiem pracy w minionym czteroleceniu, widoczny jest spadek ilości ewidencjonowanych podmiotów gospodarczych i równoczesny spadek bezrobocia. W latach 1998- 2001 sytuacja była odwrotna: wzrastała ilość podmiotów gospodarczych i przybywało osób poszukujących pracy. Obecnie na rynku produkcji i usług robi się coraz ciśniej na skutek rosnącej konkurencji. Małe, słabe podmioty nie mogą sprostać jej wymogom i zaprzestają działalności lub są wchłaniane przez większe, pozostaje aktywnych mniej przedsiębiorstw, ale są one silniejsze ekonomicznie.

W ostatnim okresie nie pojawiły się na terenie naszej gminy nowe podmioty gospodarcze o znaczącym potencjale, ale kilka istniejących szeroko rozwinęło swoją działalność. Klasycznym przykładem jest firma „Metal-Fach”, która produkuje kotły grzewcze i całą gamę nowoczesnych maszyn rolniczych na potrzeby krajowe i na eksport. „Metal-Fach” stał się właścicielem nieruchomości po zlikwidowanym „Spomaszu”, dzięki temu, że gmina Sokółka dokonała zwolnień w podatku od nieruchomości na okres 5 lat. Przez to firma zainwestowała duże środki w modernizację pozyskanych terenów i pomieszczeń i zwiększyła zatrudnienie do ponad 200 osób.

W tej samej branży firma „Farmer” uruchomiła montownię nowoczesnych ciągników rolniczych i zatrudniła kilkudziesięciu pracowników.

Spółdzielnia Mleczarska „Somlek” w Sokółce przejęła zakład w Dąbrowie Białostockiej, zmodernizowała i unowocześniła procesy produkcyjne i umocniła swoją pozycję na rynku produktów mleczarskich.

Firma „Eskimos” w chłodni w Sokółce przetwarza owoce miękkie i warzywa, eksportując je do krajów Unii Europejskiej. Stymuluje rozwój upraw między innymi truskawek i brokułów na terenie całego powiatu. W roku 2006 oddana została do użytku nowa hala chłodnicza o dużej pojemności.

Utrzymała swoją pozycję na rynku stolarki budowlanej spółka „Sokółka Okna i Drzwi” – nadal największy zakład pracy w Sokółce, zatrudniający ok. 500 osób. Wielkie nadzieje na rozwój wiązane są pozyskaniem w roku 2006 nowego inwestora ze Szwecji. Obecnie transakcja zmiany właścicieli tej spółki jest w trakcie realizacji.

Firma „Barter – Saga” dynamicznie rozwija się i zwiększa swój potencjał. Wybudowana została druga bocznicą kolejowa z szerokim torem i uruchomiono terminal przeładunkowy materiałów masowych importowanych ze wschodu. Miało to istotne znaczenie w sytuacji kiedy w roku 2004 zostały zamknięte, ze względu na zły stan techniczny, rampy przeładunkowe należące do PKP. Korzystało z nich 28 firm z całego województwa, zajmujących się eksportem i importem na wschód. Także rozbudowana i zmodernizowana została baza przeładunkowa paliw i innych surowców w Buchwałowie, należąca do Orlenu

Również inne mniejsze firmy bardzo dobrze radzą sobie na rynku, inwestując i zwiększając zatrudnienie. Należy do nich zaliczyć takie przedsiębiorstwa jak: „Geno”, „Genes”, PSS Spółem, „Bodex”.

Kilka większych podmiotów gospodarczych zakończyło z różnych względów swoją działalność: „Hanex Plastic”, Zakład Doświadczalny Instytutu Elektrotechniki. Nieruchomości po tych zakładach znalazły nowych właścicieli i są obecnie zagospodarowywane.

W końcowej fazie są rozmowy związane z zagospodarowaniem terenów po byłej zwirowni w Kundzinie, z przeznaczeniem na cele rekreacyjno – wypoczynkowe. Poważny inwestor jest zainteresowany budową terminalu przeładunkowego przy ul. Buchwałowo (za Agromechem) i czyni starania zmierzające do zakupu terenu na ten cel.

W zdecydowanej większości firmy rozwijające się na terenie naszej gminy, wykorzystują lokalne surowce, jak płody rolne, drewno, kruszywo i zasoby miejscowej siły roboczej, a także korzystne położenie przygraniczne do importu gazu czy węgla i eksportu produktów wytworzonych w kraju. Ich powodzenie jest dowodem, że nasza gmina posiada sprzyjające warunki i potencjał do prowadzenia działalności gospodarczej z korzyścią dla inwestorów i mieszkańców.

Sytuacja w sektorze gospodarczym gminy jest w dużym stopniu zależna od sytuacji makroekonomicznej. Obecnie gospodarka ma się dobrze, zatem obserwuje się wzrost zainteresowania inwestorów wolnymi terenami do zagospodarowania, pojawiają się nowe

podmioty pragnące lokować na naszym terenie swoją działalność, co dobrze rokuje na przyszłość.

V. BUDŻET GMINY

Głównymi źródłami finansowymi gminy są:

- dochody własne
- dochody z tytułu udziału w podatkach pobieranych przez państwo (PIT i CIT)
- subwencje
- dotacje celowe
- środki pozabudżetowe
- kredyty i pożyczki

Tabela nr 13. Dochody i wydatki budżetu gminy w latach 2002 – 2005

Wyszczególnienie	2002		2003		2004		2005	
	wartość	%	wartość	%	wartość	%	wartość	%
DOCHODY OGÓŁEM	29 939 144	100,0	31 431 968	100,0	34 800 139	100,0	39 473 038	100,0
Dochody własne, w tym ważniejsze:	12 335 259	41,2	13 156 004	41,9	15 797 924	45,4	17 662 324	44,8
Udział w podatku dochodowym od osób fizycznych	3 378 051	11,3	3 507 431	11,2	4 901 916	14,1	5 536 741	14,0
Udział w podatku dochodowym od osób prawnych	318 750	1,1	255 655	0,8	615 916	1,8	725 427	1,8
Podatek rolny i leśny	631 937	2,1	650 118	2,1	678 952	1,9	750 886	1,9
Podatek od środków transportu	365 287	1,2	339 878	1,1	307 398	0,9	368 542	0,9
Opłata skarbową	289 728	1,0	303 356	1,0	552 205	1,6	627 305	1,6
Dochody z majątku	725 864	2,4	592 662	1,9	619 998	1,8	925 342	2,3
Podatek od nieruchomości	5 476 023	18,3	5 762 450	18,3	6 186 790	17,8	6 904 777	17,5
Subwencje	13 023 318	43,5	13 587 111	43,2	14 111 112	40,5	14 099 677	35,7
Dotacje	4 580 567	15,3	4 688 853	14,9	4 891 103	14,1	7 711 037	19,5
WYDATKI OGÓŁEM	28 425 068	100,0	32 174 987	100,0	35 618 254	100,0	37 390 507	100,0
Wydatki bieżące	26 723 191	94,0	29 143 674	90,6	31 274 032	87,8	34 805 605	93,1
Wydatki majątkowe	1 701 877	6,0	3 031 313	9,4	4 344 222	12,2	2 584 902	6,9
Nadwyżka/niedobór	+ 1 514 076		- 743 019		- 818 115		+ 2 082 531	

W minionym czteroleceniu utrzymywała się dobra koniunktura gospodarcza, owocująca wzrostem dochodów budżetu gminy. Szczególnie dynamiczny wzrost nastąpił w latach 2004 i 2005. W strukturze budżetu rośnie udział dochodów własnych i dotacji, a maleje udział

subwencji. Subwencje z budżetu państwa nie wzrastają ze względu na stale malejącą ilość uczniów – subwencja oświatowa i poprawę wskaźnika dochodu na 1 mieszkańca – subwencja wyrównawcza. Wzrost dotacji wynika przede wszystkim z poszerzenia zadań gminy w dziale pomocy społecznej o świadczenia rodzinne od 1 maja 2004 roku i zwiększonego transferu środków na ten cel z budżetu państwa. W roku 2005 dodatkowo gmina otrzymała dotację w wys. 551 615 zł na stypendia socjalne dla uczniów.

W zakresie dochodów własnych gminy - z tytułu podatków i opłat lokalnych, największe znaczenie ma podatek od nieruchomości stanowiący stale 17-18% ogółu dochodów. Wykazuje on także dużą dynamikę wzrostu. Ustalanie wielkości tego podatku to poważny element polityki podatkowej gminy. Maksymalne stawki corocznie ustala minister finansów, a stawki na poszczególne lata obowiązujące na terenie gminy uchwała Rada Miejska, Stawki najważniejszych podatków od nieruchomości w naszej gminie w latach 2002-2006 przedstawia tabela nr 10. Wynika z niej, że przez wszystkie lata były one stale wyraźnie niższe od stawek maksymalnych. Ustalanie niższych stawek podatku od nieruchomości niż stawki maksymalne, oznacza obniżenie dochodów budżetu, jednak jest zachętą do inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej. Tak polityka podatkowa w tym obszarze jest kreowana przez gminę Sokółka od wielu lat. W roku 2006 decyzją Rady Miejskiej stawki podatku od nieruchomości oraz od środków transportu pozostały nie zmienione, takie jak w roku 2005.

Tabela nr 14. Stawki ważniejszych podatków od nieruchomości w latach 2002-2004 w porównaniu do stawek maksymalnych w zł.

Rok	Wyszczególnienie	Od 1 m ² pow. użytkowej budynków mieszkalnych lub ich części	Od 1 m ² pow. użytkowej na działalność gospodarczą	Od 1 m pow. użytkowej budynków pozostałych	Od 1 m ² powierzchni użytków związanych z działalnością gospodarczą
2002	Stawki maksymal.	0,49	16,83	5,62	0,60
	Stawki przyjęte	0,39	13,50	4,59	0,45
	% maksymalnych	79,6%	80,2	81,7	75%
2003	Stawki maksymal.	0,51	17,31	5,78	0,62
	Stawki przyjęte	0,43	14,00	4,90	0,47
	% maksymalnych	84,3%	80,9%	84,8%	75,8%
2004	Stawki maksymal.	0,56	18,43	6,17	0,68
	Stawki przyjęte	0,43	14,00	4,90	0,47
	% maksymalnych	76,8%	76,0%	79,4%	69,1%
2005	Stawki maksymal.	0,54	17,98	6,01	0,66
	Stawki przyjęte	0,50	15,40	5,1	0,52
	% maksymalnych	92,6%	85,6%	84,9%	78,8%
2006	Stawki maksymal.	0,56	18,43	6,17	0,68
	Stawki przyjęte	0,50	15,40	5,10	0,52
	% maksymalnych	89,3%	83,6%	82,7%	76,5%

Wysoką dynamikę wzrostu wykazują udziały gminy w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) i od osób prawnych (CIT), a także wpływy z opłat skarbowych i z podatku od czynności cywilno-prawnych. Są to wyraźne symptomy rozwoju gospodarczego, który ma korzystny wpływ na wzrost dochodów budżetu gminy. Rosną dochody ludności, poprawia się rentowność podmiotów gospodarczych i w takim samym procencie wzrastają związane z tym odpisy podatkowe zasilające budżet samorządu gminnego, a przekazywane z budżetu państwa.

W latach 2002-2005 w strukturze wydatków gminy wyraźnie dominowały wydatki na oświatę i pomoc społeczną. Zaliczane one są do tzw. wydatków „sztywnych”, czyli koniecznych, podobnie jest z niektórymi wydatkami z działu gospodarki komunalnej: oświetlenie ulic, utrzymanie czystości w mieście i na wsi czy pielęgnacją zieleni.

Tabela nr 15. Struktura wydatków budżetu gminy w latach 2002 – 2004

Wyszczególnienie	2002		2003		2004		2005	
	zł	%	zł	%	zł	%	zł	%
Oświata i edukacja	14 305 846	50,3	15 488 507	48,1	16 363 821	45,9	16 925 777	45,2
Pomoc społeczna	4 576 940	16,1	5 006 284	15,6	6 241 156	17,5	8 414 218	22,5
Administracja	2 814 905	9,9	2 924 513	9,1	3 370 909	9,5	3 297 044	8,8
Gospodarka komunalna	1 759 722	6,2	2 426 120	7,5	1 754 048	4,9	1 606 573	4,3
Transport i łączność	1 463 345	5,1	2 077 850	6,4	2 862 791	8,0	3 020 957	8,1
Pozostałe działy	3 504 310	12,3	4 251 713	13,2	5 025 529	14,1	4 125 938	11,0
RAZEM	28 425 068	100	32 174 987	100	35 618 254	100	37 390 507	100

Wydatki na oświatę z roku na rok wzrastały, mimo stale malejącej liczby uczniów na których była naliczana subwencja oświatowa. Jest to zjawisko niekorzystne dla budżetu, gdyż coraz więcej środków na ten cel trzeba przeznaczać z dochodów własnych, zamiast na oczekiwane przez mieszkańców inwestycje.

W latach 2005 – 06 znacznie wzrósł udział wydatków na pomoc społeczną, ze względu na przejęcie zadań w zakresie wypłaty świadczeń rodzinnych.

Wydatki na administrację w przeliczeniu na jednego mieszkańca są w naszej gminie jednymi z najniższych w kraju.

Tabela nr 16. Stan zadłużenia budżetu gminy w latach 2002 – 2005

Rok	Stan zadłużenia na początku roku	Suma kredytów i pożyczek pobranych w ciągu roku	Wartość spłat kapitału w ciągu roku	Wartość umorzeń rat pożyczek w ciągu roku	Stan zadłużenia na koniec roku	Koszty obsługi kredytów i pożyczek	Dochody budżetu Gminy ogółem	Wskaźniki	
								6/8 w %	4/8 w %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2002	4 331 110	1 060 000	2 029 920	0	3 361 190	346 594	29 939 144	11,2	6,8
2003	3 361 190	2 359 000	1 822 191	67 000	3 830 999	191 245	31 431 968	12,2	5,8
2004	3 830 999	3 919 000	1 740 899	57 500	5 951 600	274 022	34 800 139	17,1	5,0
2005	5 951 600	2 000 000	2 715 900	126 250	5 109 450	283 594	39 473 038	12,9	6,9

Dopuszczalny ustawowo wskaźnik zadłużenia gminy wynosi 60% w stosunku do dochodów rocznych, a wysokość spłat w ciągu roku nie może przekraczać 15% dochodów. Oba te wskaźniki zadłużenia w przypadku budżetu gminy Sokółka (kol.9 i 10 tab. nr 16) stale odbiegają w dół od ustawowo dopuszczalnych. Gmina posiada pełną zdolność kredytową i jej finanse są nie są i nie były zagrożone.

Większość wydatków przeznaczana była na działalność bieżącą. Inwestycje były realizowane z nadwyżki dochodów własnych oraz z kredytów i pożyczek. Gmina, jak

większość samorządów prowadziła aktywną politykę finansową, korzystając z pożyczek w WFOŚiGW i kredytów w bankach. Część pożyczek została umorzona na sumę 126 250 zł. W całości został spłacony kredyt na budowę krytej pływalni – ostatnia rata w czerwcu 2006r. W poszczególnych latach osiągnęto na zmianę nadwyżkę dochodów nad wydatkami lub odwrotnie – deficyt. Wolne środki pozostające na koniec roku każdorazowo przechodziły do budżetu roku następnego, np. na koniec roku 2005 pozostało 3 075 671 zł wolnych środków, które zasilily budżet 2006 roku. Od roku 2003 gmina nie korzystała z kredytu obrotowego na rachunku bieżącym, stale posiadając nadwyżkę środków na swoim koncie. Na skutek lepszej sytuacji dochodowej, będącej skutkiem ożywienia gospodarczego, można było systematycznie zwiększać wydatki z przeznaczeniem na rozwój gminy.

VI. ŚRODKI POZABUDŻETOWE I UNIJNE

Program SAPARD

1) W 2003 roku w ramach programu SAPARD Gmina Sokółka złożyła wniosek do Działania 3 Rozwój i poprawa infrastruktury obszarów wiejskich, Schemat 3.1 zaopatrzenie gospodarstw wiejskich w wodę wraz z uzdatnianiem Rozbudowa wodociągu wiejskiego „Stara Rozedranka”. Wniosek o dofinansowanie został złożony w Podlaskim Oddziale Regionalnym Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, został rozpatrzony pozytywnie, w efekcie znalazł się na liście rezerwowej i nie otrzymał promesy, gdyż wyżej punktowane były zadania realizowane przez samorzady posiadające znacznie niższe wskaźniki jak np. dochód na jednego mieszkańca i gminy typowo wiejskie.

2) W 2004 roku w ramach programu SAPARD Gmina Sokółka złożyła wniosek do Działania 4, Schemat 4.3 - publiczna infrastruktura turystyczna na obszarach wiejskich: „Wyznaczenie i oznakowanie 3 szlaków rowerowych na terenie gminy Sokółka o łącznej dł. 84 km z punktem obsługi ruchu turystycznego przy Izbie Regionalnej w Janowszczyźnie”. Wniosek o dofinansowanie został złożony w Podlaskim Oddziale Regionalnym Agencji Restrukturyzacji i modernizacji Rolnictwa, został rozpatrzony pozytywnie i Gmina Sokółka uzyskała promesę. W związku z tym, iż w postępowaniu przetargowym rozpoczętym przed uzyskaniem promesy do przetargu nie przystąpił żaden wykonawca i nie złożono żadnej oferty, zadanie nie mogło być zrealizowane. Brak realizacji tego zadania wynikał z przyczyn niezależnych od Gminy Sokółka.

3) Efektem dobrej współpracy z powiatem sokólskim i zawartych porozumień, była wspólna realizacja w ramach programu SAPARD przebudowy dwóch odcinków dróg na terenie gminy Sokółka.

W 2004 roku Gmina Sokółka wspólnie z powiatem sokólskim zrealizowała następujące zadania drogowe w ramach programu SAPARD:

3.1) Przebudowa drogi powiatowej nr 1293B Sokółka – Lipina – droga nr 19 o wartości 2 mln zł (Gmina Sokółka 679 tys. zł, powiat sokólski 679 tys. zł, SAPARD 629 tys. zł)

Wykonano nawierzchnię asfaltową na odcinku 6,4 km wraz z chodnikami.

3.2) Przebudowa drogi powiatowej nr 1293B Stara Kamionka – Pawelki o wartości 1,27 mln zł (Gmina Sokółka 319 tys. zł, powiat sokólski 319 tys. zł, SAPARD 628 tys. zł)

Wykonano nawierzchnię asfaltową dł. 3,4 km i wraz z chodnikami w Starej Kamionce.

Ogółem z programu SAPARD na terenie gminy wybudowaliśmy 9,8 km dróg asfaltowych, gmina wydatkowała 1 mln zł, powiat 1 mln, zł. i uzyskano 1,2 mln zł środków pomocowych z programu SAPARD.

Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich

W 2004 roku Gmina złożyła dwa wnioski o dofinansowanie remontu i wyposażenia szkół wiejskich w Starej Kamionce i Starej Rozedrance w ramach Programu Aktywizacji

Obszarów Wiejskich Komponent B2 edukacja. Wnioski te zostały pozytywnie rozpatrzone i gmina otrzymała dofinansowanie oraz zrealizowała 2 projekty.

1) Wartość projektu zrealizowanego w Starej Kamionce wyniosła 86,8 tys. zł. przy dofinansowaniu 27,8 tys. zł. tj. 32 %,

2) Wartość projektu zrealizowanego w Starej Rozedrance - 85,3 tys. zł. przy dofinansowaniu 27,9 tys. zł. tj. 33 %.

ZPORR (Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego)

1) W 2004 roku w ramach dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (ZPORR) Gmina Sokółka złożyła w Urzędzie Marszałkowskim w Białymstoku dwa projekty na budowę infrastruktury technicznej w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, Priorytet 3 Rozwój lokalny, Działanie 3.1 Obszary wiejskie:

1.1) Budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej w ul. Dolnej, Królowej Bony i Zygmunta Starego w Sokółce o wartości 1,5 mln zł.

1.2) Budowa sieci wodociągowej w miejscowościach Moczalnia Nowa, Moczalnia Stara i Straż o wartości 0,8 mln zł.

Po przeprowadzeniu oceny formalnej, merytorycznej i technicznej te wnioski zostały wysoko sklasyfikowane na liście rankingowej sporządzonej przez Panel Ekspertów i potwierdzonej przez Regionalny Komitet Sterujący. Wniosek pierwszy znalazł się na 7 pozycji (46 pkt. – 88 % możliwych do uzyskania punktów) a drugi na 12 pozycji (45pkt. – 80 % możliwych do uzyskania punktów) na 96 ocenionych wniosków. Mimo wysokiej oceny, projekty te nie otrzymały dofinansowania ze środków ZPORR – decyzją Zarządu Województwa Podlaskiego.

2). W 2005 roku w ramach dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (ZPORR) Gmina Sokółka złożyła w Urzędzie Marszałkowskim w Białymstoku dwa projekty na budowę infrastruktury technicznej w ramach Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego, Priorytet 3 Rozwój lokalny, Działanie 3.1 Obszary wiejskie:

2.1) Budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej w ulicach Dolna, Królowej Bony i Zygmunta Starego w Sokółce o wartości 1,5 mln zł. Powyższy wniosek, złożony ponownie, pomyślnie przeszedł ocenę formalną i techniczną. Po ocenie Panelu Ekspertów uzyskał 94,5% punktów i znalazł się na 3 miejscu listy rankingowej na 116 ocenionych wniosków. W dniu 16 marca 2006r. w wyniku obrad Regionalnego Komitetu Sterującego powyższy wniosek został rekomendowany Zarządowi Województwa Podlaskiego na 7 miejscu.

2.2) Budowa wodociągu wiejskiego we wsiach Puciłki, Orłowicze, Kundzin, Zadworzany i Poniatowicze o wartości 1,4 mln zł. Powyższy wniosek pomyślnie przeszedł ocenę formalną i techniczną. Po ocenie Panelu Ekspertów uzyskał 82,14% punktów i znalazł się na 14 miejscu listy rankingowej na 116 ocenionych wniosków. W dniu 16 marca 2006r. w wyniku obrad Regionalnego Komitetu Sterującego powyższy wniosek został rekomendowany Zarządowi Województwa Podlaskiego na 18 miejscu.

2.3) Poprawa funkcjonowania układu komunikacyjnego miasta Sokółka poprzez przebudowę ulicy Witosa o wartości 2,6 mln zł. Powyższy wniosek pomyślnie przeszedł ocenę formalną i techniczną. Po ocenie Panelu Ekspertów uzyskał 67,31% punktów i znalazł się na 81 miejscu listy rankingowej na 116 ocenionych wniosków. W dniu 16 marca 2006r. w wyniku obrad Regionalnego Komitetu Sterującego powyższy wniosek został rekomendowany Zarządowi Województwa Podlaskiego na 81 miejscu.

Zarząd Województwa Podlaskiego podjął decyzję o dofinansowaniu projektów i zaden projekt Gminy Sokółka ponownie nie otrzymał dofinansowania, mimo wysokich pozycji na

listach rankingowych. O dofinansowaniu wniosków musiały więc decydować sprawy pozametytoryczne.

Łącznie do ZPORR złożono 5 projektów.

Program Sąsiedztwa Polska – Białoruś – Ukraina INTERREG IIIA

W I półroczu 2005 roku w ramach pierwszego konkursu ogłoszonego do Programu Sąsiedztwa Polska – Białoruś – Ukraina INTERREG IIIA, Gmina Sokółka złożyła dwa projekty do Wspólnego Sekretariatu w Warszawie:

1) W ramach Priorytetu 1 - Wzrost konkurencyjności regionów przygranicznych poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury trans-granicznej, Działanie 1.2 - Rozwój wspólnego trans-granicznego systemu ochrony środowiska naturalnego wniosek: „Rozwój obszaru pogranicza poprzez budowę wodociągu wiejskiego Janowszczyzna – Straż, o wartości 195 383,97 euro. Powyższy wniosek został zakwalifikowany formalnie i technicznie i umieszczony na liście rankingowej, lecz z braku środków finansowych nie otrzymał dofinansowania.

2) W ramach Priorytetu 1 - Wzrost konkurencyjności regionów przygranicznych poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury transgranicznej, Działanie 1.1 - Modernizacja i rozbudowa istniejących systemów transportowych w celu poprawy dostępności regionu wniosek: „Poprawa dostępności obszaru pogranicza poprzez przebudowę drogi gminnej Nr 103722B Stara Kamionka–Bobrowniki” o wartości 225 781,79 euro. Powyższy wniosek został zakwalifikowany formalnie i technicznie i umieszczony na liście rankingowej, lecz z braku środków finansowych nie otrzymał dofinansowania.

W II półroczu 2005 roku w ramach drugiego konkursu ogłoszonego do Programu Sąsiedztwa Polska – Białoruś – Ukraina INTERREG IIIA, Gmina Sokółka złożyła dwa projekty:

1) W ramach Priorytetu 1 - Wzrost konkurencyjności regionów przygranicznych poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury trans-granicznej, Działanie 1.3 - Rozwój infrastruktury okołobiznesowej i turystyki wniosek „Modernizacja przygranicznego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Sokółce – wykonanie kompleksu małych boisk” o wartości 219 444,04 euro. Powyższy wniosek po ocenie formalnej nie uzyskał rekomendacji RKS do dofinansowania.

2) W ramach Priorytetu 1 - Wzrost konkurencyjności regionów przygranicznych poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury transgranicznej, Działanie 1.1 - Modernizacja i rozbudowa istniejących systemów transportowych w celu poprawy dostępności regionu wniosek: „Poprawa dostępności obszaru pogranicza poprzez przebudowę drogi gminnej Nr 103722B Stara Kamionka–Bobrowniki” o wartości 284 822,64 euro. Powyższy wniosek po ocenie formalnej nie uzyskał rekomendacji do dofinansowania.

Łącznie do Programu INTERREG IIIA złożono 4 projekty.

Europejski Fundusz Społeczny

W 2005 roku Urząd Miejski w Sokółce złożył wniosek w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Białymstoku o pozyskanie dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Priorytetu 2 – Wzmacnianie rozwoju zasobów ludzkich w regionach ZPORR 2004-2006 Działanie 2.1 – Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami regionalnego rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie na realizację projektu „E-urząd, profesjonalny pracownik samorządowy o wartości 54 900,00 zł.

Z powodu ograniczonej alokacji wniosek nie został przyjęty do realizacji i został umieszczony na liście rezerwowej.

Sektorowy Program Operacyjny „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006.

1) W 2005 roku w ramach pierwszego konkursu ogłoszonego przez Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego Gmina Sokółka złożyła w ramach Sektorowego

Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006, Priorytet 2 - Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich, Działanie - 2.3 Odnowa wsi oraz zachowania i ochrona dziedzictwa kulturowego, wniosek o tytule „Remont budynku Klubu Wiejskiego z Izbą Regionalną w Janowszczyźnie wraz z zagospodarowaniem terenu” o wartości 252 452 zł. Wniosek został zrealizowany w latach 2005-2006.

2) W 2006 roku w ramach pierwszego konkursu ogłoszonego przez Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego Gmina Sokółka w dniu 20.06.2005r. złożyła w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006, Priorytet 2 - Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich, Działanie - 2.3 Odnowa wsi oraz zachowania i ochrona dziedzictwa kulturowego, wniosek o tytule „Remont budynku Klubu Wiejskiego oraz wykonanie obiektów sportowo-rekreacyjnych w Starej Kamionce” o wartości 264 485,00 zł. Wniosek przeszedł ocenę formalną i techniczną, dotychczas nie było rozstrzygnięcia o dofinansowaniu.

Inne projekty przygotowane przez jednostki na zasadzie partnerstwa

1) W ramach ZPORR, Priorytet 1 - Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów Działania 1.1 Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego Poddziałanie 1.1.1 Infrastruktura drogowa - Gmina Sokółka uczestniczyła w projekcie złożonym przez Powiat Sokólski o tytule „Przebudowa ciągu komunikacyjnego łączącego trzy przejścia graniczne Bobrowniki – Kuźnica – I etap o wartości 15,5 mln zł.

Projekt nie uzyskał dofinansowania.

2) Gmina Sokółka w 2005 roku przystąpiła do współfinansowania projektu „Biblioteki Publiczne – Internet – Informacja – Społeczeństwo”, który miał być realizowany wspólnie Książnicą Podlaską im. Łukasza Górnickiego o wartości 25 mln zł z Samorządem Województwa Podlaskiego i dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach ZPORR Priorytet 1 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów, Działanie 1.5 – Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego. Projekt został umieszczony na liście rezerwowej i nie uzyskał dofinansowania.

3) Gmina Sokółka w 2005 roku przystąpiła do współfinansowania projektu „Wdrażanie elektronicznych usług dla ludności w województwie podlaskim” projekt Województwa Podlaskiego o wartości 23 mln zł i dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR) Priorytet 1 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów, Działanie 1.5 – Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego. Całkowita wartość wyniosła 221 823 zł, w tym udział gminy 55 455 zł.

Projekt został przyjęty przez Zarząd Województwa Podlaskiego i jest realizowany.

4) W ramach europejskiego programu „Town-twinning” w roku 2005 Gmina Sokółka była organizatorem międzynarodowego spotkania młodzieży miast partnerskich: Sokółki, Sołecznik (Litwa) i Rochlitz (Niemcy). W spotkaniu w dniach 7-12.07.2005 pod nazwą „Poznajmy się – razem w zjednoczonej Europie” wzięło udział 150 osób (po 50 z każdego miasta). Pozyskano na ten cel środki od Komisji Europejskiej w wys. 7 487,50 euro.

5) W wyniku wspólnych działań z powiatem sokólskim w 2005 roku zrealizowana została przebudowa drogi powiatowej Stara Rozedranka – Nowa Rozedranka – Podkamionka – droga krajowa Nr 19. Gmina Sokółka i powiat sokólski przeznaczyli po 600 tys. zł. a 1,2 mln zł. to środki finansowe z budżetu państwa. Została wyasfaltowana droga o długości około 6 km.

6) W wyniku wspólnych działań z powiatem sokólskim w 2006 roku realizowana jest przebudowa drogi powiatowej Przebudowa drogi powiatowej nr 1168 B Sokółka – Malawicze Dolne – Babiki o długości 7517 m o łącznej wartości 3 805 tys. zł, w tym: budżet państwa – 1 900 tys. zł, powiat sokólski – 952,5 tys. zł, gmina Sokółka - 952,5 tys. zł.

Zadania wstępnie zgłoszone przez Gminę Sokółka do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2007-2013.

- 1) Budowa zakładu zagospodarowania odpadów we wsi Karcze.
  - 2) Modernizacja regionalnego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Sokółce – dwa etapy.
  - 3) Przywrócenie dawnego środowiska kulturowego – odtworzenie XIXw. placu (ryнку) miejskiego w Sokółce.
  - 4) Przebudowa ulicy Witosa dł. 2,2 km – północnej obwodnicy śródmiejskiej w Sokółce.
  - 5) Budowa sali gimnastycznej przy Zespole Szkół Integracyjnych w Sokółce.
  - 6) Utworzenie regionalnego centrum kulturalno turystycznego na bazie Sokólskiego Ośrodka Kultury w Sokółce.
  - 7) Przebudowa ulic Nowej i M. Skłodowskiej Curie dł. 1,5 km – południowej obwodnicy śródmiejskiej w Sokółce.
  - 8) Integracja dróg wojewódzkich i powiatowych poprzez przebudowę drogi gminnej Stara Kamionka – Bobrowniki dł. 2,2 km.
  - 9) Odtworzenie wiatraka typu sokólskiego – szlak turystyczny przez Wzgórza Sokólskie.
- Ogólna szacunkowa wartość zgłoszonych projektów wynosi 7,28 mln euro.

VII. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA

WODOCIĄGI I KANALIZACJA

W latach 2002 – 2006 kontynuowana była polityka z lat poprzednich, czyli rozbudowa kanalizacji sanitarnej na terenie miasta oraz sieci wodociągowej na terenie gminy. W tym okresie dokonana została rozbudowa sieci kanalizacyjnej o dł. 10 785 m (wzrost o 34%). Na taką długość złożyły się linie kanalizacyjne w ulicach: Witosa, Kłopotowskiego, Wiosenna – Batorego, Piaskowa, Leśna, Hubala, Jodłowa, Reja, Armii Krajowej, Ptasia, Sportowa – Żytnia, Sosnowa – Wasilkowska – Sportowa, Mikołajczyka, Jana Pawła II, Korczaka, Szpitalna, Malmeda, Baczyńskiego, Norwida, Konopnickiej, Dolna – Zygmunta Starego – Królowej Bony, Głowackiego. Łącznie sieć miejskiej kanalizacji sanitarnej wynosi 42,3 km. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej umożliwiła wykonanie nowych przyłączy sanitarnych, co zaowocowało podłączeniem 362 nowych użytkowników. W minionej kadencji ilość przyłączy sanitarnych wzrosła o 30% do liczby 1 566. Można powiedzieć, iż na dzień dzisiejszy miasto skanalizowane jest w 70%.

W najbliższej przyszłości należałoby wykonać sieć kanalizacji sanitarnej, która powinna objąć ul. Nową, Skłodowskiej, Roski Małe, Dąbrowskiego. Istotnym problemem jest rozwiązanie gospodarki ściekowej na terenach zlokalizowanych wzdłuż ul. Białostockiej(do przejazdu kolejowego) i ul. Grodzieńskiej i Kresowej (od „ kapliczki” do ul. Lotników Lewoniewskich).

Przystąpiono również do uzbrajania terenów nowopowstających osiedli mieszkaniowych przy ul. Łąkowej, Żwirki i Wigury. Równoległe z budową kolektorów sanitarnych wykonywano odcinki linii kanalizacji deszczowej obejmujące w ulice: Witosa, Traugutta, Dolną i Zygmunta Starego. Łącznie wykonano 3 250 m.

Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Sokółce, realizując własny plan inwestycyjny, kontynuuje rozbudowę sieci wodociągowej na terenie miasta. W wyniku

działań tej spółki gminnej, długość sieci wodociągowej wydłużyła się o dalsze 3 650 m i w chwili obecnej wynosi 54,5 km. Nowe odcinki sieci pozwoliły na realizację nowych przyłączy w ilości 192 szt.

Zgodnie z założeniami, duży nacisk położono na rozbudowę sieci wodociągowej na terenach wiejskich, celem poprawy dramatycznie pogarszających się warunków wodnych. Znaczne nakłady finansowe poniesione z budżetu gminy, wraz z liczącymi się wkładami mieszkańców, pozwoliły na realizację 40 100 m. linii wodociągowych (co stanowi 71,5% wzrostu). W ostatnich czterech latach powstały linie wodociągowe we wsiach: Bohoniki, Malawicze Górne i Dolne, Puciłki, Rozedranka Nowa, Smolanka, Kantorówka, Bachmatówka, Polanki, Stary Szor, Janowszczyzna, Moczalnia Nowa i Stara, Straż, Orłowicze, Kundzin, Zadworzany, Poniatowicze. Łączna długość sieci wodociągowej wzrosła do 96,2 km. Jednocześnie podłączono 262 nowych odbiorców. Na dzień dzisiejszy ilość przyłączy wzrosła do 1061 szt. co powoduje, iż wskaźnik zwodociągowania wynosi 12,05. Wskaźnik ten pokazuje, iż gmina Sokółka zwodociągowana jest w 75%. W najbliższym okresie istnieje potrzeba budowy sieci wodociągowej w 8 sołectwach.

Od 1 lipca 2005 r. jedyną firmą zajmującą się eksploatacją wodociągów wiejskich na terenie gminy jest Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Sokółce, które w ostatnich latach zmodernizowało istniejące hydrofarmy, poprawiając ich wydajność. W najbliższych miesiącach dokona przełączenia dwóch linii wodociągowych we wsi Zaśpicze i Nomiki do ujęcia wody w Kamionce Starej.

DROGI

W związku z wieloletnimi zaległościami dotyczącymi infrastruktury drogowej, ta właśnie dziedzina stała się priorytetową. Znalazło to odbicie w realizacji wielu inwestycji drogowych na terenie zarówno miasta jak i wsi. W wyniku prowadzonych prac wykonano nawierzchnię bitumiczną na odcinku 36 776 m na terenie gminy na drogach: Sokółka – Lipina – dr. nr 19, Stara Kamionka – Pawełki, Pojanowszczyzna – Janowszczyzna – Jelenia Góra, Stara Rozedranka – Podkamionka, Nomiki – Zaspicze, dr. nr 19 – Kundzin, Sokolany – Gliniszcz Wielkie, Gieniusze – Pawłowszczyzna, Sokółka – Malawicze Dolne, dr. we wsi Bobrowniki i Kantorówka. Na terenie miasta wykonano utwardzenie dróg betonem asfaltowym na odcinku 3 508 m. W ramach tych prac zrealizowano nawierzchnie na ulicach: Głowackiego, Konopnickiej, Górnej, Kołłątaja, Os. Zielone, Piaskowa, Wschodnia, Piłsudskiego. Oprócz nawierzchni bitumicznej realizowane było uszlachetnianie nawierzchni kostką brukową betonową, którą to kostką utwardzono ulice: Wierzbową, Stawową, Lelewela, Żeromskiego, Cichą, część Ogrodowej, na łącznej dł. 1 480 m. Oprócz tego powstały nowe chodniki na terenie wsi 16 271 m² oraz na terenie miasta 16 939 m². W celu poprawienia stanu technicznego istniejących nawierzchni wykonano nakładki bitumiczne o łącznej dł. 2 462 m. Bezpośrednio związana z poprawą infrastruktury drogowej była budowa mostu na rzece Sokółdzie we wsi Dworzysk.

Wszystkie inwestycje prowadzone na drogach innych zarządców, a przede wszystkim na drogach powiatowych były realizowane na ogół przy 50% udziale finansowym środków gminy Sokółka.

W ostatnich czterech latach funkcjonował na terenie naszej gminy dotychczasowy podział kategorii dróg i obecnie przedstawia się on następująco:

drogi krajowe	-	20,9 km, całość drogi o nawierzchni bitumicznej,
drogi wojewódzkie	-	20,3 km, całość drogi o nawierzchni bitumicznej,
drogi powiatowe	-	137,0 km, z czego 37,1 km o nawierzchni bit. ,
drogi gminne(miasto)	-	43,0 km, z czego 27,3km o nawierzchni utwardz.
drogi gminne(wieś)	-	52,4 km, z czego 7,5 km o nawierzchni utwardz.

Mimo znacznych nakładów poniesionych na poprawę stanu dróg w naszej gminie potrzeby są w dalszym ciągu ogromne, więc intensywność działań powinna być wzmożona.

W ostatnim roku, widząc takie potrzeby, przygotowano kilka opracowań dokumentacyjnych na budowę nowych nawierzchni i chodników. Istotnym problemem jest szybka przebudowa skrzyżowania wraz z zastosowaniem sygnalizacji świetlnej przy Pl. Kościuszki, oraz starania o budowę obwodnicy miasta, przy której trwają prace projektowe realizowane przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad w Białymstoku.

ENERGETYKA

W ostatnich czterech latach nie nastąpiły zasadnicze zmiany dotyczące zaopatrzenia miasta w energię ciepłą. Tą bardzo istotną dziedziną zawiaduje Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej. Podstawowym źródłem zasilającym miasto w energię ciepłą i ciepłą wodę jest kotłownia MVV ESCO polska S.A. zapewniająca dostarczenie energii o mocy 21 MW. Ciepłownia zasilająca budynki na Os. Zielonym może dostarczyć energię 3 MW. Wraz ze wzrostem ceny paliw płynnych pojawiło się wzmożone zainteresowanie odbiorców zasilaniem w energię ciepłą z miejskiej sieci ciepłej, co potwierdza wykonanie nowych przyłączy do sieci ciepłej łącznej długości 1 432 m. Symptomatycznym przykładem "powrotu do łask" ogrzewania z ciepłowni miejskiej jest fakt podłączenia szpitala powiatowego w tym roku. W ramach modernizacji sieci ciepłej MPEC dokonał przebudowy 400 m sieci oraz wykonał 9 węzłów ciepłowniczych.

Nowe prawo energetyczne nakłada na Zakład Energetyczny realizację budowy i utrzymania linii średniego i niskiego napięcia. W gestii samorządu pozostała budowa nowych oraz bieżące utrzymanie istniejących linii oświetleniowych na terenie miasta i gminy. W ostatnich latach powstało 3 800 m linii oświetleniowej i zamontowano 60 kpl. opraw z energooszczędnymi źródłami światła. W celu obniżenia wydatków ponoszonych za energię elektryczną zużywaną na oświetlenie uliczne przeprowadzono modernizację oświetlenia ulicznego na terenie miasta, w wyniku której dokonano wymiany 1 455 kpl. opraw oświetleniowych z energooszczędnymi źródłami światła. Następnym krokiem powinna być kontynuacja modernizacji oświetlenia ulicznego na terenie gminy.

OBIEKTY SPORTOWE

Następnym etapem poprawy bazy sportowej na terenie naszej gminy, po wybudowaniu krytej pływalni jest modernizacja miejskiego stadionu, w wyniku której w pierwszym etapie usunięto starą i wybudowano nową trybunę na 972 miejsc siedzących oraz poddano renowacji płytę boiska głównego. Dalszym etapem jest realizacja kompleksu małych boisk, na którą to inwestycję przygotowano dokumentację techniczną.

W tym roku przystąpiono do budowy sali sportowej przy Szkole Podstawowej Nr 1. Cykl budowy przewiduje jej realizację w ciągu dwóch lat, a termin zakończenia określony umową jest na 15.08.2008 r. Planowany koszt inwestycji wyniesie 3 134 tys. zł. Będzie to kolejny nowoczesny obiekt sportowy, po oddanej do użytku przez powiat w roku 2005 hali sportowej przy Zespole Szkół w Sokółce.

PLACÓWKI OŚWIATOWE I KULTURY

Istotnym wydarzeniem w tej dziedzinie była odbudowa zniszczonej w pożarze Szkoły Podstawowej w Boguszech za kwotę 280 tys. zł jak również kompleksowa modernizacja Szkoły Podstawowej nr 2 w Sokółce za łączną kwotę 600 tys. zł.

W obiektach związanych z krzewieniem kultury wykonano kapitalny remont Muzeum Społecznego Ziemi Sokólskiej za kwotę 230 tys. zł. oraz przystąpiono do sukcesywnego remontu budynku Sokólskiego Ośrodka Kultury polegającego na wymianie stolarki okiennej i drzwiowej oraz pokrycia dachowego.

Nowym przedsięwzięciem zrealizowanym w tym roku jest remont klubu wiejskiego w Janowszczyźnie wraz z utworzeniem Izby Regionalnej za kwotę 244 tys. zł, przy udziale środków unijnych.

GOSPODARKA MIESZKANIOWA

W dziedzinie budownictwa mieszkaniowego, nie były budowane budynki wielorodzinne natomiast kwitnie budownictwo jednorodzinne. Nowych domów w ostatnich czterech latach oddano do użytku 412 szt. Wiele domów i mieszkań jest gruntownie odnawianych i modernizowanych.

W chwili obecnej na terenie miasta działa trzech dużych administratorów budynków mieszkalnych wielorodzinnych t.j.:

Spółdzielnia Mieszkaniowa w Sokółce	- 2 475 lokali mieszkalnych,
Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sokółce	- 700 lokali mieszkalnych,
Spółdzielnia „Nowa” w Sokółce	- 54 lokale mieszkalne.

Zarządcy swoich budynków coraz więcej nakładów ponoszą na docieplanie budynków i wymianę stolarki okiennej, co prowadzi do zmniejszania kosztów ich utrzymania poprzez obniżenie opłat za ogrzewanie.

W związku z dotkliwym brakiem lokali socjalnych na terenie naszego miasta władze samorządowe przystąpiły do budowy budynku socjalno - komunalnego przy ul. Majowej za kwotę 1 842 tys. zł. Termin oddania do użytku inwestycji został wyznaczony na dzień 15.11.2007 r. Również w roku bieżącym podjęto prace nad adaptacją na lokale socjalne budynku magazynowego pozyskanego od Starostwa Powiatowego. Inwestycje te powinny w znacznym stopniu poprawić sytuację lokalową w naszym mieście.

VIII. OCHRONA ŚRODOWISKA

Rada Miejska w Sokółce uchwałą Nr XXIII/169/04 z dnia 30 czerwca 2004 roku przyjęła „Program Ochrony Środowiska Gminy Sokółka na lata 2004 – 2007”. Utraciła przy tym moc uchwała Rady Miejskiej w Sokółce Nr X/84/99 z dnia 26 sierpnia 1999 roku: „Program Ochrony Środowiska Gminy Sokółka na lata 2000 – 2005”.

Realizując aktualny program wykonano zadania jak niżej:

1. OCHRONA WÓD POWIERZCHNIOWYCH.

Zaopatrzenie w wodę na terenie miasta jest zadowalające, dużych nakładów finansowych wymaga zaopatrzenie w wodę terenów wiejskich tym bardziej, że do zwodociągowania pozostały wsie rozproszone w terenie ze stosunkowo niewielką ilością odbiorców.

W wyniku pobranych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Sokółce próbek wody do analizy z wodociągów publicznych stwierdzono, że jakość wody w wodociągach publicznych na terenie gminy odpowiada wymogom sanitarnym i woda nadaje się do picia i na potrzeby gospodarcze.

Dotychczas budowa kanalizacji sanitarnej przebiega zgodnie z przyjętym programem. W ostatnim okresie obserwuje się systematyczne ograniczenie wielkości ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych do wód. Jest to wynikiem intensywnej rozbudowy sieci sanitarnych na terenie miasta.

Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji przerabia osady ściekowe na kompost, który jest wykorzystywany do poprawy struktury gleb niskiej jakości, jako nawóz na terenach zielonych i zdegradowanych oraz do nawożenia upraw leśnych. Produkowane są również dywany trawnikowe, a w związku z tym wszystkie osady wykorzystane są gospodarczo bez konieczności wywożenia na wysypisko.

2. GOSPODARKA ODPADAMI.

Na wysypisko w Karczach każdego roku przyjmowanych jest około 30 000 m³ odpadów komunalnych. Obowiązek usuwania odpadów z miejsc powstawania oraz ich wykorzystanie lub unieszkodliwianie spoczywa na wytwórcy odpadów. Wytwarzający odpady oraz ich odbiorcy są obowiązani do prowadzenia ewidencji ilościowej i jakościowej odpadów według dokumentacji, której wzory określił minister środowiska.

W przypadku substancji trujących użytkownik ma obowiązek zwrócić opakowanie producentowi, importerowi lub sprzedawcy, który zobowiązany jest je przyjąć.

Głównymi celami poprawy stanu gospodarki odpadami są:

- ograniczenie ilości odpadów wytwarzanych poprzez wprowadzenie nowych technologii produkcji,
- gospodarcze wykorzystanie odpadów,
- przeróbka i neutralizacja odpadów,
- segregacja i recykling odpadów.

Na terenie miasta ustawiono 200 koszy ulicznych typu K-30, które zamontowano w pasach drogowych. Systematycznie, w ramach posiadanych środków finansowych prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów w mieście oraz na terenach wiejskich. Widoczne jest duże zaangażowanie ludności w segregacji odpadów. Szereg zakładów i podmiotów prowadzących działalność gospodarczą segreguje odpady we własnym zakresie, a odzyskane surowce wtórne przekazuje firmom zajmującym się ich przetwarzaniem i powtórным wykorzystaniem. Na wysypisku w Karczach wyznaczono sektory do gromadzenia posegregowanych odpadów. Odpady niebezpieczne na wysypisko w Karczach nie są przyjmowane, odbierają je firmy wyspecjalizowane w ich przetwarzaniu z terenu całej Polski.

Konsekwentnie wymaga się wyposażania posesji w pojemniki na odpady – na terenie miasta około 99% posesji zostało wyposażonych, a na terenach wiejskich blisko 90%. Na terenach wiejskich prowadzona jest segregacja odpadów do pojemników typu SM 1100 tj. plastik, szkło, makulatura.

Uchwalony został regulamin w sprawie określenia szczegółowych zasad utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Sokółka oraz określono zasady jakie powinni spełniać przedsiębiorcy ubiegający się o prowadzenie działalności w zakresie usług związanych z likwidacją odpadów. Na terenach wiejskich wprowadzono selektywną zbiórkę odpadów (189 sztuk pojemników) tj. szkła, makulatury, plastiku. Na terenie miasta rozstawiono 60 sztuk pojemników na wyselekcjonowane odpady. Planowane jest rozstawienie kolejnych pojemników do selektywnej zbiórki odpadów w mieście oraz zbiórka akumulatorów i baterii.

Straż Miejska w dalszym stale egzekwuje obowiązek wyposażania posesji w pojemniki na odpady. Dość sprawnie przebiega zaopatrywanie w pojemniki na nieczystości terenów wiejskich prowadzone przez MPO Białystok i MPO Sokółka.

Na terenie Gminy Sokółka zezwolenia na wywóz odpadów komunalnych posiadają niżej wymienione firmy:

- ITER HS Stanisław Chociej, Sokolany 1 – odpady stałe i płynne,
- MPO Spółka z o.o., ul. Targowa 10 – odpady stałe i płynne,
- MPO Spółka z o.o., ul. 27 Lipca 62, Białystok – odpady stałe
- PPKS Placówka Terenowa PKS, ul. Kryńska 44 – odpady płynne.

Odpady stałe wywożone są na wysypisko odpadów komunalnych zlokalizowane w obrębie wsi Karcze, a odpady płynne z terenów nie posiadających kanalizacji do oczyszczalni ścieków przy ul. Targowej. Wysypiskiem zarządza Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Sp. z o.o. w Sokółce z siedzibą przy ul. Targowej 10. Ewidencja przyjmowanych na wysypisko odpadów jest prowadzona zgodnie z ustawowymi wymogami. Na wysypisko w Karczach nie są przyjmowane odpady spoza terenu gminy.

W latach poprzednich i obecnie likwidowane są dzikie wysypiska. Likwidacja będzie prowadzona w dalszym ciągu. Aby zapobiegać powstawaniu dzikich wysypisk, gmina prowadzi zalesianie i zadrzewianie terenów gdzie one mogą powstawać, gdyż są to zazwyczaj działki gminne na terenach wiejskich.

W listopadzie 2002 roku gmina podjęła starania w celu sporządzenia wstępnej dokumentacji techniczno-ekonomicznej pod budowę nowego wysypiska odpowiadającego aktualnie obowiązującym wymogom.

Na terenie miasta i wsi prowadzone są akcje „Sprzątania świata” przy udziale młodzieży oraz jednostek zajmujących się na bieżąco utrzymaniem czystości i porządku. W ramach akcji sprzątało tereny najbardziej zaśmiecone. Likwidowane są lokalne składowiska odpadów, prace te są prowadzone systematycznie w miarę aktualnych potrzeb.

Gmina realizowała program edukacji ekologicznej w szkołach. Zakupiono nagrody dla uczestników konkursów ekologicznych, wspierano realizację programów edukacji środowiskowej w ramach prowadzonych zajęć lekcyjnych w terenie. Gmina wspierała konkursy ekologiczne pod hasłem „Zostań miłośnikiem przyrody”, „Rady na odpady”, „Dla siebie, dla nas, dla środowiska”, „Zielono mi” oraz „Zajęcia w terenie z edukacji ekologicznej młodzieży szkolnej z miasta i gminy Sokółka”.

3. OCHRONA POWIETRZA.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń atmosfery są ciepłownie miejskie, przemysłowe oraz rozproszone źródła emisji z sektora komunalno – bytowego, a także środki transportu. Do substancji mających największy udział w emisji zanieczyszczeń należą: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla i pyłu.

Ruch pojazdów na drodze tranzytowej nr 19 do przejścia granicznego w Kuźnicy Białostockiej odbywa się w sposób ciągły i ma znaczny negatywny wpływ na stan powietrza i hałasu w mieście. Rozwiązaniem jest budowa obwodnicy miasta, o którą zabiega samorząd.

Na terenach zielonych oraz w pasach drogowych dróg gminnych w obrębie miasta prowadzono dość szeroko zakrojoną akcję zadrzewieniową. W dalszym ciągu duży procent ubytków w nasadzeniach jest spowodowany ich niszczeniem.

Dużą uciążliwość stwarzają tereny i grunty nie zagospodarowane, będące często miejscem wysypywania nieczystości, a tym samym pogarszają estetyczny wygląd terenów przyległych.

Przeprowadzono inwentaryzację azbestu na terenie miasta i wsi – z otrzymanych danych wynika, że na terenie naszej gminy znajduje się 224 943 m² azbestu, który w niedługim czasie będzie należało zagospodarować zgodnie z obowiązującymi przepisami ochrony środowiska.

Na bieżąco utrzymywany był w odpowiednim stanie zbiornik wodny na Osiedlu Zielonym oraz konserwowany kanał „Sokółka” zgodnie z decyzją Wojewody Podlaskiego.

Program ochrony środowiska gminy jest dokumentem o charakterze strategicznym. Stanowi instrument prawa miejscowego, pozostaje w ścisłym związku z planami zagospodarowania przestrzennego, decyzjami o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz decyzjami związanymi z realizacją przedsięwzięć w zakresie gospodarki wodno – ściekowej, czy też gospodarki odpadami. Jednym z niezbędnych elementów umożliwiających efektywne zarządzanie programem jest system jego monitorowania. Na bieżąco są monitorowane zmiany zachodzące w gminie, poprzez regularne ocenianie stopnia realizacji założonych zadań i celów.

Na podstawie ustawy corocznie jest tworzony Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, stanowiący integralną część budżetu gminy. Wpływami funduszu są

opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska. Zgromadzone środki wydawane są na ochronę środowiska.

Tabela nr 17. Stan środków GFOŚiGW w latach 2002 – 2005 w zł

Rok	Stan na dzień 1 stycznia	Przychody w ciągu roku	Wydatki w ciągu roku	Stan na koniec roku
2002	112 547	174 495	190 197	96 845
2003	96 845	154 880	238 807	12 918
2004	12 918	143 111	83 332	72 697
2005	72 697	137 046	59 882	149 861

Należy stwierdzić, że stan porządku i czystości na terenie gminy jest zadowalający, ale w dalszym ciągu wymagana jest ciągła kontrola, edukacja ekologiczna i potrzebne są duże nakłady finansowe na realizację zadań związanych z utrzymaniem porządku i czystości. Wiele zależy też od postawy samych mieszkańców.

IX. GOSPODARKA PRZESTRZENNA

1. POLITYKA PRZESTRZENNA

1. Pokrycie gminy planami miejscowymi.

Przepisy o zagospodarowaniu przestrzennym spowodowały, iż 31 grudnia 2003r. utraciły ważność plany zagospodarowania przestrzennego obejmujące obszar całej gminy i miasta Sokółka. Ważność zachowały tylko te plany, które zostały uchwalone po 1 stycznia 1995r. W związku z tym, obszar naszej gminy miał pokrycie planami w około 3%. Wydłużył się przez to proces przygotowań inwestycji i powstała konieczność uchwalenia nowego planu zagospodarowania przestrzennego, do którego sporządzenia przystąpiono w pod koniec 2003r. Prawie czteroletnie prace przygotowawcze zostały w marcu 2006 r zwieńczone uchwałą Rady Miejskiej przyjmującą miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmujący swoim zasięgiem miasto Sokółka i część gminy. Jest to największe opracowanie planistyczne w regionie północno-wschodniej Polski dotyczące obszaru około 3000 ha. Uchwalony plan pozwoli na realizację zamierzeń wielu inwestycyjnych, w tym obwodnicy Sokółki.

2. Studium uwarunkowań.

Ustawa z dnia 7 lipca 1994r. o zagospodarowaniu przestrzennym przewiduje, że zamiast planu ogólnego obejmującego całą powierzchnię gminy opracowaniem koordynującym wszystkie zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym będzie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Takie studium dla miasta i gminy Sokółka, obejmujące cały obszar w granicach administracyjnych, zostało opracowane w latach 1997-99 (uchwalone uchwałą Nr XIV/132/99 Rady Miejskiej w Sokółce z dnia 15 grudnia 1999r.) Studium jest opracowaniem obligatoryjnym. Określa ono politykę gminy w zakresie gospodarki przestrzennej.

W roku 2005 uchwałą nr XXXI/239/05 Rady Miejskiej w Sokółce z dnia 1 marca 2005r. zmieniono studium w zakresie umożliwiającym dokonanie zmian w projekcie planu obejmującego obszar miasta i części gminy Sokółka.

3. Aktualność planów miejscowych.

Obecnie obowiązują następujące plany zagospodarowania przestrzennego sporządzone po 01.01.95 r na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 94 r o zagospodarowaniu przestrzennym:

- Uchwała Nr XIV/42/99 Rady Miejskiej w Sokółce z dnia 30 marca 1999r w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Sokółka dot. części wsi Kraśniany, Karcze, Straż, Podkamionka, Igrzyły.

- Uchwała Nr XIV/122/99 Rady Miejskiej w Sokółce z dnia 15 grudnia 1999r w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Sokółka dot. części wsi Drahle.
- Uchwała Rady Miejskiej w Sokółce nr XIV/123/99 z dnia 15 grudnia 1999r. W sprawie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego części obszarów wsi: cz. wsi Drahle i Bohoniki
- Uchwała Nr XIV/124/99 Rady Miejskiej w Sokółce z dnia 15 grudnia 1999r w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Sokółka dot. części wsi Geniusze.
- Uchwała Nr XXXVII/246/01 Rady Miejskiej w Sokółce z dnia 27 września 2001 w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Sokółka dot. części wsi Podkamionka.
- Uchwała Rady Miejskiej w Sokółce nr XLIX/313/02 z dnia 26 września 2002r dotycząca miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obszarów wsi Bohoniki, Orłowicze, Szyszki, Drahle

Sporządzone na podstawie ustawy z 27 marca 2003 r o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym:

- Uchwała nr XXXVI/272/05 Rady Miejskiej w Sokółce z dnia 29 sierpnia 2005r w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Sokółka (teren zakładu obróbki drewna we wsi Wroczyńszczyzna).
- Uchwała nr XXXVI/273/05 Rady Miejskiej w Sokółce z dnia 29 sierpnia 2005r w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Sokółka (teren zabudowy usługowo-rzemieślniczej z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej we wsi Bogusze).
- Uchwała nr XXXIX/297/05 Rady Miejskiej w Sokółce z dnia 29 listopada 2005r w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części terenów wsi Karcze, Krańniany i miasta Sokółka.
- **Uchwała nr XLII/319/06 Rady Miejskiej w Sokółce z dnia 31 marca 2006r w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Sokółka w granicach administracyjnych i części obszaru gminy Sokółka.**

Podjęte zostały następujące uchwały w sprawie przystąpienia do opracowywania miejscowych planów:

- Uchwała Rady Miejskiej w Sokółce nr XLII/318/06 z dnia 30 marca 2006 r. o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części terenów wsi Moczalnia Nowa, obejmującego obszar działki nr 39 z przeznaczeniem pod stację paliw wraz z towarzyszącą zabudową usługową,
- Uchwała Rady Miejskiej w Sokółce nr XLV/334/06 z dnia 31 sierpnia 2006 r. o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części terenów wsi Nowa Rozedranka, obejmującego obszar działki nr 168/2 z przeznaczeniem pod zakład obróbki drewna.

Do czasu uchwalenia planu zagospodarowania przestrzennego miasta i części gminy Sokółka obowiązywały miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (tj. miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego placu Kościuszki i Placu Kilińskiego oraz otaczającej zabudowy, zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów budownictwa jednorodzinnego – oś. Bałkany w Sokółce, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego przy ul. Łąkowej, Mariańskiej i Reymonta, oraz Ul. Górna, 3-go Maja i tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej przy ul. Witosa) oraz zmiany planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego i planu ogólnego sporządzone po 1 stycznia 1995r. Ustalenia tych planów ze względu na szczegółowość opracowania weszły w skład opracowanego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Sokółka.

2. ZMIANY W ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM

1. Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Do 14 lipca 2003r. decyzje o warunkach zabudowy były wydawane na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994r. Z chwilą uchwalenia nowej ustawy zmieniły się zasady ustalania warunków zabudowy. Nałożono na organ obowiązek sporządzania decyzji przez osoby posiadające odpowiednie uprawnienia. Rozdzielono również decyzję o warunkach zabudowy i decyzję o ustaleniu lokalizacji celu publicznego. W związku z brakiem planów decyzje te sporządzało się w oparciu o ustawę o zagospodarowaniu przestrzennym i przepisy szczególne. Nałożono również obowiązek uzgadniania tych decyzji z innymi organami, uzgadniającymi w zakresie swych kompetencji. Taka konstrukcja spowodowała znaczne wydłużenie czasu wydania decyzji.

W okresie 2002-2006 Burmistrz Sokółki wydał łącznie 609 decyzji. W tym 208 na podstawie ustawy z 1994r. i 401 na podstawie ustawy z 2003r. Wydane decyzje dotyczyły realizacji 767 obiektów, w tym 333 na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994r. o

Tabela nr 18. Ilość obiektów na które wydano decyzje na podst. ustawy z 7.07.94

Obiekty	2002r.	2003r. (do lipca)
Budowa i rozbudowa budynków mieszkalnych	12	28
Budowa budynków gospodarczych i garaży	4	13
Budynki inwentarskie, stodoły	7	11
Przyłącza	109	73
Budynki usługowe, handlowe i rzemieślnicze, i przemysł.	8	16
Budowle (wieże, linie, ulice, inne)	17	35
Ogółem	158	176

zagospodarowaniu przestrzennym i 434 w oparciu o ustawę z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w tym 88 obiektów celu publicznego.

Tabela nr 19. Ilość obiektów na które wydano decyzje na podst. ustawy z 27.03.03

Obiekty	2003r. (od sierpnia)	2004r.	2005r.	2006r. (do września)
Budowa i rozbudowa budynków mieszkalnych	19	23	61	25
Budowa budynków gospodarczych i garaży	7	13	31	10
Budynki inwentarskie, stodoły	9	5	7	5
Budynki usługowe, handlowe, rzemieślnicze, przemysł.	5	16	21	8
Budowle	-	-	35	43
Ogółem	40	57	155	91

Tabela nr 20. Ilość obiektów na cele publiczne, na które wydano decyzje na podst. Ustawy z 27.03.03

Obiekty	2003r. (od sierpnia)	2004r.	2005r.	2006r.(do września)
Budynki służące celom publicznym	-	1	6	-
Budowle (wieże, linie, ulice, inne)	29	23	29	3
Ogółem:	29	24	35	3

X. GOSPODAROWANIE MIENIEM KOMUNALNYM

Na powierzchnię gruntów komunalnych w gminie Sokółka składają się następujące grupy mienia:

1. Działki budowlane przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe tj. będące w użytkowaniu wieczystym Spółdzielni Mieszkaniowej w Sokółce, indywidualnych użytkowników wieczystych, oraz będące w zarządzie i administrowaniu Zakładu Gospodarki Komunalnej w Sokółce.
2. Działki przemysłowo – usługowe tj. będące w użytkowaniu wieczystym innych spółdzielni, działki przeznaczone pod zabudowę usługowo – przemysłową, przekazane gminnym spółkom - MPO, MPEC, MPWiK, jednostkom budżetowym gminy – SOK ,OSiR, przedszkola.
3. Drogi i zieleńce.
4. Wody
5. Lasy
6. Rezerwa terenu tj. grunty będące w zasobie gminy.
7. Mienie gminy tj. kopalnie piasku, żwiru, grzebowiska zwierząt.
8. Ogrody działkowe, tereny zlokalizowane w rejonie wsi Nowa Kamionka i Karcze.
9. Szkoły podstawowe i gimnazja.

W okresie sprawozdawczym mienie gminy uległo zwiększeniu o grunty pozyskiwane do zasobu gminy w drodze komunalizacji, dziedziczenia ustawowego oraz nabyte aktami notarialnymi. W roku 2002 powierzchnia tych gruntów wynosiła: 403,4062 ha, natomiast w roku 2005 – 437,9996 ha.

Sprzedż lokali mieszkalnych w budynkach komunalnych następowała na podstawie obowiązującej ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku – o gospodarce nieruchomościami oraz uchwały Rady Miejskiej w Sokółce nr XLI/321/98 w sprawie zasad nabywania, zbywania, zamiany i obciążania nieruchomości gruntowych i lokali oraz ich wydzierżawiania lub najmu na okres dłuższy niż trzy lata. Wszystkie lokale mieszkalne sprzedane zostały ich dotychczasowym najemcom. Nieruchomości sprzedawane były w drodze przetargu ustnego nieograniczonego.

Tabela nr 21. Sprzedż komunalnych lokali mieszkalnych

Rok	2002	2003	2004	2005	Ogółem
Ilość	3	-	9	2	14

Tabela nr 22. Sprzedż nieruchomości

Rok	Ilość	Powierzchnia w ha
2002	17	2,10
2003	15	1,38
2004	44	21,35
2005	31	27,84

Tabela nr 23. Dochody ze sprzedży nieruchomości, lokali, dzierżaw i wieczystego użytkowania

Rok	2002	2003	2004	2005	Ogółem
Kwota w zł	673 472	274 000	589 568	720 157	2 257 197

Przekształcenie prawa wieczystego użytkowania w prawo własności następowało na podstawie przepisów ustawy z dnia 4 września 1997 roku o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego przysługującego osobom fizycznym w prawo własności, na wniosek wieczystego użytkownika.

Tabela nr 24. Przekształcanie prawa wieczystego użytkowania w prawo własności

Rok	Ilość decyzji	Powierzchnia w ha
2002	18	0,98
W latach 2003, 2004, 2005 nie było przekształceń		

Oddawanie w wieczyste użytkowanie gruntów następowało na podstawie ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami, na wniosek osób zainteresowanych.

Tabela nr 25. Oddanie w wieczyste użytkowanie

Rok	Ilość działek	Powierzchnia w ha
2002	3	0,05
2003	-	-
2004	1	0,09
2005	-	-

Tabela nr 26. Przekazanie gruntów na podstawie aktów notarialnych.

Rok	Ilość działek	Powierzchnia w ha	Przeznaczenie
2002	2	0,46	Muzułmański Związek Religijny-wieś Bohoniki
2003	2	0,06	Taudul Wojciech
2004	-	-	-
2005	-	-	-

W oparciu o art.6 ustawy z dnia 24.02.1989 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin oraz w oparciu o art. 118 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku, Starosta Sokólski na wniosek rolników, którzy przekazali gospodarstwa rolne na rzecz skarbu państwa, bez budynków w zamian za emeryturę, potwierdził nieodpłatne nabycie prawa własności do gruntów znajdujących się pod tymi budynkami, również na wniosek tych rolników w trybie art. 118 w/w ustawy starosta potwierdził przysługujące prawo własności do nieruchomości przydzielonych decyzjami jako działki do użytkowania dla emerytów.

Tabela nr 27. Nadanie na własność gruntów Gminy Sokółka przez Starostwo Powiatowe.

Rok	Ilość działek	Powierzchnia w ha
2002	-	0,70
2003	2	0,27
2004	5	0,92
2005	-	-

Nabycie gruntów do zasobu odbywało się w drodze cywilno - prawnej od osób fizycznych. W większości nabycie gruntów przez gminę następowało na wniosek zainteresowanych, zgodnie z założeniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, na poszerzenie lub budowę dróg.

Nabycie gruntów z mocy prawa przez gminę następowało w drodze decyzji Wojewody Podlaskiego w trybie art. 5 i 18 ustawy z dnia 10 maja 1990 roku – Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawy o pracownikach samorządowych.

Tabela nr 28. Nabycie gruntów na podstawie aktów notarialnych i z mocy prawa.

Rok	Powierzchnia w ha	
	Na podstawie aktów notarialnych	Z mocy prawa
2002	0,06	0,13
2003	0,05	55,0
2004	0,34	-
2005	1,04	5,95

Tabela nr 29. Komunalizacja mienia

Rok	2002	2003	2004	2005	Ogółem
Powierzchnia w ha	2,36	55,0	26,3	3,74	87,4

Komunalizacja mienia skarbu państwa na rzecz gminy Sokółka następowała w trybie art.73 ustawy z dnia 13 października 1998 roku – Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną.

Reasumując: w latach 2002 – 2005 gmina Sokółka sprzedała 14 lokali mieszkalnych dla dotychczasowych najemców oraz 107 działek z zasobu gminnego o łącznej powierzchni 52,67 ha. Przekształcono prawo wieczystego użytkowania w prawo własności dla 18 wieczystych użytkowników. Do gminnego zasobu gruntów, pozyskano w drodze cywilno-prawnej komunalizacji oraz spadkobrania 94,97ha.

Łączne dochody z tytułu sprzedaży nieruchomości, lokali, dzierżaw i wieczystego użytkowania wyniosły 2 257 197zł.

XI. WIEŚ I ROLNICTWO

Gmina Sokółka jest gminą rolniczą gdzie przeważają gleby średnie i słabe. Ogólna powierzchnia gminy wynosi 31 362 ha, w tym:

- Użytki rolne 21 969 ha 70 %
- Lasy i nieużytki leśne 6 355 ha 21 %
- Pozostałe grunty 3 038 ha 9 %

W gminie jest 84 miejscowości, które administracyjnie podzielone są na 55 sołectw. Obecnie w gminie gospodaruje 2.310 prywatnych gospodarstw rolnych. Średnia wielkość gospodarstwa wynosi 10,93 ha. Systematycznie zwiększa się ilość gospodarstw o powierzchni powyżej 10 ha. Jednocześnie powstają gospodarstwa o areale powyżej 50 ha. W strukturze zasiewów dominują zboża, które stanowią 80% areалу zasianego. Produkcja zwierzęca podporządkowana jest hodowli bydła mlecznego. Systematycznie wzrasta ilość gospodarstw gdzie mleko odbierane jest bezpośrednio z gospodarstwa.

W roku 2002 zostały przeprowadzone prace związane z Narodowym Spisem Powszechnym, oraz przeprowadzono wybory do rad powiatowych i Walnego Zgromadzenia Podlaskiej Izby Rolniczej.

Corocznie z budżetu gminy finansowane są koszty wyjazdów rolników z terenu naszej gminy na wystawy rolnicze do Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Szepietowie (wiosenne targi ogrodnicze, wystawa zwierząt hodowlanych), oraz pielgrzymkę Sołtysów i Środowisk Wiejskich do Sanktuarium Maryjnego w Licheniu.

Dla potrzeb sołtysów zaprenumerowano prasę rolniczą: Poradnik Sołtysa i Gazetę Sołecką.

Gmina włączyła się do promocji konkursów: „Estetyka i bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym” - uczestnicy konkursu po komisyjnych ocenach otrzymują dyplomy i nagrody pieniężne, „Najładniejsza i bezpieczna zagroda wiejska” oraz „Nasze kulinarne dziedzictwo”, w którym z powodzeniem nasi mieszkańcy zajmują czołowe miejsca na szczeblu wojewódzkim a nawet ogólnopolskim. Przykładem może tu być „pierekaczownik” Pani Tatiany Radeckiej z Bohonik.

Organizowane są również doroczne obchody święta plonów - Dożynki Gminne, w latach 2005 i 2006 miały one rangę powiatowych i organizowane były wspólnie ze starostwem powiatowym. Podczas tych imprez najlepsi hodowcy koni sokólskich prezentowali swój dorobek hodowlany na wystawach, które cieszyły się wielkim powodzeniem wśród publiczności.

Od czterech lat organizowane są turnieje wsi, w których z zabawowej i atrakcyjnej formie prezentowany był dorobek wsi i mieszkańcy rywalizowali ze sobą w licznych konkurencjach. Dwa turnieje w latach 2004 i 2005 odbyły się nad jeziorem, a dwa podczas imprez dożynkowych. W roku 2006 wieś Lipina reprezentowała gminę na podobnym turnieju o randze wojewódzkiej w Szepietowie zajmując IV miejsce.

Po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej, w ramach działania gminnego punktu informacyjnego w latach 2004-2006 udzielano rolnikom licznych porad i pomocy w wypełnianiu wniosków z zakresu płatności obszarowych. Do tych czynności zatrudnieni byli przeszkoleni stażyści i pracownicy wydziału.

Jeden raz w kwartale, a czasami częściej organizowane są spotkania burmistrza z sołtysami, gdzie omawiane są bieżące problemy.

XII. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Celem pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Prawo do bezzwrotnych świadczeń z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, których dochód na osobę nie przekracza kryterium dochodowego.

Obowiązek wykonywania zadań pomocy społecznej spoczywa na gminie oraz na administracji rządowej.

Ośrodek jest jednostką budżetową Gminy Sokółka podległą Radzie Miejskiej w Sokółce i prowadzi całokształt spraw w zakresie pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych. Podstawowym aktem prawnym porządkującym zakres i sposób funkcjonowania pomocy społecznej jest ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.

Pomoc społeczna nie jest nastawiona na rozwiązywanie trudnych sytuacji osób czy rodzin, ale na ich wspieranie, które powinno być dostosowane do możliwości danej osoby czy rodziny.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokółce od 1 maja 2004r. jest również realizatorem ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych, a od lipca 2005r. wykonuje zadania nałożone ustawą z dnia 22 kwietnia 2005r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej.

Nadzór nad działalnością bieżącą sprawuje Burmistrz Sokółki, zaś nadzór nad wykonywaniem zadań zleconych z zakresu administracji rządowej sprawuje Wojewoda Podlaski.

W ciągu ostatnich czterech lat liczba etatów w OPS nie uległa diametralnej zmianie i wynosiła dla Ośrodka 26 etatów, dla Środowiskowego Domu Samopomocy (będącego integralną placówką OPS-u) – 5 etatów.

Największą grupę zatrudnionych stanowią pracownicy socjalni, starsi pracownicy socjalni oraz specjaliści pracy socjalnej, tworzący wydział pracowników socjalnych - ogółem 12 osób - posiadający niezbędne do wykonywania tego zawodu wykształcenie. Ich zadaniem jest obsługa klientów zgodnie z ustawą o pomocy społecznej polegająca na przeprowadzaniu wywiadów środowiskowych w miejscu zamieszkania (częściowo praca w terenie), opracowanie planu pomocy, wnioskowanie o określony jej rodzaj, przygotowanie decyzji, prowadzenie pracy socjalnej.

Do zadań Ośrodka należy prowadzenie całokształtu spraw w zakresie pomocy społecznej, a w szczególności:

1. Analizowanie i ocena zjawisk społecznych rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej.
2. Pobudzanie aktywności społeczności lokalnej w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin.
3. Inicjowanie działań zapobiegających degradacji osób, rodzin i grup społecznych.
4. Prowadzenie pracy socjalnej w zakresie udzielania pomocy osobom i rodzinom.
5. Organizowanie działalności w zakresie spraw opiekuńczo-wychowawczych.
6. Współpraca z organizacjami społecznymi: kościołami, związkami wyznaniowymi, fundacjami, stowarzyszeniami, pracodawcami i osobami fizycznymi i prawnymi.
7. Prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy w Sokółce.
8. Realizowanie zadań w zakresie świadczeń rodzinnych
9. Realizowanie następujących, najważniejszych zadań zleconych gminie:
  - a) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
  - b) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym,
  - c) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
  - d) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
  - e) prowadzenie i rozwój środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
  - f) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;

Z zakresu zadań własnych są realizowane następujące zadania o charakterze obowiązkowym:

- a) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- b) sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej;
- c) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- d) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- e) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- f) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- g) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- h) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- i) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny;
- j) praca socjalna;
- k) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- l) prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych;
- m) tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną;
- n) dożywianie dzieci;
- o) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- p) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- q) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego;
- r) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników

10. Najczęściej występujące formy pomocy w zakresie zadań własnych:

- a) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- b) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- c) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- d) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.

Podległą Ośrodkowi jednostką jest Środowiskowy Dom Samopomocy funkcjonujący od 1996r. roku. Jest on placówką pół-stacjonarną i koedukacyjną przeznaczoną dla 10-ciu osób z zaburzeniami psychicznymi. ŚDS udziela psychiatrycznych świadczeń zdrowotnych, zapewnia w czasie 10-cio godzinnego pobytu kompleksową opiekę oraz zaspakaja niezbędne potrzeby bytowe, zdrowotne i edukacyjne.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokółce nie prowadzi działalności gospodarczej, a

przychody pozyskiwane są jedynie z częściowej odpłatności za usługi opiekuńcze i jako naliczone odsetki bankowe, które wpłacane są na rachunek Urzędu Miejskiego.

Budżet na zadania zlecone projektowany i przekazywany jest przez Wydział Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, a na zadania własne przez Gminę Sokółka.

Tabela nr 30. Środki na zasiłki i pomoc w naturze w latach 2002-05

Rok budżetowy	Zadania własne		Zadania zlecone		OGÓŁEM	
	zł	%	zł	%	zł	%
2002	120 000	5,95	1 897 000	94,05	2 017 000	100
2003	102 300	5,63	1 715 152	94,37	1 817 452	100
2004	54 000	4,69	1 098 077	95,31	1 152 077	100
2005	69 263	4,08	1 627 577	95,92	1 696 840	100

Bardzo dobrą formą pomocy, powszechnie stosowaną, było przyznanie jednego gorącego posiłku dziennie uczniom szkół podstawowych i gimnazjalnych w dniach nauki szkolnej. Środki na dożywianie uczniów pochodziły w większości z budżetu państwa w ramach rządowego programu i były wspierane środkami z dochodów własnych gminy (tabela nr 31). W roku 2006 na ten cel przeznaczono jeszcze więcej środków – razem 572 380 zł, z tego 442 380 z budżetu państwa i 130 000 środków własnych. Oprócz świadczeń w postaci posiłków, zostaną też doposażone szkolne stołówki.

Tabela nr 31. Dożywianie uczniów – ilość i wartość świadczeń

Rok	Liczba gospodarstw domowych	Skorzystało uczniów	Liczba świadczeń	Koszt świadczenia
2002	502	710	105 755	105 000 zlecone 45 000 własne
2003	442	779	128.587	113 400 zlecone 64 938 własne
2004	557	1009	117.582	102 922 zlecone 103 000 własne
2005	719	1224	124.540	209 712 zlecone 130 737 własne

Od 1 maja 2004r. Ośrodek realizuje ustawę o świadczeniach rodzinnych. Od 1 lipca 2005r. OPS stał się realizatorem ustawy z dnia 22 kwietnia 2005r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej. Były to bardzo poważne nowe zadania, wymagające wiele wysiłku organizacyjnego. Do ich realizacji zatrudnieni zostali dodatkowi pracownicy.

Z budżetu Wojewody na realizację poszczególnych zadań zleconych przekazywane były do budżetu gminy, a następnie wydatkowane corocznie środki wg tabeli nr 32, a na realizację zadań własnych gminy środki pochodzące z jej dochodów wg tabeli nr 33.

Kwoty wydatkowanych środków ogółem na wypłaty świadczeń oraz funkcjonowanie OPS-u w latach 2002-2005 przedstawia tabela nr 34. Dynamiczny wzrost wydatków w latach 2004 i 2005 nastąpił po przejściu wypłat świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych. W roku 2006 doszły jeszcze świadczenia rolnikom będące skutkiem suszy.

Tabela nr 32. Dochody i wydatki budżetu gminy przeznaczone na zadania zlecone

Wyszczególnienie	Rok			
	2002	2003	2004	2005
Środowiskowy Dom Samopomocy	132 000	139 200	142 200	144 800
Usługi opiekuńcze specjalistyczne	23 000	55 000	55 000	53 000
Zasiłki i pomoc w naturze	1 897 000	1 715 152	1 098 077	1 627 577
Ośrodek Pomocy Społecznej	401 000	390 000	400 000	398 000
Zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne	156 920	131 923	2 389 830	4 156 060
Dotacja celowa na żywienie	105 000	113 400	102 922	209 712
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	59 200	43 417	28 555	31 349

Tabela nr 33. Wydatki z budżetu gminy na zadania własne

Wyszczególnienie	Rok			
	2002	2003	2004	2005
Zasiłki i pomoc w naturze	75 000	37 362	54 000	69 263
Usługi opiekuńcze	46 600	42 700	40 000	50 000
Ośrodek Pomocy Społecznej	130 100	133 400	161 000	210 000
Żywienie dzieci	45 000	64 938	103 000	130 737

Tabela nr 34. Struktura wydatków ogółem na pomoc społeczną

Rok	Zadania zlecone	%	Zadania własne	%	Razem	%
2002	2 780 240	90,36	296 700	9,64	3 076 940	100
2003	2 599 585	90,33	278 400	9,67	2.877 985	100
2004	4 230 072	92,20	358 000	7,80	4 588 072	100
2005	6 620 498	93,28	476 671	6,72	7 097 169	100

Udział pomocy społecznej w ogólnych wydatkach budżetu wzrósł z 15,6% w roku 2003 do 22,5% w roku 2005, a budżet OPS-u zwiększył się w tym czasie ponad dwukrotnie. Za tym idzie również wzrost ilości obsługiwanych interesantów i wydanych decyzji administracyjnych o przyznaniu pomocy (tabele nr 35 i 36).

Tabela nr 35. Liczba decyzji administracyjnych wydanych przez OPS w latach 2002-2005

2002	2003	2004	2005
2 023	2 275	4 037	5 795

Tabela nr 36. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2002 – 2005

Wyszczególnienie	2002		2003		2004		2005	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia ogółem (zadania własne i zlecone bez względu na rodzaj i źródła finansowania)	1 964	7 930	1 757	7 268	2 823	9 445	3 754	11 646
Świadczenia w ramach zadań zleconych	992	4 115	1 105	4 571	1 309	3 772	2 036	5 966
Świadczenia w ramach zadań własnych	972	3 815	652	2 697	1 514	5 673	1 798	5 680

Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej uzależniona była przede wszystkim od obowiązujących przepisów prawa. Zakres zadań realizowanych przez OPS uległ znacznemu rozszerzeniu. Obecnie z różnych form świadczeń korzysta ponad 20% mieszkańców gminy.

DODATKI MIESZKANIOWE

Bardzo ważną formą pomocy społecznej, dotyczącą wielu rodzin jest wypłata dodatków mieszkaniowych. Świadczenie to nie jest wypłacane przez Ośrodek Pomocy Społecznej, lecz bezpośrednio przez Urząd Miejski. Dodatki mieszkaniowe są ustawowymi dopłatami do kosztów utrzymania mieszkań dla rodzin o trudnej sytuacji ekonomicznej, naliczanymi na podstawie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. W latach wcześniejszych, do roku 2003 gmina otrzymywała dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie dodatków: 792 859 zł w roku 2002 i 1 118 530 zł w roku 2003. Od roku 2004 dotacja ta została zniesiona, a w jej zamian gmina otrzymała częściową rekompensatę w postaci wzrostu subwencji ogólnej również z budżetu państwa.

Tabela nr 37. Dodatki mieszkaniowe – ilość i wartość

Rok	Liczba decyzji przyznających dodatek	Wydatkowane kwoty w zł
2002	2271	1 874 757
2003	2184	1 802 937
2004	2043	1 548 115
2005	1860	1 342 640
2006 (do 30.06)	809	573 456

Decyzje przyznające dodatki mieszkaniowe są wydawane mieszkańcom w okresach półrocznych. Wysokość dodatku uzależniona jest od kosztów utrzymania mieszkania i dochodów uzyskanych przez rodzinę. Ciężar z tytułu wypłat dodatków mieszkaniowych w całości obciąża budżet gminy.

W ramach zaspakajania potrzeb w tym zakresie, przyznano od 1 stycznia 2002 do 30 czerwca 2006 dodatki mieszkaniowe na kwotę 7 141 905 zł.

W ciągu ostatnich lat następuje stały spadek ilości decyzji przyznających dodatki (tabela nr 36). Znaczący wpływ na spadek wysokości przyznawanych świadczeń miała

uchwała nr XVII/121/04 Rady Miejskiej z dnia 29.01.2004 w sprawie obniżenia wskaźnika procentowego do naliczania wysokości dodatku mieszkaniowego z 70 % do 50 %. Zaostreniu uległy kryteria dochodowe, przez to średni dodatek miesięczny wynoszący w roku 2002. 138 zł zmniejszył się do 118 zł w roku 2006.

W 2006 roku Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 9 maja unieważnił przepis mówiący, że do podstawy obliczania wymiaru dodatku przyjmowano 90% wydatków poniesionych na mieszkanie. Od 18 maja do podstawy przyjmuje się pełne 100% udokumentowanych wydatków mieszkaniowych, przez to średnio wysokość naliczanych i wypłacanych dodatków wzrosła o ok. 10% powodując dodatkowe obciążenie budżetu gminy.

XIII. OŚWIATA I EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA

Do zadań własnych gminy w tym zakresie należy:

- prowadzenie przedszkoli miejskich,
- prowadzenie opieki przedszkolnej w klasach „0” przy szkołach wiejskich,
- prowadzenie szkół podstawowych, gimnazjów,
- organizacja dowożenia uczniów do szkół,
- organizacja i prowadzenie świetlic szkolnych,
- prowadzenie stołówek szkolnych i dożywiania uczniów,
- wypłacanie stypendiów szkolnych,
- dokształcanie nauczycieli.

Gmina Sokółka w minionej kadencji włożyła wiele wysiłku, przy dużych nakładach finansowych, w celu zapewnienia należytego poziomu nauczania i wychowania dzieci i młodzieży w prowadzonych przez siebie placówkach. Działania te zbiegły się z zakończeniem wdrażania reformy oświaty rozpoczętej od 1 września 1999 r. i organizacją nowej sieci placówek szkolnych, zgodnej z wymogami reformy. Ze względu na miejsko - wiejski charakter naszej jednostki terytorialnej problemy oświaty występują w całej swej złożoności i różnorodności form.

OPIEKA PRZEDSZKOLNA

System opieki przedszkolnej w mieście pozostał przez ostatnie 4 lata nie zmieniony. Na terenie miasta funkcjonuje obecnie 5 przedszkoli. Do przedszkoli uczęszczają dzieci z miasta Sokółka oraz z okolicznych wsi: Kamionka Nowa. Wojnachy, Kurowszczyzna, Drahle, Szyszki, Kraśniany i Kuryły.

W przedszkolach funkcjonują dwa systemy opieki nad dziećmi:

1. całodzienny - okres pobytu dziecka wynosi 8 godzin, pełne wyżywienie; rodzice wnoszą opłaty stałe i ponoszą odpłatność za wyżywienie,
2. pięciogodzinny - okres pobytu dziecka wynosi 5 godzin, jeden lub dwa posiłki; rodzice ponoszą odpłatność za posiłki i ich przyrządzenie.

Stan organizacyjny przedszkoli przedstawiają tabele 38 i 39. W latach 2002 -2006 zaszły następujące zmiany:

- została zahamowana tendencja spadku ilości dzieci w przedszkolach, trwająca w latach 1998 - 2003.

- od roku 2004 wzrasta ilość wychowanków w przedszkolach, mimo zmniejszania się populacji dzieci w wieku przedszkolnym. W roku szkolnym 2006/07 po raz pierwszy od sześciu lat w przedszkolach jest około 500 dzieci.

Wobec malejącej liczby dzieci i rosnących kosztów utrzymania, Burmistrz Sokółki zimą 2004 roku przedstawił propozycję likwidacji dwóch przedszkoli, tj. nr 1 i nr 2. Po przeprowadzonej konsultacji i odbyciu zebrań z rodzicami wobec zdecydowanego sprzeciwu całej społeczności odstąpiono od tego zamiaru. Na likwidację Przedszkola nr 1 nie wyraził

zgody Kurator Oświaty. Aby zmniejszyć wydatki na utrzymanie przedszkoli systematycznie zmniejszono ilość oddziałów oraz zatrudnienie kadry pedagogicznej i pracowników obsługi.

Obecnie, mimo wzrostu zainteresowania rodziców wychowaniem przedszkolnym, nadal wszystkie przedszkola posiadają nie w pełni wykorzystane warunki lokalowe. Część tych pomieszczeń wykorzystywana jest na inne cele edukacyjne i wychowawcze: w Przedszkolu nr 2 prowadzi działalność świetlica socjoterapeutyczna, a w Przedszkolu nr 5 część budynku udostępniona była do roku 2004 na potrzeby Szkoły Podstawowej nr 4, będącej w stanie likwidacji. Przedszkole nr 5 jest od roku 1999 przedszkolem integracyjnym, ale wobec braku odpowiedniej liczby orzeczeń od trzech lat nie są organizowane oddziały integracyjne. W przedszkolu tym poprzednio był oddział żłobkowy. Obecnie jego działalność od 6 lat jest zawieszona ze względu na brak zainteresowania rodziców tą formą opieki.

Tabela nr 38. Stan organizacyjny przedszkoli w latach szk. 2002/03-06/07

Numer przedszkola	Rok szkolny 2002/03		Rok szkolny 2003/04		Rok szkolny 2004/05		Rok szkolny 2005/06		Rok szkolny 2006/07	
	Ilość dzieci	W tym 6-cio letnie	Ilość dzieci	W tym 6-cio letnie	Ilość dzieci	W tym 6-cio letnie	Ilość dzieci	W tym 6-cio letnie	Ilość dzieci	W tym 6-cio letnie
1	86	40	77	30	85	27	101	32	102	30
2	64	39	63	39	63	33	69	37	66	25
3	78	34	75	31	63	31	69	18	82	27
4	99	53	97	45	110	53	88	34	80	38
5	97	51	97	55	125	45	149	63	161	53
Razem	424	217	409	200	446	189	476	184	491	173
Zatrudnienie nauczycieli	31,3		29,0		29,1		28,5		28,8	
Zatrudnienie Adm. i obsługi	49,5		46,5		42,9		39,8		41,8	
Zatrudnienie ogółem	80,8		75,5		72,0		68,3		70,6	

Tabela nr 39. Ilość oddziałów w przedszkolach w latach szk. 02/03- 06/07

Numer przedszkola	2002/03		2003/04		2004/05		2005/06		2006/07	
	Oddziały ogółem	W tym 5-cio godz	Oddziały ogółem	W tym 5-cio godz	Oddziały ogółem	W tym 5-cio godz	Oddziały ogółem	W tym 5-cio godz	Oddziały ogółem	W tym 5-cio godz
1	4	4	3	0	4	2	4	2	4	2
2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2
3	3	1	3	1	3	1	3	1	3	1
4	4	2	4	2	4	2	4	3	3	2
5	4	2	4	1	5	3	6	4	6	3
Razem	18	11	17	6	19	10	20	12	19	12

W przedszkolach pracuje wykwalifikowana kadra pedagogów i pracowników obsługi. Wychowankowie mają zapewnione bardzo dobre warunki pobytu, kształcenia i wychowania. Rodzice mogą wybierać dowolną placówkę dla swoich dzieci. Placówki są utrzymywane w dobrym stanie, wykonywane są potrzebne remonty, poprawie ulega wyposażenie w pomoce naukowe i zabawki.

Przedszkola nie są objęte subwencją oświatową, ich utrzymanie należy do zadań własnych gminy. Podstawę ich funkcjonowania stanowi dotacja budżetowa. Rodzice, poprzez wpłacane opłaty stałe i za wyżywienie, współuczestniczą w finansowaniu przedszkoli w granicach 18 - 20 % (tabela nr 40). Opłata stała za pobyt całodzienny dziecka ustanawiana jest uchwałą Rady Miejskiej i pozostała na poziomie 130 zł za miesiąc przez całe czterolecie, nie zmieniona od roku 2002.

W strukturze kosztów utrzymania przedszkoli ok. 80 % stanowią koszty osobowe, tj. płace wraz z pochodnymi, fundusz nagród i fundusz socjalny. W roku 2005 do utrzymania statystycznego dziecka w przedszkolu wydatkowano z budżetu gminy 4302 zł.

Tabela nr 40. Koszty utrzymania przedszkoli

Rok	Całkowite koszty utrzymania przedszkoli	Dotacja z budżetu	Wpłaty rodziców	Stosunek wpłat rodziców do kosztów ogółem w %
2002	2 351 911	2 000 000	462 538	19,6
2003	2 437 193	1 800 000	447 873	18,4
2004	2 356 818	1 950 000	428 872	18,2
2005	2 413 487	1 900 000	447 416	18,5

Na terenie wsi opieką przedszkolną objęte są tylko dzieci sześciolatnie. Klasy zerowe znajdują się we wszystkich szkołach podstawowych wiejskich. Obecnie w większości szkół na skutek małej liczby dzieci „zerówki” połączone są z klasami pierwszymi w jeden oddział. Zezwala na to ustawa o systemie oświaty. Dzieci z odległych wsi są dowożone do szkół zorganizowanym transportem.

Koszty utrzymania klas zerowych obciążały w całości budżet gminy i wynosiły w poszczególnych latach:

2002 - 120 412

2003 - 123 953

Począwszy od roku 2004 na skutek zmienionej klasyfikacji budżetowej klasy zerowe zostały włączone w struktury szkół.

Opieką przedszkolną zarówno w mieście jak i na wsi objęte są stale wszystkie dzieci sześciolatnie. Istnieją w naszej gminie warunki, aby również dzieci 5-cio letnie mogły z niej skorzystać.

SZKOLNICTWO

Głównym zadaniem samorządu gminy w minionej kadencji było zakończenie wdrażania w życie reformy oświaty ustanowionej w roku 1999, a tym samym pełna organizacja nowego ustroju szkolnego. Na skutek reformy sieć placówek uległa zasadniczym zmianom, utworzone zostały nowe typy szkół, tj. gimnazja, niektóre szkoły postawione zostały w stan likwidacji.

Z dniem 31.08.2004 roku zakończyła działalność Szkoła Podstawowa NR 4, niegdyś największa szkoła w całej gminie. Była ona likwidowana przez „wygaszanie” i ostatnie dwa oddziały klas VI opuściły jej mury w czerwcu tego roku. Z tą samą datą została również

zlikwidowana Szkoła Podstawowa w Nomikach (Filia SP Maławicze Dolne), do której uczęszczało w ostatnim roku tylko 7 dzieci. Burmistrz Sokółki wnioskował również o likwidację Szkoły Podstawowej w Lipinie, jednak po konsultacjach, na skutek protestów rodziców i nauczycieli oraz braku akceptacji Rady Miejskiej, odstąpiono od likwidacji tej placówki.

Gimnazjum NR 1 w Sokółce otrzymało od 1.09.2004 roku imię Jana Pawła II, przejmując imię patrona po zlikwidowanej Szkole Podstawowej Nr 4. Od pierwszego września 2004 roku rozpoczęło działalność III Gimnazjum Integracyjne. Jego utworzenie umożliwiło kontynuowanie kształcenia integracyjnego na szczeblu gimnazjalnym dla absolwentów Szkoły Podstawowej Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi. Szkoła Podstawowa NR 2 i Gimnazjum NR 3 wchodzi w skład Zespołu Szkół Integracyjnych utworzonego, tak jak Gimnazjum NR 3, uchwałą Rady Miejskiej.

To były najważniejsze zmiany organizacyjne w minionym czterolecu. Obecnie gmina jest organem prowadzącym dla 10 szkół podstawowych i 3 gimnazjów. Na terenie wsi jest 7 szkół podstawowych, w mieście 3 szkoły podstawowe i 3 gimnazja. Gimnazjum Nr 1 jest samodzielną placówką, natomiast Gimnazjum Nr 2 wchodzi w skład Zespołu Szkół Ogólnokształcących wraz ze Szkołą Podstawową nr 3.

Wdrażanie reformy oświaty w naszej gminie zostało zakończone. Zarówno szkoły podstawowe w nowym 6-cio letnim wymiarze, jak i nowo utworzone gimnazja okrzepły organizacyjnie i osiągnęły pełny rozwój, posiadając oddziały we wszystkich rocznikach. Jako ostatnie w roku szkolnym 2006/07 dokonało tego Gimnazjum Nr 3 Integracyjne i w roku 2007 opuszczą jego progi pierwsi absolwenci.

Tabela nr. 41 Struktura organizacyjna szkół gminnych w latach 2002-2006

Nazwa szkoły	02/03		03/04		04/05		05/06		06/07	
	Ilość uczn.	Ilość oddz.	Ilość uczn.	Ilość oddz.	Ilość uczn.	Ilość oddz.	Ilość uczn.	Ilość oddz.	Ilość uczn.	Ilość oddz.
SP Nr 1	745	28	759	29	712	28	632	25	600	23
SP Nr 2	541	23	547	23	515	22	514	21	477	20
SP Nr 3	284	12	271	12	258	12	244	12	227	12
SP Nr 4	161	6	54	2	-	-	-	-	-	-
Szkoły podstawowe miejskie	1731	69	1631	66	1485	62	1390	58	1304	55
SP Bogusze	72	6	67	6	62	6	61	5	54	4
SP Gieniusze	75	6	79	6	65	6	69	5	66	5
SP Janowszczyzna	43	4	40	4	34	4	34	4	35	4
SP Kamionka Stara	104	6	108	6	101	6	87	6	74	5
SP Lipina	35	3	29	3	32	3	29	3	25	3
SP Rozedranka Stara	84	6	87	6	85	6	78	6	74	6
SP Maławicze Dolne	66	5	68	5	69	5	63	5	58	5
SP Nomiki	15	2	7	2	-	-	-	-	-	-
Szkoły podstawowe wiejskie	494	38	485	38	448	36	421	34	386	32
Razem szkoły podstawowe	2225	107	2116	104	1933	98	1811	92	1690	87
Gimnazjum nr 1	1028	36	982	35	988	35	890	32	840	30
Gimnazjum nr 2	274	9	285	9	273	9	262	9	267	9
Gimnazjum nr 3	-	-	-	-	20	1	60	3	100	5
Razem gimnazja	1302	45	1267	44	1281	45	1212	44	1207	44
Ogółem szkoły gminne	3527	152	3383	148	3214	143	3023	136	2897	131

Jednym z wyróżników wprowadzonych zmian w systemie gminnej oświaty jest fakt ulokowania wszystkich trzech gimnazjów na terenie miasta. Dzięki temu dzieci wiejskie o dwa lata wcześniej niż przed reformą trafiają do szkół miejskich.

Zmiany ilościowe jakie zaszły w szkołach przedstawiają tabele: nr 41 (uczniowie i oddziały) i nr 42 (zatrudnienie).

Widoczny jest stały trend spadku ogólnej ilości uczniów w szkołach prowadzonych przez gminę. Jest to efekt niżu demograficznego i dotyczy wszystkich typów szkół; w ciągu 4 lat ilość uczniów zmniejszyła się o 630 tj. o 17,9%. W latach następnych nie uda się uniknąć dalszych tendencji spadkowych.

Tabela nr 42. Zatrudnienie w szkołach gminnych w latach 2002-2006 w przeliczeniu na pełne etaty.

Nazwa Szkoły	Nauczyciele					Pracownicy administracji i obsługi				
	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07
SP Nr 1	46,00	47,50	55,67	50,33	45,27	20,25	20,17	20,25	20,25	21,05
ZSI (SP Nr 2+GM Nr 3)	47,90	49,82	48,67	54,33	59,49	18,95	18,87	19,20	19,12	19,20
SP Nr 4	12,75	4,89	-	-	-	0,50	0,33	-	-	-
ZSO (SP Nr 3+GM Nr 2)	38,80	40,24	42,40	43,19	42,39	18,50	19,16	19,25	20,13	19,50
Gimnazjum nr 1	68,11	70,77	74,00	69,66	71,17	27,71	27,38	26,21	25,75	25,71
Razem szkoły miejskie	213,56	213,22	220,74	217,51	218,32	85,91	85,91	84,91	85,25	85,46
SP Bogusze	9,67	9,67	9,56	9,48	8,97	2,58	2,46	2,54	2,50	2,60
SP Gieniusze	9,71	9,49	9,38	10,50	9,31	5,50	5,50	4,54	4,00	4,00
SP Janowszczyzna	8,33	8,33	8,66	8,34	9,33	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50
SP Kamionka Stara	10,84	9,50	9,00	10,00	9,67	6,83	6,83	5,43	5,56	4,50
SP Lipina	5,33	5,33	5,33	5,33	4,66	1,33	1,33	1,33	1,29	1,33
SP Rozedranka Stara	10,72	10,72	9,72	9,72	9,72	6,17	6,25	5,50	5,33	5,17
SP Maławicze Dolne	9,11	8,77	10,04	9,70	10,15	3,00	3,03	2,83	2,50	2,50
SP Nomiki	2,22	2,61	-	-	-	1,50	1,49	-	-	-
Razem szkoły wiejskie	65,93	64,42	61,69	63,07	61,81	29,41	29,39	24,67	23,68	22,60
Ogółem szkoły gminne	279,49	277,64	282,43	280,58	280,13	115,32	115,30	109,58	108,93	108,06

Mimo spadku liczby uczniów i oddziałów, ilość zatrudnionych nauczycieli pozostaje praktycznie na tym samym poziomie. Jest to skutek wprowadzenia nauczania integracyjnego na szczeblu gimnazjalnym, wzrostu ilości godzin wychowania fizycznego i nowych przepisów MEN wymagających konieczności podziału na grupy oddziałów przy nauce języków obcych z tzw. godzin dyrektorskich. Nieznacznemu zmniejszeniu uległo zatrudnienie pracowników obsługi.

Tabela nr 43. Nakłady poniesionych na remonty i wyposażenie placówek oświatowych

Rok	Nakłady ogółem	W tym	
		Z budżetu gminy	Ze środków pozabudżetowych
2002	403 703	164 437	239 266
2003	726 190	348 612	377 578
2004	931 515	486 262	445 253
2005	857 173	507 200	349 973
Razem	2 918 581	1 506 511	1 412 070

Gmina nie szczydziła środków również na prace remontowe i modernizacyjne oraz zakupy wyposażenia i pomocy naukowych w celu podniesienia standardu placówek i poprawy warunków kształcenia i wychowania. W latach 2002 - 2005 poniesiono nakłady na remonty i wyposażenie placówek oświatowych na łączną kwotę 2 918 581 zł, z tego 1 506 511 z budżetu gminy. Pozostałe środki w wys. 1 412 070 zł pochodziły ze źródeł pozabudżetowych.

Ważniejsze prace remontowe i modernizacyjne wykonane w poszczególnych szkołach w latach 2002-2006:

Szkoła Podstawowa Nr 1 – nawierzchnia z kostki brukowej przed wejściem głównym, wymiana wszystkich okien w budynku klas 1-3 i części w budynku głównym, nowoczesna pracownia komputerowa ze środków EFS. W roku 2006 rozpoczęta została budowa sali gimnastycznej. Planowane zakończenie w roku 2008, koszt 3 200 tys. zł.

Zespół Szkół Ogólnokształcących – wykonanie pokrycia dachu, remont i wyposażenie w nowoczesny sprzęt stołówki szkolnej (przy udziale środków PFRON), pracownia komputerowa ze środków MEN, wymiana instalacji elektrycznej zasilającej.

Zespół Szkół Integracyjnych – rozbudowa budynku szkoły o 1307 m³ (przy udziale środków PFRON), wymiana dachu w budynku, wymiana posadzek i wykładzin w salach lekcyjnych i na korytarzach, 3 nowoczesne pracownie komputerowe (ze środków MEN, Prezydenta RP).

Gimnazjum Nr 1 – montaż systemu monitorującego tj. kamer i monitorów (przy udziale środków PFRON), remont i wyposażenie kuchni i stołówki, krycie dachu, remont sal gimnastycznych, pracownia komputerowa ze środków EFS.

Szkoła Podstawowa w Boguszech – odbudowa szkoły po pożarze w dniu 22 marca 2004: nowy dach, remont pomieszczeń parteru i pietra, wymiana stolarki okiennej, nowa elewacja, malowanie i wyposażenie sal, nowoczesna pracownia komputerowa ze środków EFS.

Szkoła Podstawowa w Geniuszach - nowoczesna pracownia komputerowa ze środków EFS, remont pomieszczeń, wymiana części okien, montaż bramy wjazdowej.

Szkoła Podstawowa w Janowszczyźnie – wyposażenie pracowni w sprzęt komputerowy z ARiMR, wykonanie chodnika, remont pomieszczeń jadalni, remont schodów i elewacji.

Szkoła Podstawowa w Starej Kamionce – w ramach Programu Aktywizacji Obszarów Wiejskich w roku 2004 w budynku szkoły i świetlicy wykonano prace remontowo - modernizacyjne na wartość 71 475 zł, w tym 50 132 zł z budżetu gminy i 21 343 zł z dotacji Banku Światowego, zakupione zostało wyposażenie do oddziału zerowego i świetlicy szkolnej na wartość 15 278 zł, w tym 8 862 zł pochodziło z budżetu gminy i 6 416 zł z dotacji. W roku 2006 oddana została do użytku pracownia komputerowa wyposażona ze środków MEN.

Szkoła Podstawowa w Starej Rozedrance - ramach programu PAOW w budynku szkoły wykonano w roku 2004 prace remontowo – modernizacyjne na kwotę 70 000 zł, w tym 48 558 zł z budżetu gminy i 21 442 zł z dotacji, zakupione zostało wyposażenie do oddziału zerowego i świetlicy szkolnej na wartość 15 285 zł, w tym 8 866 zł pochodziło z budżetu gminy i 6 419 zł z dotacji. W roku 2005 oddana została do użytku pracownia komputerowa wyposażona ze środków EFS.

Szkoła Podstawowa w Malawiczach Dolnych – wyposażenie pracowni w sprzęt komputerowy z ARiMR, wymiana części okien w budynku szkoły.

Szkoła Podstawowa w Lipinie – remont budynku gospodarczego, wyposażenie pracowni w sprzęt komputerowy i audiowizualny, pozyskanie sprzętu sportowego z Fundacji Adama Małysza, urządzenie placu zabaw.

Wielkość i wartość wykonanych robót i pozyskanych elementów wyposażenia placówek oświatowych zależy od zaangażowanych środków z budżetu gminy oraz od operatywności dyrektorów w pozyskiwaniu środków od sponsorów, darczyńców i organizacji wspierających. W latach 2002-05 poczynione nakłady i pozyskane na cele oświatowe środki

zewewnętrzne przyniosły oczekiwane efekty. Obecnie placówki oświatowe w gminie posiadają łącznie 402 komputery w tym 385 z dostępem do Internetu. Do wyłącznej dyspozycji uczniów w pracowniach informatycznych, bibliotekach i salach lekcyjnych jest 194 komputerów, z których 182 posiada dostęp do Internetu.

Przy szkołach funkcjonują biblioteki szkolne oraz we wszystkich szkołach miejskich i dwóch wiejskich - świetlice dla uczniów. W większości szkół są organizowane różnorodne zajęcia pozalekcyjne, których ilość ograniczona jest brakiem środków finansowych.

Wiele uwagi poświęcają szkoły na żywienie uczniów. Wszystkie szkoły miejskie posiadają dobrze zorganizowane stołówki wydające pełne obiady w cenie 1,50 – 2,50 zł. Także szkoły wiejskie prowadzą różne formy żywienia. Łącznie z dożywiania korzysta ok. 1450 uczniów, dla ok. 700 z nich koszty dożywiania opłacane są przez Ośrodek Pomocy Społecznej.

DOWÓZ UCZNIÓW

Zadaniem własnym gminy jest ustawowy obowiązek zapewnienia uczniom bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu lub zwrot kosztów przejazdu środkami komunikacji publicznej, gdy droga ucznia do szkoły przekracza:

- 3 km w przypadku uczniów klas I - IV,
- 4 km w przypadku uczniów klas V i VI oraz gimnazjów.

Po wprowadzeniu reformy oświaty ilość dowożonych uczniów wzrosła, gdyż trzy gimnazja są ulokowane w mieście i należy zapewnić do nich dojazd wszystkim uczniom z terenu gminy. Gmina nasza jest rozległa stąd zaszła konieczność zwiększenia ilości środków transportu zaangażowanych do tego celu, wzrosły też koszty z tym związane.

Obecnie w roku szkolnym 2006/07 organizowany jest dowóz dla ok. 550 uczniów, w tym 270 gimnazjalistów. Dowożeni są również uczniowie klas zerowych szkół wiejskich.

Stosowane są następujące formy organizacji dowożenia:

1. autobusami będącymi własnością gminy:

Gmina dysponuje trzema autobusami. Dwa z nich dowozi uczniów do szkół podstawowych w Kamionce Starej i Rozedrance Starej. Są to autobusy mające ponad 15 lat. Otrzymany od MEN-u w 2000 r. autobus szkolny o pojemności 40 miejsc został przekazany dla Ośrodka Sportu i Rekreacji i świadczy usługi dowozu uczniów ze wsi Plebanowce, Szyndziel, Gilbowskiżyzna do Szkoły Podstawowej w Boguszach i jednocześnie do Gimnazjum nr 1.

2. autobusami wynajętymi:

Przewoźnicy zostali wyłonieni w drodze przetargu zgodnie z ustawą o zamówieniach publicznych na świadczenie usług dowozu uczniów na określonych trasach. Po upływie 3 lat przetargi przeprowadzono ponownie w roku 2005. W ich wyniku wyłoniono przewoźnika, tj. PKS Oddział Sokółka. Transport uczniów odbywa się na podstawie zawartych umów z przewoźnikiem, który zapewnia również opiekuna. PKS obsługuje 4 następujące trasy:

- a) do Szkoły Podstawowej w Jacowlanach i do Gimnazjum nr 1 ze wsi Gliniszcz Wielkie i Małe, Sokolany, Woroniany i Kraśniany,
- b) do Szkoły Podstawowej w Malawiczach ze wsi Bohoniki, Zaśpicze, Nomiki, Poniatowicze, Orłowicze,
- c) do Szkoły Podstawowej w Boguszach ze wsi Żuki i Sierbowce.
- d) do Szkoły Podstawowej w Geniuszach ze wsi Wierzchjedlina, Pawłowskiżyzna, Geniusze – linia została uruchomiona na prośbę rodziców od 1.09.2005r.

3. zwrot kosztów przejazdu środkami komunikacji publicznej:

Gmina zwraca koszty biletów miesięcznych dla uczniów dojeżdżających najczęściej autobusami PKS, sporadycznie pociągami PKP. Forma ta występuje w gimnazjach, szkołach podstawowych w Janowskiżyznie, Geniuszach i SP Nr 1 (uczniowie z podmiejskich wsi).

Dowożenie uczniów finansowane jest z budżetu gminy. Wydatki na ten cel wyniosły w poszczególnych latach:

2002 -	373 415 zł
2003 -	380 798 zł
2004 -	387 769 zł
2005 -	419 485 zł
2006 -	482 300 zł (plan)

POMOC MATERIALNA DLA UCZNIÓW

Zgodnie ze znowelizowaną ustawą o systemie oświaty gmina Sokółka w roku 2005 udzielała pomocy materialnej uczniom szkół podstawowych, gimnazjów, średnich, zawodowych i słuchaczom kolegiów: nauczycielskich i pomocy społecznej. Pomoc była udzielana w formie stypendiów i zasiłków i jest kontynuowana w roku 2006.

Rada Miejska w dniu 31 marca przyjęła uchwałę nr XXXII/250/05 w sprawie uchwalenia regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Sokółka.

Środki z rezerwy celowej budżetu państwa na udzielenie edukacyjnej pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym, obejmującej stypendia i zasiłki szkolne dla uczniów najuboższych udzielane w formie przedmiotowej, zostały przyznane gminnie przez Ministerstwo Finansów.

Stypendia były i są wypłacane w oparciu o dostarczone przez osoby wnioskujące rachunki i faktury dokumentujące wydatki, określone w w/w uchwale Rady Miejskiej.

Wypłacanie stypendiów następowało w dwóch turach. Pierwsza tura obejmowała 6 miesięcy roku szkolnego 2004/05 – od 1 stycznia do 30 czerwca 2005r, a druga 4 miesiące roku szkolnego 2005/06 – od 1 września do 31 grudnia 2005r. Ten system jest zachowany również w roku 2006

Tabela nr 44. Wartość naliczonych stypendiów i zasiłków w roku 2005

Lp	Wyszczególnienie	I tura	II tura
I	Wartość naliczonych stypendiów w zł	294 168	304 444
	- ilość decyzji administracyjnych	330	488
	- ilość uczniów i słuchaczy objętych stypendiami	609	950
II	Wartość naliczonych zasiłków w zł	560	0
	- ilość decyzji administracyjnych	1	0
	- ilość uczniów i słuchaczy objętych zasiłkami	2	0
III	Razem wartość naliczonych stypendiów i zasiłków	294 728	304 444
IV	Ogółem wartość naliczonych stypendiów i zasiłków w ciągu roku	599 172	

Tabela nr 45. Wartość wypłaconych stypendiów i zasiłków w roku 2005

Lp.	Wyszczególnienie	I tura	II tura	Razem
1	Wartość naliczonych stypendiów i zasiłków	294 728,00	304 444,00	599 172,00
2	Wartość wypłaconych stypendiów i zasiłków	276 990,63	274 624,10	551 614,73
3	Wartość niewykorzystana (1-2)	17 737,37	29 819,90	47 557,27
4	Procent wykorzystania	94,0%	90,2%	92,1%

W roku 2006 w pierwszej turze do 30 czerwca wypłacono stypendia dla 488 wnioskodawców na wartość 398 273 zł. W drugiej turze obejmującej 4 miesiące roku szkolnego 2006/07 wpłynęło do Urzędu Miejskiego 431 wniosków na stypendia dla 871 uczniów na wartość 272 272 zł. Wypłata rozpoczęła się od 15. października. Środki na wypłatę stypendiów w całości pochodzą z budżetu państwa.

AWANS ZAWODOWY NAUCZYCIELI

Wraz z wdrożeniem reformy oświaty wszedł w życie nowy system awansu zawodowego nauczycieli. W minionym czteroleceniu nauczyciele bardzo licznie korzystali z realnej szansy na podwyższenie swoich wynagrodzeń, poprzez uzyskanie awansu zawodowego na kolejny wyższy stopień. Dla przykładu awans z nauczyciela stażysty na nauczyciela kontraktowego przynosił w roku 2005 miesięczny wzrost stawki wynagrodzenia o 212 zł, na nauczyciela mianowanego o 361 zł, a na nauczyciela dyplomowanego o 343 zł. Dlatego wśród nauczycieli stale było duże zainteresowanie awansem zawodowym. W praktyce uzyskanie awansu nie okazało się zbyt trudne. Należało odbyć staż, udokumentować swój dorobek, stanąć przed komisją na szczeblu szkoły, gminy czy kuratorium i awans był faktem.

Awans zawodowy nauczycieli ma swoje poważne skutki finansowe dla budżetów poszczególnych placówek oświatowych, a tym samym dla budżetu gminy. Wzrost stawek wynagrodzeń po uzyskaniu awansu pociąga za sobą wzrost kosztów pochodnych od wynagrodzeń: składek na ubezpieczenia społeczne i fundusz pracy, dodatku motywacyjnego i stażowego, odpisu na fundusz socjalny.

Dodatkową trudnością przy kalkulowaniu kosztów awansu zawodowego jest fakt, że zarówno awanse jak i związane z nimi wzrosty kosztów następują w trakcie roku budżetowego, a tym samym zawyżają koszty określone w uchwale budżetowej.

Tabela nr 46 przedstawia zmiany ilościowe jakie zaszły w tym zakresie w minionych latach. Uwzględnieni są w niej wszyscy nauczyciele ze wszystkich typów szkół i przedszkoli – pełno i niepełnozatrudnieni, w przeliczeniu na pełne etaty.

Tabela nr 46. Ilość nauczycieli według stopni awansu zawodowego

Rok szkolny	Ilość nauczycieli				Razem
	nauczyciel stażysta	nauczyciel kontraktowy	nauczyciel mianowany	nauczyciel dyplomowany	
2002/03	14,6	44,1	236,9	15,2	310,8
2003/04	16,5	37,9	201,4	50,8	306,6
2004/05	30,4	38,0	161,8	81,4	311,6
2005/06	15,8	42,8	151,3	99,2	309,1
2006/07	18,6	50,0	122,1	118,4	309,1

Przy praktycznie stałej liczbie nauczycieli, na skutek awansu po 4 latach nastąpił, wzrost liczby nauczycieli dyplomowanych o ponad 100 osób, kosztem spadku ilości nauczycieli mianowanych. W roku szkolnym 2002/03 nauczyciele dyplomowani stanowili 4,9% ogółu zatrudnionych nauczycieli, a nauczyciele mianowani 76,2%. W roku szkolnym 2006/07 nauczyciele dyplomowani stanowią 38,3% ogółu i praktycznie ich liczba zrównała się z liczbą nauczycieli mianowanych. W kilku szkołach miejskich nauczyciele dyplomowani stanowi już najliczniejszą grupę. Za kilka lat ponad 50% nauczycieli będzie miało tytuł nauczyciela dyplomowanego. Awans zawodowy wielu nauczycieli wpłynął niewątpliwie korzystnie na wzrost poziomu wykształcenia kadry pedagogicznej w gminie, a tym samym również na poziom nauczania.

KOSZTY

Wydatki na oświatę oraz edukacyjną opiekę wychowawczą w latach 2002 - 2005 stale wzrastały i stanowiły następujący udział w całości wydatków budżetowych:

2002	-	50,3%
2003	-	45,6%
2004	-	48,8%

2005 - 45,3%

Zadania oświatowe i edukacyjne są finansowane po części z dochodów własnych, a po części z budżetu państwa w postaci subwencji oświatowej stanowiącej dochód gminy.

Z dochodów własnych finansowane są: przedszkola miejskie i wiejskie (klasy zerowe), koszty dowożenia uczniów, a z subwencji powinny być utrzymywane wszystkie typy szkół i świetlice szkolne. Strukturę kosztów przedstawia tabela nr 47.

W poszczególnych latach następowała zmiana struktury wydatków na poszczególne typy szkół równoległe do zmian organizacyjnych. W ciągu 4 lat nastąpił wzrost wydatków na oświatę i edukację o 18,3%, podczas gdy w tym czasie ilość uczniów w szkołach gminnych zmniejszyła się o 17,9%. Najbardziej wzrosły koszty utrzymania gimnazjów.

Tabela nr 47. Struktura kosztów oświaty i wychowania oraz edukacyjnej opieki wychowawczej w latach 2002-2005

Lp.	Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005
1	Szkoły podstawowe	7 731 281	8 546 903	9 068 785	8 767 578
2	Gimnazja	3 178 779	3 715 003	4 062 203	4 377 756
3	Licea ogólnokształcące	65 850	-	-	-
4	Dowóz uczniów	373 415	380 798	387 769	419 485
5	Stypendia dla uczniów	7 418	-	8 000	551 615
6	Przedszkola	2 000 000	1 800 000	1 950 000	1 900 000
7	Przedszkola przy szkołach	120 412	123 953	-	-
8	Świetlice szkolne	749 613	783 704	816 504	841 591
9	Dokształcanie nauczycieli	-	49 650	57 611	56 371
10	Pozostała działalność	79 078	88 496	12 949	11 381
	Razem	14 305 846	15 488 507	16 363 821	16 925 777

W czerwcu 2002 roku zakończyło działalność II Liceum Ogólnokształcące przy ZSO. Od 2003 roku wydzielany jest w budżecie specjalny fundusz na dokształcanie nauczycieli dzielony na poszczególne placówki proporcjonalnie do funduszu płac i wydatkowany na podstawie opracowanych planów i programów doskonalenia..

Wzrost rzeczywistych, ale niezbędnych kosztów utrzymania placówek nie był rekompensowany przez subwencję oświatową, która w coraz większym stopniu odbiegała od realnych, ale koniecznych wydatków. Subwencja nie jest bowiem naliczana „od dołu” czyli w oparciu o określone kalkulacje kosztów oparte o normatywy czy standardy. Subwencja jest naliczana w oparciu o algorytm, który dzieli realną kwotę, przeznaczoną w budżecie państwa na utrzymanie szkół, na poszczególne samorządy z zależności od ilości uczniów. Choć wartość naliczanej subwencji na jednego ucznia rosła, rzeczywisty jej udział w budżecie malał, gdyż z roku na rok jeszcze w większym stopniu malała ilość uczniów. Subwencją są objęte koszty: szkół podstawowych, gimnazjów, świetlic szkolnych, doskonalenia nauczycieli.

Środki na utrzymanie oświaty, pochodzące z subwencji oświatowej, stale były więc niewystarczające w stosunku do niezbędnych, rzeczywiście ponoszonych kosztów, zapewniających normalną egzystencję szkół. Gmina zmuszona była przeznaczyć na uzupełnienie subwencji corocznie poważną – stale rosnącą kwotę z dochodów własnych.

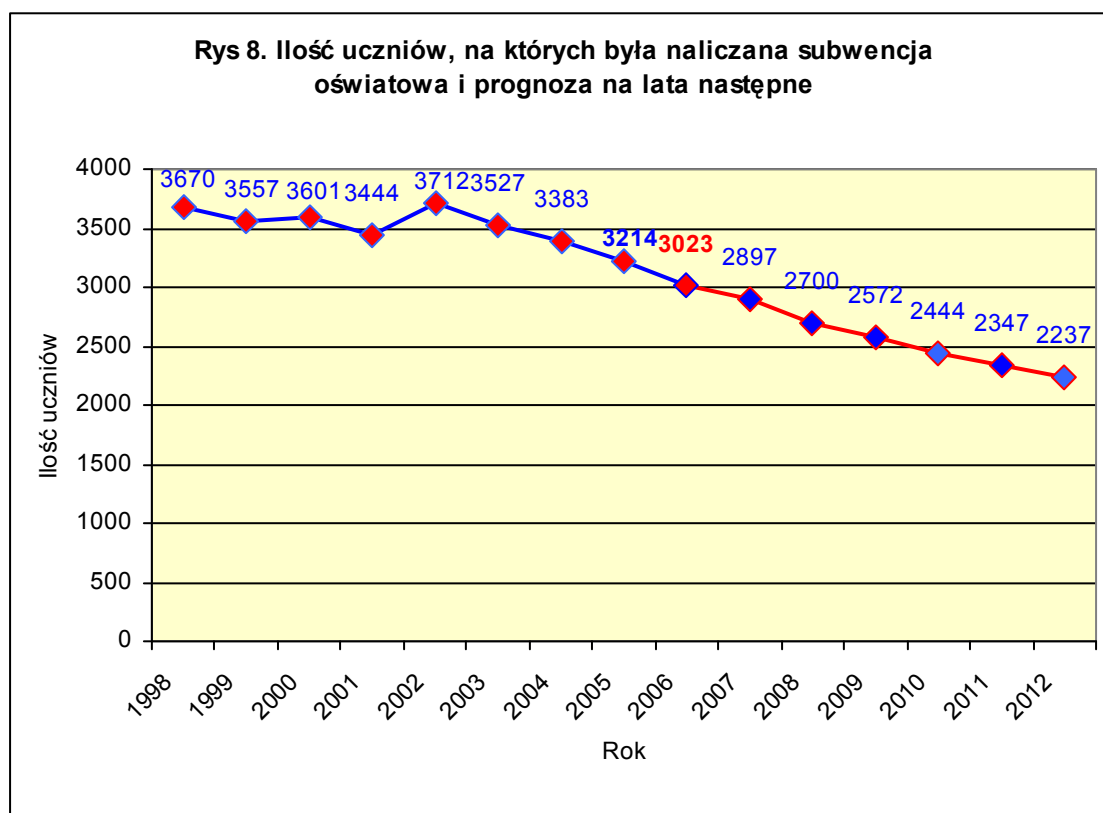
Relacje pomiędzy rzeczywistymi kosztami utrzymania szkół, a otrzymanymi dotacjami i subwencjami w latach 2002 – 2005 przedstawia tabela nr 48. Dla przykładu osiągnięty w roku 2005 wskaźnik udziału subwencji w kosztach utrzymania szkół w wys. 72,3% był najniższy od momentu przejęcia szkół przez samorząd. Subwencja oświatowa

została naliczona na 3214 uczniów tj. o 169 mniej niż w roku 2004 /o 5%/. Przy zmniejszonej liczbie uczniów nastąpił wzrost kosztów utrzymania szkół o 0,3 %, co miało swój negatywny wpływ na budżet gminy w postaci wzrostu zaangażowania środków pochodzących z dochodów własnych, niezbędnych do zbilansowania wydatków szkół. Było to możliwe do zniesienia, gdyż dochody budżetu w tym czasie znacznie wzrosły na skutek dobrej koniunktury gospodarczej.

Tabela nr 48. Udział subwencji oświatowej w rzeczywistych kosztach utrzymania szkół w latach 2002-2005

Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005
Wydatki ogółem	11 718 848	13 088 019	13 997 714	14 035 072
Subwencja oświatowa	10 112 332	10 922 600	10 752 597	10 145 887
Wydatki z dochodów własnych na uzupełnienie subwencji	1 606 516	2 165 419	3 245 117	3 889 185
Udział subwencji w wydatkach	86, 3%	83,5%	76,8%	72,3%

W ostatnich latach wystąpiło szczególnie duże „rozwarcie nożyc” pomiędzy dochodami, a wydatkami w oświacie. Niestety w następnych latach będzie następował dalszy spadek ilości uczniów, a w ślad za tym będzie naliczona coraz mniejsza subwencja oświatowa (rys.8). Subwencja na rok 2006 została naliczona na 3023 uczniów i jej wartość wyniosła 10 007 839, tj. mniej niż w roku 2005.

W strukturze kosztów utrzymania szkół dominują koszty osobowe wynikające z zatrudnienia pracowników: nauczycieli, administracji i obsługi. W roku 2005 stanowiły one 92,7% ogółu wydatków, w tym 92,9% w szkołach miejskich i 87.1% w szkołach wiejskich.

Fundusz wynagrodzeń wraz z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym (bez pochodnych) wyniósł w całej oświacie 10 099 511 zł i był o 2,4% większy niż w roku 2004. Wynagrodzenia nauczycieli wzrosły o 2,9%, a pracowników obsługi i administracji o 0,3 %. Na świadczenia socjalne dla pracowników placówek oświatowych wydatkowano w roku 2005 kwotę 571 478 zł, o 6,3% większą niż przed rokiem.

Mimo spadku ilości uczniów i idącej w ślad za tym malejącej subwencji oświatowej, następuje wzrost kosztów placowych, szczególnie wśród nauczycieli, będący przede wszystkim skutkiem awansów zawodowych. Subwencja oświatowa nie wystarcza nawet na płace pracowników oświaty bez pochodnych i FŚS. Sytuacja ta jest bardzo niekorzystna dla budżetu Gminy.

Gmina Sokółka rozumiejąc znaczenie oświaty i wychowania dla przyszłości młodych pokoleń nie poszła na oszczędności mogące obniżyć jakość i poziom kształcenia, a wprost przeciwnie, podjęte zostały działania zmierzające do poprawy warunków i jakości mimo poważnych wyżej opisanych ograniczeń i finansowych.

Środki wydatkowane na oświatę przynoszą oczekiwane rezultaty. Świadczą o tym wyniki wizytacji i kontroli w placówkach i wyniki egzaminów w klasach VI szkół podstawowych i III klasach gimnazjów. Średnie osiągnięte w gminie Sokółka są lepsze od średnich krajowych i wojewódzkich. Blisko 90% absolwentów gimnazjów kontynuuje dalszą naukę w szkołach średnich i zawodowych w Sokółce.

Nasze szkoły odnoszą wiele sukcesów w konkursach międzyszkolnych, olimpiadach przedmiotowych czy zawodach sportowych i wykazują dużą aktywność w pozyskiwaniu środków pozabudżetowych.

Zintegrowane działania gminy jako organu prowadzącego, dyrekcji placówek, rad pedagogicznych przy współpracy z radami rodziców, poparte wysokimi kwalifikacjami kadry pedagogicznej, korzystającej w swej pracy z nowych metod nauczania i zdobyczy techniki, przynoszą pożądane efekty

XIV. KULTURA

Kultura jako dobro osobiste i społeczne jest integralnie związana z programem polityki społecznej państwa. Przyjmując odpowiedzialność za życie kulturalne, kulturotwórcze i sportowe w mieście i na wsi założono, że gmina spełnia podwójny cel:

- jako organizatora tej sfery życia poprzez własne jednostki,
- poprzez wspieranie stowarzyszeń i organizacji animujących działalność kulturalną i sportową.

Upowszechnianiem kultury na terenie miasta i gminy zajmują się: Sokólski Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna.

SOKÓLSKI OŚRODEK KULTURY

Sokólski Ośrodek Kultury prowadzi działalność w oparciu o dotację przyznaną z budżetu gminy. Wypracowuje również dochody własne pochodzące z wynajmu pomieszczeń na organizację kursów, szkoleń oraz imprez rodzinnych. SOK pozyskuje również fundusze w wyniku opracowywania projektów programów realizowanych przez placówkę. Środki te przyznawane były przez: Sokólski Fundusz Lokalny w ramach programu „Działaj Lokalnie”, Gminny Program Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych.

**Tabela nr 49. Dotacje i przychody Sokólskiego Ośrodka Kultury
w latach 2002- 2005**

Lp	Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005
1	Dotacja budżetowa ogółem	480 000	523 500	510 000	520 000
2	Przychody ogółem	615 787	622 697	667 158	676 283
	a) w tym dochody własne	136 787	99 197	157 158	146 283
3	<i>Udział % dotacji w przychodach</i>	<i>77,9</i>	<i>84,1</i>	<i>76,4</i>	<i>76,9</i>

Tabela nr 49 zawiera w poz. 1 dotacje na działalność bieżącą. Oprócz tego SOK otrzymał dotacje celowe na zadania inwestycyjne i remontowe: w roku 2004 na kapitalny remont budynku muzeum – 230 000 zł, w roku 2005 na wymianę okien i drzwi w kawiarni – 48 326 zł. W budżecie roku 2006 oprócz dotacji na działalność bieżącą w wysokości 520 000 zł przewidziana jest dotacja celowa na wymianę pokrycia dachowego w wys. 80 000 zł.

Sokólski Ośrodek Kultury prowadzi wielokierunkową działalność mającą na celu rozwijanie i zaspokajanie potrzeb kulturalnych mieszkańców miasta i gminy oraz popularyzację kultury ze szczególnym uwzględnieniem tradycji i historii naszego regionu.

Wiele przedsięwzięć kulturalnych SOK skierowanych jest na tworzenie więzi kulturowych społeczności lokalnej jak też na promowaniu Sokólszczyzny w różnych środowiskach.

Strukturę organizacyjną placówki tworzą:

- Dom Kultury
- Muzeum Ziemi Sokólskiej
- Kino „Sokół”
- Wiejski Klub Kultury w Starej Kamionce

W środowisku lokalnym, jakim jest Sokółka, gdzie utrudniony jest dostęp do kultury profesjonalnej, Sokólski Ośrodek Kultury spełnia ważną rolę ogniwa w systemie edukacyjnym. Odbywa się ona w formie działalności w zespołach artystycznych, klubach, kołach zainteresowań prowadzonych przez instruktorów dla różnych grup wiekowych.

W placówce istnieją:

a) dla dzieci:

- grupa wokalna „Pętelka”
- zespół plastyczny „Akwarelki”
- grupa tańca towarzyskiego „Max Dance”
- Społeczne Ognisko Muzyczne
- zespół teatralny „Kameleon” oraz dziecięce koło plastyczne w WKK w Starej Kamionce.

b) dla młodzieży:

- grupa teatralna „Coś”
- Dyskusyjny Klub Filmowy „Fantom”
- zespół plastyczny „Plama”
- grupa tańca nowoczesnego
- zespoły instrumentalno- wokalne :rockowe i hip- hop

c) dla dorosłych:

- chór „Sokólski Wrzosey”
- Klub seniora „Wrzosey”
- Klub plastyków amatorów
- Nauczycielski Klub Seniora

- kabaret „Sami swoi”
- kapela ludowa „Kapela Kundzicza”
- zespół muzyczny „Iluzjon”.

Oprócz zajęć stałych, wyżej wymienionych form, odbywających się systematycznie, zgodnie z tygodniowym rozkładem zajęć, organizowane są imprezy mające na celu upowszechnianie i popularyzację poszczególnych dziedzin sztuki. Należą do nich:

- imprezy oświatowe mające na celu promocje poetów, pisarzy, reżyserów i twórców sztuki popularyzujące literaturę, historię, obrzędy i tradycje regionu.
- wystawy plastyczne prezentujące dorobek malarzy, rzeźbiarzy, grafików oraz fotografików profesjonalistów i amatorów; połączone z wernisażami umożliwiającymi bliższe poznanie sylwetki i osobowości twórców
- wystawy czasowe w Muzeum Ziemi Sokólskiej dające obraz miasta i jego mieszkańców oraz różnic wyznaniowo- kulturowych wynikających z bogatej historii regionu
- wystawy plastyczne prac dzieci i młodzieży – uczniów szkół i przedszkoli z terenu miasta i gminy
- imprezy filmowe organizowane na bazie działalności DKF „Fantom”, do których należą cykliczne pokazy tematyczne poprzedzane prelekcjami, spotkaniami z twórcami kina
- spektakle teatralne- premiery przygotowywane przez teatr amatorski „Coś” jak też przedstawienia gościnnie występujących amatorskich i profesjonalnych grup teatralnych
- prezentacje teatralne dzieci i młodzieży szkolnej
- przeglądy artystyczne przedszkolaków, dzieci i młodzieży szkół podstawowych i średnich na szczeblu miejsko- gminnym
- imprezy muzyczno-rozrywkowe: przeglądy zespołów muzycznych, koncerty, bale sylwestrowe i karnawałowe, imprezy choinkowe, wieczorki taneczne
- plenerowe imprezy rekreacyjno- rozrywkowe: pikniki rodzinne, kiermasze sztuki itp

Sokólski Ośrodek Kultury czynnie uczestniczy w organizacji uroczystości obchodów świąt państwowych tj. 3.V, 15.VIII, 11.XI.

Na szczególną uwagę zasługuje działalność seniorów zrzeszonych w Klubie Seniora „Wrzosa” istniejącego przy SOK. Już parokrotnie klub ten uczestniczył w Ogólnopolskim Konkursie „O laur seniora”, za każdym razem klasyfikując się w pierwszej dziesiątce najlepszych klubów w Polsce.

Najwięcej splendoru i promocji naszemu miastu i palcówce przyniósł Chór „Sokólskie Wrzosa”. Dwukrotnie (w roku 2002 i 2004) zdobył najwyższą nagrodę Grand Prix na Ogólnopolskim Przeglądzie Artystycznego Ruchu Seniorów w Bydgoszczy. We wrześniu bieżącego roku uczestnicząc w tym przeglądzie zdobył I Nagrodę ufundowaną przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Placówką szczególnie upowszechniającą historię, tradycje i kulturę sokółczyzny jest Muzeum Ziemi Sokólskiej. W pierwszej połowie 2004 roku został tam przeprowadzony kapitalny remont budynku. Muzeum zostało udostępnione zwiedzającym we wrześniu 2004 roku. Ekspozycje zgromadzono w trzech działach: historycznym, tatarskim i etnograficznym. Została wygospodarowana sala, w której obecnie prezentowane są wystawy czasowe. W Muzeum działa Punkt Informacji Turystycznej. W wyniku podpisania umowy z Podlaską Regionalną Organizacją Turystyczną SOK znajduje się w Zintegrowanym Systemie Informacji Turystycznej.

W ciągu roku w placówce muzealnej odbywają się lekcje historii i kultury regionu, z których korzystają uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich z terenu miasta, gminy i powiatu.

Aktualnie przez Muzeum realizowany jest projekt „Historia zawsze żywa” . Dotyczy on opracowania nowego scenariusza działu historycznego. Środki finansowe na realizację

tego zadania zostały pozyskane z Fundacji Sokółski Fundusz Lokalny w ramach programu „Działaj Lokalnie V”.

Co roku Sokółski Ośrodek Kultury uczestniczy w organizacji obchodów Dni Sokółki, które są jednym z największych przedsięwzięć kulturalnych w naszym mieście.

Innym ważnym i już na trwałe wpisanym w kalendarz kulturalny miasta wydarzeniem są odbywające się raz do roku, nieprzerwanie od 24 lat, „Wojewódzkie Spotkania Rodzin Muzykujących Podlasia”

Co roku organizowane są również, podobnie jak w całej Polsce, Finały Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy obejmujące koncerty, aukcje, licytacje.

W celu pozyskiwania dodatkowych środków finansowych na działalność merytoryczną w latach 2002- 2006 SOK opracował programy i zrealizował następujące projekty:

- „Przystanek : Ja i mój talent”
- „Letnie uciechy”
- „Świetlica małego artysty”- zrealizowany w dwóch edycjach
- „Piękny, kto...”
- „Sokólskie nekropolie- zabytkami czterech kultur”
- „Historia zawsze żywa”.

Ważniejsze inwestycje i remonty wykonane w latach 2002- 2006:

1. Remont kapitalny budynku Muzeum Ziemi Sokólskiej
2. Wymiana okien i drzwi w kawiarni SOK.
3. Wymiana części pokrycia dachowego w budynku SOK (w trakcie wykonania).

BIBLIOTEKA PUBLICZNA W SOKÓLCE

Biblioteka składa się z 8 placówek bibliotecznych, w których na 18 etatach zatrudnionych jest 20 osób.

Działalnością statutową biblioteki jest rozwijanie i zaspokajanie potrzeb czytelniczych. W społeczności lokalnej pełni rolę informacyjną. Dysponując bogatym księgozbiorem, w miarę możliwości uzupełnianym, pomaga w kształceniu, podnosi poziom wiedzy, polepsza wyniki pracy, uprzyjemnia codzienny trud życia.

Posiadając powszechny dostęp do Internetu, umożliwia korzystanie z zasobów Polskiej Biblioteki Internetowej.

Na warsztat informacyjno-bibliograficzny biblioteki składa się: księgozbiór, czasopisma, katalogi (alfabetyczny i rzeczowy), multimedia, kartoteki (zagadnieniowa, osobowa, literacka, literacka osobowa, regionalna, regionalna osobowa i regionalna miejscowości), kartoteka pomocy metodycznych bibliotekarza, prace dyplomowe dotyczące regionu, dokumenty życia społecznego, maszynopisy dotyczące historii, agroturystyki, gospodarki regionu i foldery. Książki najbardziej wartościowe znajdują się w czytelniach. Młodzieży organizuje lekcje biblioteczne, konkursy, zaprasza na wycieczki, a czytelnikom najmłodszym zajęcia rozbudzające zainteresowanie książką.

Posiada bogaty księgozbiór regionalny oraz inne materiały (na nośnikach papierowych i elektronicznych).

Biblioteka cyklicznie organizuje spotkania autorskie, prelekcje, odczyty, wernisaże. Ma swój udział w promowaniu ludzi utalentowanych z regionu, pomaga w nawiązaniu kontaktów poza Sokółką.

Organem prowadzącym Biblioteki jest gmina Sokółka, na mocy porozumienia samorządów wykonuje również zadania biblioteki powiatowej na rzecz powiatu sokólskiego.

Finansowana jest z budżetu gminy. Na przychody biblioteki składają się: dotacja podmiotowa, dotacje celowe, dochody własne i inne źródła.

Tabela nr 50 Przychody i rozchody Biblioteki w latach 2002 -2005

Rok	Dotacje	Przychody	Rozchody
2002	460 000 – podmiotowa z budżetu 20 000 - celowa z powiatu	486 013	484 811
2003	500 000 - podmiotowa z budżetu 25 000 - celowa z powiatu	545 094	539 076
2004	490 000- podmiotowa z budżetu 25 000 - celowa z powiatu 5 000 - celowa z Ministerstwa Kultury	536 555	530 827
2005	495 000 - podmiotowa z budżetu 25 000 - celowa z powiatu 33 000 - celowa z Ministerstwa Kultury 3 578 - projekt z SFL 1 998 - projekt z Fundacji. Batorego	565 814	559 565

Biblioteka przygotowując wnioski i uczestnicząc w programach uzyskała wsparcie rzeczowe i finansowe z następujących źródeł :

- Ministerstwa Kultury- na zakup księgozbioru w latach 2002-06 – 82 230 zł
- Fundacji Nowoczesna Polska – w roku 2003 wyposażenie 3 stanowisk komputerowych w raz z oprogramowaniem i dostępem do Internetu (program „Ikonka”)
- Sokólskiego Funduszu Lokalnego - aparat cyfrowy, radiomagnetofon, komputer.
- Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - sprzęt komputerowy.
- sokólskich firm- 284 książki (3 064 zł).
- Fundacji Batorego- 41 książek. (1 998 zł)
- Fundacji Nasza Przyszłość- drukarka.
- Narodowego Banku Polskiego- 22 książki.

Czytelnicy mają bezpłatny dostęp do pięciu stanowisk komputerowych.

Na potrzeby czytelników opracowano następujące bibliografie:

- Zabytki Sokółki
- Historia Sokółki
- Tatarzy na Białostoczyźnie
- Sekty i zagrożenia
- Unia Europejska

Tabela nr 51. Księgozbiór i czytelnictwo

Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005
Zakup książek ogółem	466	428	1 056	2 115
Dary książek	485	402	875	754
Depozyt	-	-	547	-
Ubytki książek	953	997	948	965
Zakup książek ze środków budżetowych - wartość	10746	7 681	10 998	12 216
Zakup książek z innych źródeł- wartość	-	-	5 000	34 998
Zarejestrowani czytelnicy ogółem	5 308	5 186	5 299	5 138
Wypożyczenia ogółem	162 303	154 107	152 266	145759
Stan księgozbioru - ogółem woluminów	100 200	100 105	101 164	103 309
Wypożyczenia książki mówionej	185	88	136	116

Tabela nr 52. Udostępnienia prezencyjne

Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005
Księgozbiór udostępniony na miejscu	18 034	16 733	17 552	15 854
Liczba udostępnionych czasopism	14 611	15.885	18 201	15 762
Liczba udzielonych informacji	7 681	7.279	11.506	9 150
Wykorzystanie czytelnictwa internetowej	-	592	8 016	8 303

W omawianych latach odnowiono Filię Biblioteczną w Maławiczach Dolnych, dwa pomieszczenia biurowe i hol biblioteczny.

Od 2006 r. biblioteka prowadzi samodzielną księgowość.

Za szczególne osiągnięcia w 2005 r. w dziedzinie popularyzacji czytelnictwa oraz niekonwencjonalne formy pracy na rzecz promocji regionu Biblioteka Publiczna w Sokółce w roku 2006 otrzymała **Nagrodę Srebrnej Róży** ufundowaną przez Książnicę Podlaską.

XV. SPORT I REKREACJA

Głównymi kierunkami rozwoju sportu i rekreacji w minionych latach było promowanie wszelkich form aktywności fizycznej, organizacja imprez masowych o zasięgu lokalnym, rejonowym, wojewódzkim, ogólnopolskim i międzynarodowym dla dzieci, młodzieży i dorosłych oraz ścisła współpraca ze stowarzyszeniami kultury fizycznej i klubami sportowymi.

Zadania gminy w zakresie sportu i kultury fizycznej realizował Ośrodek Sportu i Rekreacji w Sokółce. Ośrodek jest administratorem następujących obiektów będących własnością gminy:

- stadion miejskiego z widownią na 940 miejsc z dwoma budynkami zaplecza mieszczącymi szatnie dla sportowców, umywalki i natryski, garaże na pojazdy, warsztat, pralnię, świetlicę, pomieszczenia dla administracji klubu „Sokół”, lokal mieszkalny,
- zbiornika wodnego wraz z przyległymi nieruchomościami w tym ośrodkiem wypoczynkowym o łącznej powierzchni 28,2 ha,
- targowicy miejskiej,
- krytej pływalni oddanej do użytku 31 stycznia 2001, mieszczącej również administrację Ośrodka.

Do maja roku 2002 Ośrodek był również administratorem Zajazdu przy ul. Mickiewicza, który posiadał 40 miejsc noclegowych. Nieruchomość z Zajazdem została przez gminę sprzedana w drodze przetargu. Obecnie OSiR w ośrodku nad zalewem posiada 10 miejsc noclegowych na cały rok oraz 40 w sezonie letnim. Funkcjonuje tam wypożyczalnia sprzętu wodnego, są wykonane: pomosty przy plaży, boisko do siatkówki plażowej, kort tenisowy. Gospodarkę rybacką w zalewie sprawuje Polski Związek Wędkarski na podstawie zawartej umowy wieloletniej. PZW zarybia zbiornik na własny koszt i kontroluje odławianie przez sokólskich wędkarzy. Ośrodek prowadzi targowicę miejską i pobiera opłaty targowe ze wszystkich miejsc, w których jest prowadzony handel targowiskowy wpłacając je do kasy miejskiej.

OSiR jest posiadaczem ciągników rolniczego i ogrodniczego, samochodu dostawczego i osobowego na 9 osób, przyczep i sprzętu do koszenia i pielęgnacji boisk,

Od 1.09.2002r. Urząd Miejski użyczył ośrodkowi autobus szkolny otrzymany z MEN. Ośrodek świadczy usługi na rzecz gminy w zakresie dowożenia uczniów do SP Bogusze i Gimnazjum nr 1 w Sokółce. Usługi są świadczone po kosztach własnych. Autobus jest również wykorzystywany do dowozu sportowców na zawody w dni wolne od nauki szkolnej.

Sytuacja finansowa Ośrodka jest przedstawiona w tabeli nr 53. Do 31.12.2002r OSiR był zakładem budżetowym i z budżetu gminy otrzymywał dotację na swoją działalność,

powiększając ją o dochody własne. Od 1 stycznia 2003 roku, dostosowując się do wymogów ustawy o finansach publicznych, Ośrodek został przekształcony w jednostkę budżetową. Na wszystkie wydatki otrzymuje środki bezpośrednio z budżetu gminy i wszystkie zgromadzone dochody zwraca również do budżetu.

Tabela nr 53. Finanse Ośrodka Sportu i Rekreacji w latach 2002- 2005

Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005
Dotacja budżetowa	784 000			
Dochody ogółem	1 184 748	267 180	346 966	256 043
Wydatki ogółem	1 222 740	1 299 613	1 503 479	1 487 817
Stosunek dotacji do ogółu dochodów w %	66,2%			
Stosunek dochodów do wydatków w%	-	20,6%	23,0%	17,2%

Podstawowym źródłem dochodów Ośrodka są wpływy z usług pływalni, czynszów i usług transportowych. Ośrodek dysponuje też rachunkiem dochodów własnych.

OSiR nadal, z upoważnienia Gminy, administruje targowiskiem miejskim i przekazuje w całości do kasy miejskiej zebrane opłaty targowe – za 2005 rok 117 833 zł. Świadczy również usługi transportowe w zakresie dowożenia uczniów do SP Bogusze i Gimnazjum nr 1 w Sokółce. Administruje także zbiornikiem wodnym, dbając o jego stan techniczny i wygląd, a w okresie letnim organizuje strzeżone kąpielisko.

W roku 2005 i 2006 ze środków budżetu Gminy była realizowana inwestycja na terenie stadionu – zdemontowano stare trybuny i zmontowano 940 kolorowych krzesełek na widowni.. Wyremontowane zostały, w części systemem gospodarczym, szatnie dla sportowców i budynki przy ul. Wodnej – wykonano nowe elewacje i wymieniono całą stolarkę okienną, urządzono sanitariaty i pokoje noclegowe. Wyremontowany został także drewniany pomost na zalewie. Nad zalewem latem są organizowane obozy sportowe i kolonie dla dzieci.

W roku 2004 przy udziale środków PERON zakupiono samochód osobowy transporter na 9 osób i nowoczesny sprzęt do koszenia i odśnieżania.

Istnieją nadal potrzeby poniesienia nakładów na dalszy remont stadionu. Opracowany został techniczny projekt na kompleks małych boisk i kortów tenisowych na górnej płycie boiska. Zadanie to zostanie zgłoszone do ubiegania się o dofinansowanie z funduszy Unii Europejskiej.

Coraz więcej mieszkańców odwiedza pływalnię miejską. W ciągu roku 2005 z jej usług skorzystało 56336 osób, wykupiono 724 karnetów indywidualnych i 893 pracowniczych, ze zniżek skorzystało 3748 dzieci. Z bezpłatnej nauki pływania dla klas III i IV skorzystało 9442 uczniów przez 875 godzin. Z ulgi dla niepełnosprawnych skorzystano 305 razy. Po kilku latach funkcjonowania pływalni zdecydowana większość dzieci i młodzieży posiadało umiejętność pływania. Przy pływalni w wynajętych pomieszczeniach działają siłownia i solarium, prowadzone przez osoby fizyczne.

Ośrodek ze środków z budżetu gminy na podstawie zawartego porozumienia, utrzymywał sekcje młodzieżowe KS „Sokół”: 5 drużyn piłkarskich i sekcję kolarską. W sekcji pływackiej UKS „Batory” uprawia sport kilkudziesięciu młodych pływaków, osiągają oni coraz lepsze wyniki. Ogółem we wszystkich sekcjach trenuje ponad 200 młodych sportowców, którzy reprezentują nasze miasto w imprezach i zawodach w kraju i zagranicą.

W ciągu roku rozgrywa się na stadionie miejskim ok. 150 meczów piłkarskich i odbywa się wiele imprez i zawodów dla zawodników zrzeszonych i amatorów. Z obiektów i boisk Ośrodka nieodpłatnie korzystają piłkarze seniorów KS „Sokół”, rozgrywając mecze ligowe i prowadząc treningi oraz klubów z Janowszczyzny i Szudziałowa. Nie licząc meczów, sam Ośrodek jest organizatorem blisko 100 imprez sportowych i rekreacyjnych rocznie.

W minionym czterolecu odbyło się wiele imprez o znaczeniu krajowym i międzynarodowym. Miedzy innymi mistrzostwa Polski skuterów wodnych w latach 2004 i 2005, mini-olimpiada dla młodzieży Polski, Litwy i Niemiec w roku 2005, mistrzostwa Polski w narciarstwie wodnym w roku 2006, międzynarodowe turnieje piłkarskie i wyścigi kolarskie, zawody pływackie. Dzieci, młodzież i dorośli z sekcji sportowych uczestniczyli w wielu turniejach i zawodach w kraju i zagranicą: Litwie, Łotwie i Białorusi. Gościli także sportowców z tych krajów na imprezach organizowanych w Sokółce. Coraz prężniej rozwija się sekcja pływacka działającego przy Ośrodku Klubu UKS „Batory”. Mimo niewielkiego stażu, młodzi pływacy z Sokółki zaliczają się do czołówki w województwie.

Samorząd w formie dotacji bezpośrednio z budżetu lub z funduszy przeciw-alkoholowych wspiera działalność licznych organizacji i stowarzyszeń sportowych działających coraz liczniej na terenie naszej gminy:

- Klubu Sportowego Sokół – drużyna IV ligi piłki nożnej,
- UKS „LUKS” Janowszczyzna – drużyna VI ligi piłki nożnej,
- Klub Bilardowy LP – czołówka krajowa w bilardzie w kategoriach młodzieżowych,
- UKS Batory – pływanie
- Kluby jeździeckie w Kraśnianach i Geniuszach,
- Szkolne i Uczniowskie Kluby Sportowe.

Środki są rozdzielane w formie otwartych konkursów na realizację zadań związanych z krzewieniem sportu.

W ostatnich latach działalność sportowa na terenie naszej gminy rozwija się w wielu dyscyplinach; wśród młodzieży i osób starszych powraca moda na zdrowy styl życia. Powstał klub turystyki rowerowej, działają sekcje aerobiku itp. Raz w roku odbywa się gminne podsumowanie dokonań sportowych młodzieży z udziałem zaproszonego olimpijczyka. Najlepsi sportowcy dostają wtedy wyróżnienia i dyplomy.

W roku 2006 gmina nasza została wyróżniona przez Marszałka Województwa Podlaskiego dwoma okazałymi pucharami za zajęcie III miejsca w klasyfikacji gmin miejskich w sporcie szkolnym w roku szkolnym 2005/2006 i za najwyższy postęp w rankingu za ostatni rok.

XVI. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Główną odpowiedzialność za bezpieczeństwo publiczne ponosi samorząd powiatowy poprzez swoje organy tj. przede wszystkim Komendą Powiatową Policji i Komenda Powiatową Straży Pożarnej. Do zadań gminy w tym zakresie należy odpowiedzialność za:

- działalność straży miejskiej,
- działalność ochotniczych straży pożarnych,
- obronę cywilną.

STRAŻ MIEJSKA

Straż Miejska w Sokółce funkcjonuje już 15 lat i w tym okresie stała się istotnym czynnikiem wpływającym na stan porządku publicznego oraz przestrzeganie przepisów w codziennym życiu ludzi. W Urzędzie Miejskim w Sokółce jest zatrudnionych 5 strażników na czele z komendantem.

Straż Miejska prowadzi działania w zakresie ochrony bezpieczeństwa obywateli, mienia, utrzymania ładu i porządku publicznego oraz czystości na terenie miasta i gminy Sokółka.

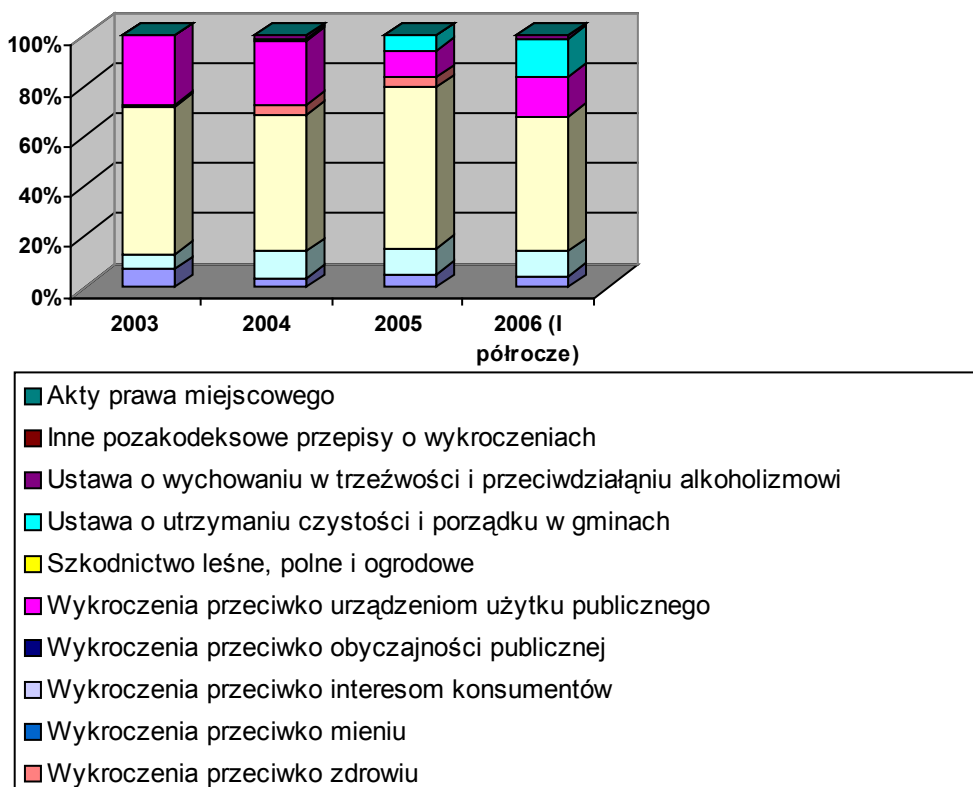
W szczególności do zadań Straży Miejskiej należy:

- ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych,
- czuwanie nad porządkiem i kontrola ruchu drogowego (w zakresie określonym w przepisach o ruchu drogowym),
- współdziałanie z organizacjami i innymi służbami w ochronie porządku podczas zgromadzeń i imprez publicznych,
- ochrona obiektów komunalnych i użyteczności publicznej,
- doprowadzenie osób nietrzeźwych do izb wytrzeźwień lub miejsca ich zamieszkania,
- zabezpieczanie miejsca przestępstwa, katastrofy lub innego podobnego zdarzenia.

Realizując powyższe zadania, funkcjonariusze Straży Miejskiej wykonują je w oparciu o akty prawne o randze ustawy lub rozporządzenia oraz uchwały wydane przez Radę Miejską w Sokółce.

W okresie sprawozdawczym strażnicy miejscy pełnili służbę w wspólnie z funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji w Sokółce (Sekcja Ruchu drogowego, Wydział Prewencji i Dzielnicowych). Ponadto przez ten okres Straż uczestniczyła w wielu programach charakterze profilaktyczno – prewencyjnym w takich jak: Dzień Wagarowicza, Droga do szkoły, Choinka, Kapok, Bezpieczne wakacje, Bezpieczna woda, Kłusownik, Akcja pieszy, itp.

Rys 9. Mandaty karne – Rodzaje wykroczeń

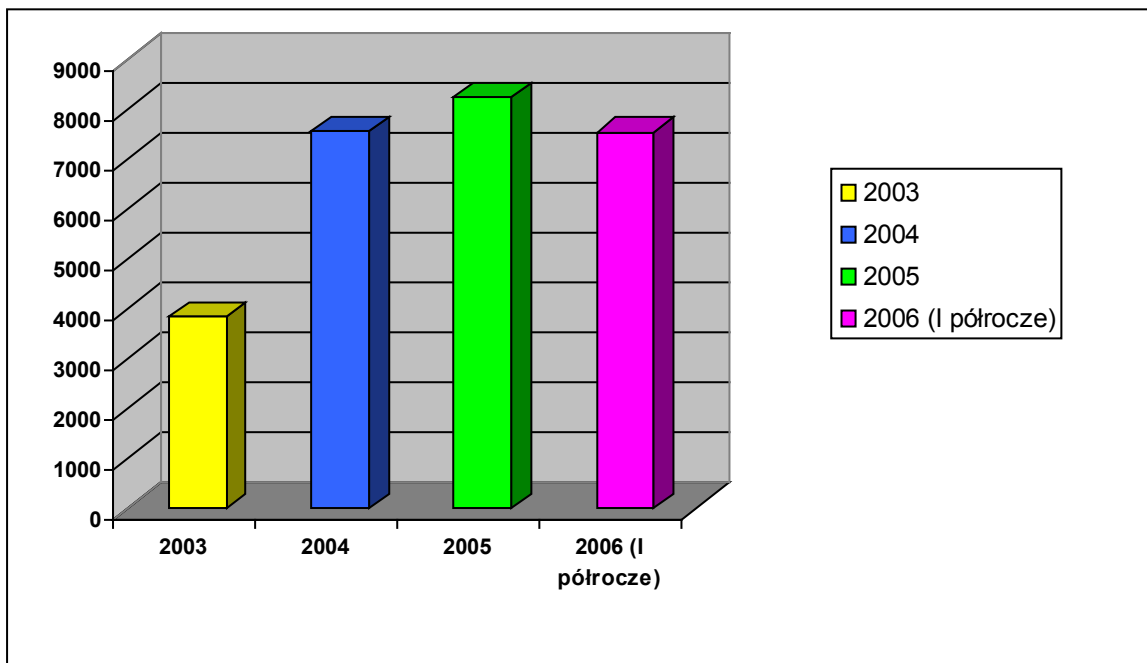

Straż Miejska podejmowała działania sama, a także wspólnie z Komendą Powiatową Policji w Sokółce w zakresie zabezpieczania wielu imprez, uroczystości sportowych, państwowych jak i religijnych. Do najważniejszych z nich można zaliczyć obchody: Dnia Wojska Polskiego, Konstytucji 3-go Maja, Rocznicy „Bitwy nad Niemnem”, Święta

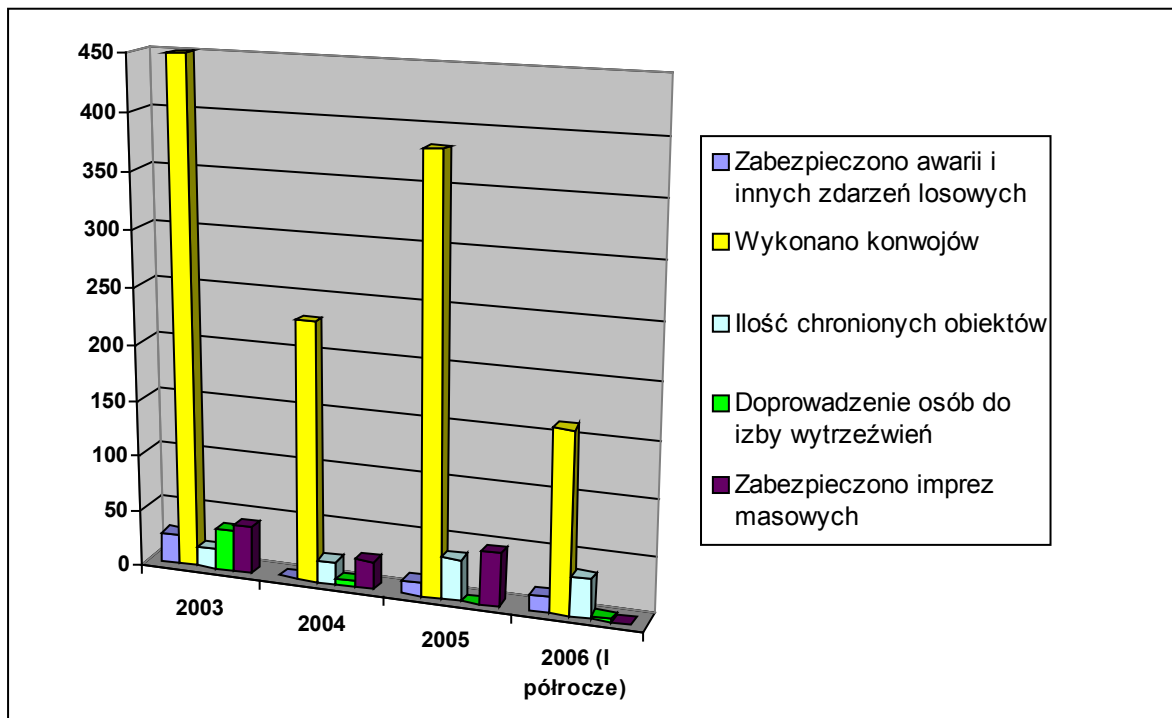
Niepodległości , „Dni Sokółki”, Dożynek Gminnych. Ponadto Straż Miejska pomaga w zabezpieczeniu, wyścigów kolarskich, meczów piłkarskich, Rajdu Katyńskiego i wiele innych wydarzeń i imprez odbywających się w naszym mieście.

W ujęciu statystycznym efekt działania Straży Miejskiej przedstawia rys. nr 9.

Rys 10. Kwoty mandatów karnych

Rys nr 11. Inne działania Straży Miejskiej

Wykonując ustawowe zadania i obowiązki należy mieć świadomość, iż Straż Miejska pełni służebną rolę wobec społeczności lokalnej i dlatego wykonuje wszystkie czynności służbowe z poszanowaniem godności i praw obywateli.

Reaguje na wszelkiego rodzaju patologie społeczne, przejawy chuligaństwa i wandalizmu, a w stosunku do sprawców wykroczeń szczególnie dokuczliwych społecznie stosuje represje karne w postaci mandatów oraz kierowania wniosków o ukaranie do Sądu.

OCHOTNICZE STRAŻE POŻARNE

Zadaniem samorządu gminnego jest nadzór i kierowanie pracą ochotniczych straży pożarnych. Wydatki budżetowe na wykonanie tych zadań przedstawiają się następująco w latach 2002 - 2005:

- rok 2002 – 42.900 zł
- rok 2003 – 49.989 zł
- rok 2004 – 53.354 zł
- rok 2005 – 60.615 zł

W chwili obecnej na terenie Gminy działają następujące jednostki ochotnicze:

1. Stara Rozedranka
2. Stara Kamionka
3. Lipina
4. Plebanowce
5. Nomiki
6. Słojniki
7. Kraśniany

Jednostki OSP posiadają sprzęt specjalistyczny nie najnowszej generacji, jednak dzięki zaangażowaniu strażaków ochotników jest on w pełni sprawny. Co roku cyklicznie są dokonywane w miarę potrzeb remonty kapitalne motopomp w specjalistycznych zakładach, a drobniejsze usterki usuwane są przez strażaków ochotników przy fachowej pomocy PSP. Jedynie jednostka OSP w Starej Rozedrance, która wchodzi w skład krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, posiada pełne wyposażenie w sprzęt specjalistyczny. W 2004 roku został zakupiony używany samochód pożarniczy Star 244 z Komendy Powiatowej PSP w Sokółce dla OSP w Starej Kamionce, a samochód pożarniczy Żuk ze Starej Kamionki przekazano dla OSP w Nomikach.

Nasze jednostki OSP brały udział w akcjach gaśniczych i ratowniczych nie tylko na terenie gminy Sokółka, ale niejednokrotnie niosły pomoc sąsiednim gminom. W poszczególnych latach OSP uczestniczyły w akcjach ratowniczych: w 2002 roku 27 razy, w 2003 – 26 razy, w 2004 – 25 razy, w 2005 – 27 razy i w pierwszym półroczu 2006 – 16 razy.

Ważnym elementem działalności są zawody sportowo-pożarnicze. OSP uzyskują w nich dobre i bardzo dobre wyniki. Ponadto, co dwa lata, dwie najlepsze jednostki biorą udział w powiatowych zawodach.

Ochotnicze straże pożarne czynnie uczestniczą w życiu społecznym swoich środowisk.

OBRONA CYWILNA

Obrona cywilna ma na celu ochronę ludności, zakładów pracy, urządzeń użyteczności publicznej, dóbr kultury, ratowanie i udzielanie pomocy w czasie wojny oraz współdziałanie w zwalczaniu klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska, a także usuwanie ich skutków. W celu realizacji powyższych zamierzeń, Burmistrz - Szef OC Sokółki powołał podporządkowane sobie następujące terenowe i zakładowe formacje obrony cywilnej:

1. Formacje terenowe:
  - kompania ratownictwa ogólnego,
  - drużyna wykrywania i alarmowania.

2. Formacje zakładowe w zależności od potrzeb i możliwości:

- pluton ratownictwa ogólnego,
- drużyna ratownictwa ogólnego,
- drużyna zabiegów sanitarnych,
- drużyna odkażania transportu samochodowego,
- drużyna ochrony produktów żywnościowych,
- drużyna ratownictwa wodociągowo-kanalizacyjnego.

Ćwiczenia praktyczne oraz kierowniczo-sztabowe, wykazały że poszczególne ogniwa powołane do prowadzenia akcji ratowniczej są przygotowane do wykonywania postawionych im zadań wynikających z planów OC.

XV.OCHRONA ZDROWIA

W ramach tego zadania gmina realizuje przedsięwzięcia z zakresu profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych. Inicjatorem tych działań jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołana przez Burmistrza, a koordynuje je Zbigniew Tochwin - pełnomocnik Burmistrza, Sekretarz Sokółki. Co roku był uchwalany przez Radę Miejską Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w którym były określane cele i zakres działań na dany rok.

Dnia 24 kwietnia 2003 roku weszła w życie ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, która określiła nowe zasady przyznawania środków na realizację zadań. Od tego czasu zadania ustalone w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych były realizowane w formie projektów wyłonionych w drodze otwartego konkursu ofert, które następnie były oceniane przez członków Komisji Konsultacyjnej powołanej Zarządzeniem Burmistrza. Z wnioskodawcami były zawierane umowy na realizację poszczególnych działań.

Środki finansowe na realizację GPPiRPA pochodzą z opłat za koncesje i zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Tabela nr 54. Wydatki na realizację programów w latach 2002 – 2006

Rok	Kwota w zł wykorzystana na realizację GPPiRPA	Ilość projektów dofinansowanych
2002	194 715	14
2003	206 834	19
2004	227 457	18
2005	269 258	15
2006	220 000 (plan)	13

W Sokółce funkcjonują stałe formy realizacji zadań profilaktycznych i opiekuńczych:

1. Ośrodek Usług Socjoterapeutycznych prowadzony przez Fundację Sokółski Fundusz Lokalny.
2. Świetlice socjoterapeutyczne - 2
3. Kluby Abstynenta.

Najwięcej środków na realizację zadań z zakresu profilaktyki przeciwalkoholowej otrzymuje corocznie Fundacja Sokółski Fundusz Lokalny. W większości działalność Fundacji jest ukierunkowana na profilaktykę wśród dzieci i młodzieży. Prowadzona jest świetlica socjoterapeutyczna, organizowany wypoczynek wakacyjny dla kilkudziesięciu dzieci z patologicznych rodzin. Fundacja od roku 2000 uruchomiła lokalne programy stypendialne dla

studentów, uczniów szkół średnich i gimnazjalnych. Co roku jest przyznawanych ok. 60 stypendiów. Na te cele Sokólski Fundusz Lokalny pozyskuje poważne środki z Fundacji Batorego, Akademii Rozwoju Filantropii w Polsce i innych organizacji wspomagających. Przyznawane przez gminę środki są pomnażane, przez to można pomocą objąć większą ilość potrzebujących.

Tabela nr 55. Przeznaczenie środków w złotych na poszczególne grupy zadań

Rok	Działalność punktów konsultacyjnych	Profilaktyka szkolna	Świetlice socjo-terapeutyczne	Zdrowy styl życia	Świetlice wiejskie	Profilaktyka uzależnień
2003	62 400	23100	20 000	25 000	30 500	26 000
2004	68 000	18 500	23 000	47 000	13 000	7 000
2005	45 000	7 000	38 000	47 000	11 000	8 000
2006 (plan)	28 000	24 500	18 000	24 500	9 000	13 000

Oprócz Fundacji SFL środki na realizację gminnych programów przeciwalkoholowych i profilaktycznych otrzymywały: szkoły, kluby i stowarzyszenia sportowe, świetlice wiejskie, jednostki kultury i inne organizacje pozarządowe. Z każdego programu są składane sprawozdania w określonych umowami terminach.

#

Realizując drugie zadanie z zakresu ochrony zdrowia gmina współuczestniczy w prowadzeniu i finansowaniu Stacji Opieki Caritas. Na ten cel w poszczególnych latach wydatkowano następujące środki:

2002 - 20 000 zł
 2003 - 22 000 zł
 2004 - 22 000 zł
 2005 - 20 000 zł
 2006 - 20 000 zł

Stacja Opieki Caritas Archidiecezji Białostockiej, wyposażona w sprzęt medyczny – stacjonarny i przewoźny oraz samochód ma siedzibę w Sokółce i świadczy usługi medyczne i pielęgnacyjne na terenie wsi. Funkcjonuje od 1998 roku i jest obsługiwana przez jedną pielęgniarkę środowiskowo – rodzinną.

Podopiecznymi Stacji są najczęściej ludzie w starszym wieku, którym jest niesiona pomoc w miejscu zamieszkania. Formy pomocy są następujące;

- zastrzyki,
- opatrywanie ran,
- pielęgnacja odleżyn,
- proste pomiary i badania: poziom cukru, ciśnienie itp.,
- uzgadnianie konsultacji i wizyt lekarskich,
- porady profilaktyczne i promujące zdrowie,

W roku 2005 około 1000 osób zostało objętych opieką medyczną i pielęgnacyjną w swoich domach lub w siedzibie Stacji. Zanotowano 4802 wizyty domowe, udzielono 500 porad i zabiegów w gabinecie. Średnio pielęgniarki wykonywały w miesiącu 400 wizyt w domach pacjentów oraz 42 porad w gabinecie.

XVI. SPRAWY OBYWATELSKIE

Jako zadanie zleczone, finansowane w części z budżetu Wojewody, Urząd Miejski realizuje następujące zadania z zakresu spraw obywatelskich:

- ewidencję ludności,
- wydawanie dowodów osobistych,
- prowadzenie Urzędu Stanu Cywilnego

EWIDENCJA LUDNOŚCI

W dziale ewidencja ludności zakładane i prowadzone są karty osobowe mieszkańców oraz rejestry osób zamieszkałych na pobyt stały i czasowy - obywateli polskich i cudzoziemców. Prowadzone są sprawy meldunkowe oraz wydawane decyzje w sprawach zameldowania i wymeldowania obywateli oraz poświadczenia i zaświadczenia o zameldowaniu odpowiednim organom i osobom indywidualnym. Prowadzone są rejestry wyborców, które na bieżąco są aktualizowane. Szkołom przekazywane są zmiany adresowe dzieci oraz sporządzane wykazy dzieci podlegających obowiązkowi rozpoczęcia nauki. Urząd Skarbowy jest zawiadamiany o zgonach obywateli, a organy wojskowe o zmianach ewidencyjnych osób podlegających powszechnemu obowiązkowi służby wojskowej.

Ewidencja ludności w myśl art. 1 ust. 2 ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych, polega na rejestracji danych o miejscu pobytu osób, o urodzeniach, dotyczących obowiązku wojskowego, zmianach stanu cywilnego, obywatelstwa, imion i nazwisk oraz o zgonach. Prowadzona jest w systemie kartotecznym oraz informatycznym na podstawie danych zgłoszonych przy wykonywaniu obowiązku meldunkowego oraz zgłoszeń Urzędu Stanu Cywilnego i właściwego wojewody o nabyciu lub utracie obywatelstwa.

W latach 2002 – 05 ewidencja ludności zarejestrowała ogółem 15 313 zdarzeń związanych z zameldowaniem i wymeldowaniem oraz udzieleniem informacji adresowych. W rozbiciu na poszczególne zdarzenia wygląda to następująco:

1. przemeldowania i zameldowania osób na pobyt stały	– 3320
2. zameldowania na pobyt czasowy	– 1016
3. wymeldowania z pobytu stałego	– 2495
4. wydane decyzje	– 99
5. udzielone informacje adresowe i wydane zaświadczenia	– 8383

DOWODY OSOBISTE

W Urzędzie Miejskim wydawane są dowody osobiste jako dokumenty potwierdzające tożsamość danej osoby. Od 1 stycznia 2001 roku wydawane są dowody osobiste nowego wzoru. Każda osoba będąca obywatelem polskim ma prawo otrzymać dowód osobisty od ukończenia 13 roku życia, a od 18 roku życia jest obowiązek posiadania dowodu osobistego. Dowód osobisty nowego wzoru jest wydawany osobom, które ukończyły 18 rok życia na 10 lat, osobom małoletnim na 5 lat, natomiast osoba, która ukończyła 65 rok życia otrzymuje dowód osobisty na czas nieoznaczony. Do końca 2007 roku podlegają wymianie wszystkie dowody osobiste wydane w formie „zielonej książeczki”.

Dowód osobisty wydawany jest po uiszczeniu opłaty w wysokości 30 zł stanowiącej równowartość kosztów jego wydania. Opłata ta stanowi dochód budżetu państwa. Prowadzone jest archiwum osobowe akt dowodowych osób żyjących oraz zmarłych. Wydawane są kserokopie dokumentów znajdujących się w teczkach osobowych oraz zaświadczenia o utracie dowodu osobistego. Oryginały akt osobowych są wypożyczane jednostkom policji, sądom i prokuraturze. Ponadto sporządza się na bieżąco wykazy wydanych dowodów osobistych do celu aktualizacji bazy danych ewidencji ludności. Prowadzi się rejestry: wydanych dowodów osobistych, utraconych dowodów osobistych, formularzy, druków ścisłego zarachowania, pobranych opłat skarbowych, zwolnień z opłaty za wydanie dowodu osobistego, akt dowodowych własnych.

Od dnia 1 stycznia 2001 roku do 31 sierpnia 2006 roku wydanych zostało 13 201 dowodów osobistych nowego wzoru, w tym:

rok 2001 – 890 szt.
rok 2002 – 1124 szt.
rok 2003 – 2429 szt.
rok 2004 – 3173 szt.
rok 2005 – 3037 szt.
rok 2006 – 2548 szt.

URZĄD STANU CYWILNEGO

W Urzędzie Stanu Cywilnego w Sokółce rejestrowany jest naturalny ruch ludności, to jest urodzenia, małżeństwa i zgony.

Tabela nr 56. Rejestracja zdarzeń w USC w latach 2002 - 05

Rok	Urodzenia	Małżeństwa	Zgony
2002	584	158	422
2003	522	176	424
2004	462	167	480
2005	568	169	437

Analizując dane z tabeli nr 56 należy zwrócić uwagę, iż rok 2004 był wyjątkowym w historii 60 – lecia istnienia Urzędów Stanu Cywilnego, gdyż liczba zarejestrowanych zgonów przewyższyła liczbę urodzeń, a np. w roku 1991 lub 1994 liczba urodzeń czterokrotnie przewyższyła liczbę zarejestrowanych zgonów.

Danych z tabeli nr 55 nie należy odnosić do terytorium sokólskiej gminy, gdyż w USC wydawane są akty wszystkich wymienionych zdarzeń zaistniałych, a więc także urodzenia i zgony mieszkańców innych gmin, jeżeli nastąpiły one na terytorium gminy Sokółka. Ponieważ szpital w Sokółce ma zasięg powiatowy, a nawet szerszy, zdarzeń takich jest dużo.

Urząd Stanu Cywilnego wydaje odpisy skrócone i pełne aktów urodzeń, małżeństw i zgonów oraz decyzje i zaświadczenia.

W Urzędzie Stanu Cywilnego zawierane są związki małżeńskie tzw. cywilne, a także od roku 1998 roku zawierane są śluby konkordatowe (ślub wyznaniowy zawierany jest na podstawie zaświadczenia wystawionego przez USC). Organizowane są także jubileusze 50-lecia pożycia małżeńskiego dla par pozostających w półwiecznym związku oraz uroczystości dla osób, które ukończyły 100 lat.

VII. ZAKOŃCZENIE

Czwarta kadencja samorządu gminy Sokółka dobiegła końca. Zapewne każdy z mieszkańców ma własną ocenę Jego działalności w tym okresie. Była to pierwsza kadencja w której Burmistrz jako organ wykonawczy – zarządzający Rady Miejskiej został wybrany w wyborach bezpośrednich. Znamiennym wydarzeniem, mającym swoje skutki również dla mieszkańców naszej gminy na wiele przyszłych lat, jest fakt wstąpienia Polski w szeregi państw Unii Europejskiej od 1 maja 2004 roku.

Sądzymy, że niniejsze opracowanie pomoże w dokonaniu obiektywnej oceny działań, posiadanych zasobów i stopnia rozwoju całej społeczności gminy zarządzanej przez samorząd. Staraliśmy się aby zawierało ono jedynie informacje o faktach, przedsięwzięciach, wydarzeniach i zmianach jakie miały miejsce w minionym czteroleciu w bogatym życiu społeczno - gospodarczym naszej gminy, w którym wiodącą rolę odgrywał samorząd.

W treści opracowania zamieściliśmy bogaty materiał statystyczny zestawiony w formie licznych tabel i wykresów, który powinien ułatwić dokładniejsze zapoznanie się z poszczególnymi dziedzinami działalności samorządu gminy i podległych jednostek, a także

zjawiskami jakie w tym czasie zaszły w demografii, działalności gospodarczej, czy rynku pracy. Dane pochodzą z publikacji Urzędu Statystycznego, sprawozdań, budżetów gminy z poszczególnych lat. Zamieściliśmy jedynie dane posiadające wiarygodne sprawdzalne źródła. Priorytetowo zostały potraktowane sprawy finansowe, gdyż finanse w rzeczywistości decydują o możliwościach rozwoju poszczególnych dziedzin i gminy jako całości.

O jakości życia mieszkańców gminy decyduje zarówno wybrany w wyborach samorząd, jak i sami mieszkańcy – ich przedsiębiorczość, aktywność społeczna i poszanowanie wspólnego dobra. Wszak „gmina jest bogata bogactwem jej mieszkańców”. Obecnie jest czas stabilizacji i spokoju, a rozwój całej społeczności następuje metodą budowania „cegielka do cegielki”.

Czas minionej kadencji nie należał do łatwych ale mamy prawo stwierdzić, że nie był to czas stracony. W większości dziedzin życia zaszły korzystne zmiany znamionujące rozwój. Dowody może znaleźć obiektywny czytelnik na stronach tego raportu, a także dostrzec wokół siebie.

Burmistrz Sokółki
Stanisław Kozłowski